

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน

กรณีศึกษา : เทศบาลตำบลพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา

Participation in Community Development

Case Study : Phanomsarakham Municipality , Chachoengsao Province

สารนิพนธ์

ของ

อัครา สว่างศรี

44021164

เสนอต่อมหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต วิชาเอกการพัฒนาชุมชน

มีนาคม 2548

คำนำ

ในปัจจุบันนี้ การพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ นั้น ทั้งทางด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารหรือการวางแผนกำหนดทิศทางการพัฒนาในท้องถิ่นของตนเอง

ทั้งนี้ทั้งนั้นการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนนั้นมีส่วนสำคัญมากต่อการวางแผนการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาท้องถิ่นของตนให้ดียิ่งขึ้น เนื่องจากประชาชนนั้นเป็นบุคคลในท้องถิ่นจึงสามารถรู้ถึงปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของตนเองได้ดีที่สุด จึงสามารถดำเนินการแก้ปัญหา หรือทำการพัฒนาได้ตรงตามความต้องการของประชาชน ซึ่งส่งผลให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นกว่าเดิม

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาเรื่อง “ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน กรณีศึกษา : เทศบาลตำบลพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ” เพื่อศึกษาถึงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาล ซึ่งสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต วิชาเอกการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยบูรพา ทั้งนี้ผู้วิจัยหวังว่า การศึกษาครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ในการศึกษาวิจัยในสาขาที่เกี่ยวข้องต่อไป

อัครา สว่างศรี

มีนาคม 2548

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาและความอนุเคราะห์เป็นอย่างดียิ่งจากรองศาสตราจารย์บุญเดิม พันรอบ ซึ่งเป็นได้ช่วยให้คำปรึกษาแนะนำและแก้ไขข้อบกพร่องเป็นอย่างดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ขอขอบคุณ นางสาวอรวิ บุญกัลยา หัวหน้ากองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานเทศบาลทุกท่าน และประชาชนในเขตเทศบาลตำบลพนมสารคาม ที่ได้ให้การต้อนรับ ให้คำปรึกษา ตลอดจนให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาแก่ผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และญาติพี่น้องทุกคน รวมทั้งเพื่อน ๆ เอกการพัฒนารวมชนทุกคน ที่ได้ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี คุณค่าและคุณประโยชน์จากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้เป็นเครื่องบูชาพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และครอบครัว ตลอดจนบุคคลทุกท่านที่มีส่วนในการสร้างพื้นฐานการศึกษาแก่ผู้วิจัย

อัครา สว่างศรี

มีนาคม 2548

มหาวิทยาลัยบูรพา

บทคัดย่อ

Burapha University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ในเขตเทศบาล ตำบลพนมสารคาม ในด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาความต้องการ ด้านการวางแผน ด้านการร่วมมือปฏิบัติ ด้านการติดตามและประเมินผล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 120 คน ซึ่งจำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก และการตั้งถิ่นฐาน โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ และค่าคะแนนเฉลี่ย

ผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชาย ร้อยละ 47.5 เพศหญิง ร้อยละ 52.5 , อายุต่ำกว่า 32 ปี ร้อยละ 27.5 อายุตั้งแต่ 32 ปีขึ้นไป ร้อยละ 72.5 , สถานภาพโสด ร้อยละ 20 สถานภาพสมรสและอื่น ๆ ร้อยละ 80, การศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 5.84 การศึกษาระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 65.83 การศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 25.33 , อาชีพภาคเกษตรกรรม ร้อยละ 15.8 อาชีพนอกภาคเกษตรกรรม ร้อยละ 84.2 , ตั้งถิ่นฐานน้อยกว่า 5 ปี ร้อยละ 20.8 ตั้งถิ่นฐานมากกว่า 5 ปี ร้อยละ 79.2

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยรวม 2.87 เมื่อจำแนกตามเพศพบว่ามีการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยรวม 2.86 เมื่อจำแนกตามอายุพบว่ามีการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยรวม 2.87 เมื่อจำแนกตามสถานภาพพบว่ามีการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยรวม 2.87 เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาพบว่ามีการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยรวม 2.88 เมื่อจำแนกตามอาชีพหลักพบว่ามีการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยรวม 2.95 เมื่อจำแนกตามการตั้งถิ่นฐานพบว่ามีการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยรวม 2.82

ABSTRACT

The purposes of this research were to study the Participation in Community Development, Case Study : Phanomsarakham Municipality , Chachoengsao Province, to study 4 aspects ; the participation about community development problems, planning, activities and evaluation. The data were 120 samples with 5 rating scale. The instrument was questionnaire. The statistics were percentage and mean.

The samples were 47.5% male samples, 52.5% female samples , 27.5% age lower 32 years old samples , 72.5% age upper 32 years old samples , 20% single samples, 80% marital samples , 5.84% primary educational samples , 65.83% secondary educational samples , 28.33% undergraduate educational samples , 15.8% agricultural samples , 84.2% non – agricultural , 20.8% less than 5 years settlement samples , 79.2% less than 5 years settlement samples.

The participation of sex samples were medium level ($\bar{X}=2.86$). The age samples were medium level ($\bar{X}=2.87$). The marital status samples were medium level ($\bar{X}=2.87$). The educational samples were medium level ($\bar{X}=2.88$).The occupational samples were medium level ($\bar{X}=2.95$).The period of settlement samples were medium level ($\bar{X}=2.82$).

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
บทที่	
1 บทนำ.....	1
แนวคิดทฤษฎีและเอกสารการวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	2
1. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม.....	2
2. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนการพัฒนาชุมชน.....	13
3. เอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	18
ภูมิหลัง.....	20
2 ระเบียบวิธีวิจัย.....	31
1. ขอบเขตของการศึกษา.....	31
2. กรอบแนวคิดในการศึกษา.....	32
3. วัตถุประสงค์ในการศึกษา.....	32
4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	32
5. นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย.....	33
6. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	33
7. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	33
8. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	34
9. เกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	35
3 ลักษณะข้อมูล.....	36
4 วิเคราะห์ข้อมูล.....	87
5 สรุป และข้อเสนอแนะ.....	105
บรรณานุกรม.....	206
ภาคผนวก.....	210

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. แสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ.....	36
2. แสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ.....	36
3. แสดงค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพ.....	37
4. แสดงค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา.....	37
5. แสดงค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพหลัก.....	37
6. แสดงค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการตั้งถิ่นฐาน.....	38
7. แสดงค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน.....	38
8. แสดงค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน.....	39
9. แสดงค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน จำแนกตามเพศ.....	42
10. แสดงค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน จำแนกตามเพศชาย.....	43
11. แสดงค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน จำแนกตามเพศหญิง.....	46
12. แสดงค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน จำแนกตามอายุ.....	49
13. แสดงค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่ำกว่า 32 ปี เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ในการพัฒนาชุมชน.....	50
14. แสดงค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุมากกว่า 32 ปี เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ในการพัฒนาชุมชน.....	53
15. แสดงค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน จำแนกตามสถานภาพ.....	56
16. แสดงค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพโสดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ในการพัฒนาชุมชน.....	57
17. แสดงค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรสและอื่นๆ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน.....	60

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
18. แสดงค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน จำแนกตามระดับการศึกษา.....	63
19. แสดงค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน	64
20. แสดงค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน.....	67
21. แสดงค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน	70
22. แสดงค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน จำแนกตามอาชีพหลัก.....	73
23. แสดงค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพเกษตรกรรวมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ในการพัฒนาชุมชน	74
24. แสดงค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน	77
25. แสดงค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน จำแนกตามการตั้งถิ่นฐาน	80
26. แสดงค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ตั้งถิ่นฐานน้อยกว่า 5 ปี เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน	81
27. แสดงค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ตั้งถิ่นฐานมากกว่า 5 ปี เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนา	84

บทที่ 1

บทนำ

เนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตราที่ 76 กำหนดว่า รัฐบาลต้องส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและเมือง รวมทั้งการตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐในทุกระดับ รัฐบาลจึงต้องเริ่มวางแผนพัฒนาด้านสังคมและคุณภาพชีวิตขึ้น และตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 (2530-2534) รัฐได้ให้ความสำคัญแก่คน คือประชาชนใน พื้นที่ที่ยังไม่ได้รับประโยชน์จากการพัฒนา จนกระทั่งปัจจุบัน ผลพวงของการพัฒนาจะทำให้ปัญหาสำคัญ ๆ ของชุมชน ได้รับการแก้ไข จนประชาชนมีคุณภาพชีวิต ความสะดวกสบาย ในการดำรงชีวิตมากขึ้น แต่ปัญหาอื่น ๆ ในชุมชนที่เป็นปัญหาพื้นฐานก็ยังเหลืออยู่ในบางพื้นที่ และปัญหาใหม่ ๆ ก็ทวีมากขึ้น และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (2540-2545) จึงเน้นการนำเอาปัญหาของคนในชุมชน โดยมุ่งเน้นให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมและมีบทบาทในการแก้ปัญหาของตนและชุมชนมากขึ้น

ในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปแล้วว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น (Local government) เป็นการปกครองที่มีความสำคัญ ทั้งนี้เพื่อเป็นฐานในการกระจายทรัพยากรจากส่วนกลางเพื่อนำมาพัฒนาท้องถิ่นให้มีความเจริญยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นการลดช่องว่างความแตกต่างระหว่างชนบทและเมืองมากขึ้น และยังเป็นการเข้าถึงความต้องการของประชาชนในแต่ละพื้นที่ได้อย่างแท้จริง ทั้งนี้แต่ละพื้นที่นั้นมีสภาพทั่วไปที่แตกต่างกันออกไป ไม่ว่าจะเป็นสภาพเศรษฐกิจ สภาพสังคม สภาพภูมิอากาศภูมิประเทศ หรือแม้สภาพปัญหาที่แตกต่างกัน ไปของคนแต่ละท้องถิ่นนั้น รัฐบาลกลางย่อมไม่สามารถที่จะตอบสนองความต้องการของชุมชนได้อย่างทั่วถึงและสอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของประชาชน ดังนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงเป็นอีกองค์กรหนึ่งที่ส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของตน โดยประชาชนมีบทบาทโดยการเลือกตัวแทนของตนเข้ามาบริหารงานต่าง ๆ ทั้งนี้ผลประโยชน์ที่ได้รับนั้นอาจตอบสนองได้ตรงตามความต้องการของประชาชนได้ดีกว่า

แต่การบริหารงาน หรือการจะพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นก็จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับความร่วมมือจากประชาชนและหน่วยงานหลายฝ่าย ๆ ทั้งนี้ประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ย่อมมีความสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่นเป็นที่สุด เนื่องจากประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในสภาพเป็น ไปของท้องถิ่นของตนดีที่สุดในที่สุด ซึ่งหน่วยงานภาครัฐได้พยายามส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของตนเป็นอย่างมาก

ถึงแม้ว่าจะมีความพยายามสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาก็ตาม แต่ภาครัฐก็ยังเป็นแกนหลักในการพัฒนา ประชาชนเป็นเพียงผู้เข้าร่วมสนับสนุนหรือทำตามความต้องการเท่านั้น เพราะยังยึดติดอยู่กับความคิดที่ว่า การพัฒนาประเทศหรือการพัฒนาท้องถิ่น เป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องหยิบยื่นให้แต่เพียงฝ่ายเดียว ประชาชนเป็นเพียงผู้รับผลของการพัฒนา จึงมักมีการรวมกลุ่มเรียกร้องขอความช่วยเหลือและประโยชน์จากรัฐอยู่เสมอ

ดังนั้น การที่จะทำให้ปัญหาในการพัฒนาท้องถิ่นนั้น ๆ ลดลง ก็จะต้องเน้นให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม ในการเสนอความคิดเห็น ปัญหาและความต้องการต่าง ๆ ที่ชุมชนนั้น ๆ ต้องการอย่างแท้จริง เพื่อจะสามารถนำสิ่งต่าง ๆ ที่เสนอนั้น ๆ นำมาปรับเปลี่ยนแผนปฏิบัติเพื่อแก้ไข ปัญหาได้ตรงความต้องการของชุมชนที่เสนอมานี้ ซึ่งเทศบาลตำบลพนมสารคาม อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นอีกหน่วยงานหนึ่งให้ความสำคัญในการเข้ามา มีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ ในระดับล่างสุดอย่างแท้จริง ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในเขต เทศบาลตำบลพนมสารคาม

ทฤษฎี แนวคิด และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำมารวบรวม และสรุปเป็นสาระสำคัญ โดยเรียงลำดับการนำเสนอเป็นหัวข้อดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
2. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน
3. เอกสารการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

ความหมายของการมีส่วนร่วม

ปรัชญา เวสารัชช์ (ปรัชญา เวสารัชช์ ,2528 : 8) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง กระบวนการซึ่งมีส่วนประกอบเข้ามาเกี่ยวข้องในขั้นตอนต่าง ๆ ของการมีส่วนร่วม ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาชนบท โดยในการเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องนี้ ผู้เข้าร่วมได้ใช้ ความพยายามและเสียสละทรัพยากรบางอย่าง เช่น ความคิด วัตถุ แรงกายและเวลา

ไพรัตน์ เคะชรินทร์ (ไพรัตน์ เคะชรินทร์ ,2527 : 13) ได้ให้ความหมายและหลักการ สำคัญเกี่ยวกับนโยบายการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนา หมายถึง กระบวนการที่รัฐบาลทำ การ ส่งเสริม รักษาและสร้างโอกาสให้กับประชาชนทั้งส่วนบุคคล กลุ่มชน ชุมชน สมาคม มูลนิธิ

และองค์การอาสาสมัครให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน เรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่องรวมกัน

ยูวัฒน์ วุฒิเมธี (ยูวัฒน์ วุฒิเมธี ,2526 : 20 อ้างถึงใน งามตา สุขประเสริฐ .2543) ให้ความหมาย การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม การพิจารณาตัดสินใจ การปฏิบัติและรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ อันมีผลกระทบถึงตัวประชาชนเอง การที่สามารถทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทเพื่อแก้ไขปัญหา และนำมาซึ่งสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนที่ดีขึ้นได้นั้น ผู้นำการเปลี่ยนแปลงต้องยอมรับปรัชญาพัฒนาชุมชนที่ว่ามนุษย์ทุกคนมีความปรารถนาที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข ได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรม และเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น และพร้อมที่จะอุทิศตนเพื่อกิจกรรมของชุมชน ขณะเดียวกันต้องยอมรับด้วยความบริสุทธิ์ใจด้วยว่า มนุษย์นั้นสามารถพัฒนาได้ถ้ามีโอกาสแล้วได้รับการชี้แนะอย่างถูกต้อง

ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์ (ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์ ,2527 : 3) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า “ การที่ประชาชนหรือชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของตนเองในการจัดการ การควบคุม การใช้ และการกระจายทรัพยากร เพื่อใช้ประโยชน์ต่อการดำรงชีพทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งแสดงออกมาในรูปของการตัดสินใจในการดำเนินชีวิตของตนเอง”

วิลเลียม ดับเบิลยู ริดเดอร์ (William W. Reeder, 1974 อ้างถึงใน จุฑารัตน์ วุฒิสมบุรณ์, 2538 : 12) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์ทางสังคม ซึ่งรวมทั้งการมีส่วนร่วมของปัจเจกบุคคล

วิลเลียม เออร์วิน (William Erwin, 1976 : 13 อ้างถึงใน จุฑารัตน์ วุฒิสมบุรณ์ 2538 : 12) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมประกอบด้วย 3 มิติ คือ มิติหนึ่ง การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจว่าอะไรและทำอย่างไร มิติที่สอง มีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนา ลงมือปฏิบัติการตามที่ได้ตัดสินใจ และมิติที่สาม มีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงาน

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์, 2527 : 34) ได้กล่าวถึงเงื่อนไขของการมีส่วนร่วมว่า จะต้องประกอบด้วยปัจจัยต่างๆ อย่างน้อย 3 ประการ คือ

1. ประชาชนต้องมีอิสรภาพที่จะมีส่วนร่วม
2. ประชาชนสามารถที่จะมีส่วนร่วม
3. ประชาชนต้องเต็มใจที่จะมีส่วนร่วม

นอกจากนี้ยังกล่าวถึงความสำเร็จของการมีส่วนร่วมว่าขึ้นอยู่กับเงื่อนไข ดังต่อไปนี้

1. ประชาชนต้องมีเวลาพอที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมและร่วมให้เหมาะสมกับสถานการณ์

2. ประชาชนต้องไม่เสียเงินทอง ค่าใช้จ่ายในการมีส่วนร่วมมากเกินไปจนเกินกว่าผลตอบแทนที่ประเมินว่าจะได้รับ

3. ประชาชนต้องมีความสนใจที่จะสัมพันธ์สอดคล้องกับการมีส่วนร่วมนั้น

4. ประชาชนต้องไม่รู้สึกระทบบกระเทือนต่อตำแหน่งหน้าที่ หรือสถานภาพทางสังคมจากการมีส่วนร่วม

ลักษณะของการมีส่วนร่วม

โคเฮน และอัฟฮอฟ (Cohen และ Uphoff อ้างถึงในจุฑารัตน์ วุฒิสมาบุรณ์ 2538 : 18-19) ได้แบ่งชนิดของการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ชนิด คือ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision making) ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ ริเริ่มตัดสินใจ ดำเนินการตัดสินใจ และตัดสินใจปฏิบัติการ

2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Implementation) ประกอบด้วย การสนับสนุน ด้านทรัพยากรการบริหาร และการประสานขอความร่วมมือ

3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Benefits) ไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์ทางด้านวัสดุ ผลประโยชน์ทางด้านสังคม หรือประโยชน์ส่วนบุคคล

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) เจมส์ คี คี ปิ่นทอง (เจมส์ คี คี ปิ่นทอง ,2542 : 272 - 273) ได้อธิบายขั้นตอนที่ควรเข้าไปมีส่วนร่วมไว้เป็น 4 ขั้นตอน คือ

1. การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา และสาเหตุของปัญหา

2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม

3. การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน

4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน

อักบายานี (Agbayani อ้างถึงในจุฑารัตน์ วุฒิสมาบุรณ์ 2538 : 20) ได้จัดลักษณะการมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้ คือ

1. การร่วมประชุม

2. การออกความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

3. การตีปัญหาให้กระจ่าง

4. การออกเสียงสนับสนุนหรือคัดค้านปัญหา

5. การออกเสียงเลือกตั้ง

6. การบริจาคเงิน

7. การบริจาควัตถุ

8. การช่วยเหลือด้านแรงงาน
9. การใช้โครงการที่เป็นประโยชน์ให้ถูกต้อง
10. การช่วยเหลือในการรักษาโครงการ

ฉอาน วุฒิชรรมรักษา (ฉอาน วุฒิชรรมรักษา ,2526 : 16) ได้จำแนกการเข้ามามีส่วนร่วมไว้เป็น 5 ขั้นตอน คือ

1. ขึ้นกำหนดความต้องการ
2. ขึ้นวางแผนดำเนินการ
3. ขึ้นตัดสินใจ
4. ขึ้นดำเนินการ
5. ขึ้นติดตามผลงาน

ไพรัตน์ เตชะรินทร์ (ไพรัตน์ เตชะรินทร์ ,2527 : 6-7) ได้แยกประเภทของการเข้ามามีส่วนร่วม ได้เป็น 8 ประการ คือ

1. ร่วมทำการศึกษาค้นคว้าปัญหา และสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน รวมตลอดจนความต้องการของชุมชน
2. ร่วมคิด และสร้างรูปแบบและวิธีการพัฒนา เพื่อแก้ไขและลดปัญหาของชุมชนหรือเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน หรือสนองความต้องการของชุมชน
3. ร่วมวางแผนนโยบาย หรือแผนงาน หรือโครงการ หรือกิจกรรม เพื่อจัดและแก้ไขปัญหา และสนองความต้องการของชุมชน
4. ร่วมตัดสินใจการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม
5. ร่วมจัดหรือปรับปรุงระบบการบริหารพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
6. ร่วมการลงทุน ในกิจกรรม โครงการของชุมชนตามขีดความสามารถของตนเองและหน่วยงาน
7. ร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการแลกิจกรรมให้บรรลุตามเป้าหมาย
8. ร่วมควบคุม ติดตาม ประเมินผล และร่วมบำรุงรักษาโครงการและกิจกรรม

ม.ร.ว. อคิน รพีพัฒน์ (ม.ร.ว. อคิน รพีพัฒน์ ,2531 : 18) ได้ชี้ให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมประชาชนจะต้องเข้าร่วมในขั้นตอนต่าง ๆ คือ

1. การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของประชาชน เนื่องจากเหตุผลพื้นฐานคือ ชาวชนบทประสบปัญหาข้อมรู้ปัญหาของตนเองได้ดีที่สุด

2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินการ กิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาเหล่านั้นผู้ที่เลือกแนวทางในการพัฒนา ควรเป็นประชาชนในชุมชนนั่นเอง ไม่ใช่บุคคลภายนอก เพื่อให้เหมาะสม สอดคล้องกับทรัพยากร กับศักยภาพในการพัฒนาชุมชน

3. การมีส่วนร่วมในการลงทุน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านแรงงาน การร่วมแรง ในการประกอบกิจกรรมจะทำให้ประชาชนมีความผูกพันกันมากขึ้น และก่อให้เกิดความรู้สึก ร่วมกันในการเป็นเจ้าของกิจกรรม และผลงานที่ปรากฏ ซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนบำรุงรักษา ให้ดำรงอยู่อย่างสมบูรณ์และมีประโยชน์ยืนยาว

4. การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลเพื่อค้นคว้า เพื่อหาข้อดีและข้อบกพร่อง อัน เกิดจากการดำเนินกิจกรรม ซึ่งได้นำมาเป็นบทเรียนในการหาทางปรับปรุงแก้ไขและเพิ่ม ประสิทธิภาพในการทำงานต่อไป

กรณีศึกษา ชมดี (กรณีศึกษา ชมดี ,2524 : 13) ได้สรุปรูปแบบของการมีส่วนร่วมออกเป็น

11 รูปแบบ

1. การมีส่วนร่วมประชุม
2. การมีส่วนร่วมออกเงิน
3. การมีส่วนร่วมเป็นกรรมการ
4. การมีส่วนร่วมเป็นผู้นำ
5. การมีส่วนร่วมสัมภาษณ์
6. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ชักชวน
7. การมีส่วนร่วมเป็นผู้บริจาค
8. การมีส่วนร่วมเป็นผู้บริโภค
9. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ริเริ่ม
10. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ใช้แรงงานหรือลูกจ้าง
11. การมีส่วนร่วมออกวัสดุอุปกรณ์.

ไบรอัน และไวท์ (Bryant and White ,1982 : 215 อ้างถึงใน วรพจน์ ประชิตวัตติ ,35 : 2542) แบ่งกรณีการมีส่วนร่วมเป็น 3 ประเภท คือ

1. การมีส่วนร่วมในแนวระดับ (Horizontal forms of participation) เป็นการมีส่วนร่วมแบบดั้งเดิมที่กำหนด โดยการเข้าร่วมเป็นสมาชิกพรรคการเมือง หรือพฤติกรรมทางการเมือง เช่น การเลือกตั้ง การณรงค์หาเสียงกิจกรรมกลุ่มผลประโยชน์ การแนะนำชักชวน การมีส่วนร่วมแบบนี้ ประชาชนเข้ามามีส่วนในความพยายามที่จะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจนโยบายต่าง ๆ ซึ่งมีมากมาย ในช่วงทศวรรษ 1950-1960

2. การมีส่วนร่วมในแนวตั้ง (Vertical forms of participation) เกิดในช่วงต่อจากแบบที่ 1 การมีส่วนร่วมในแนวตั้งเป็นการที่ประชาชนมีความสัมพันธ์เป็นการที่ประชาชนมีความสัมพันธ์ในเรื่องต่าง ๆ กับผู้นำหรือเจ้าหน้าที่ เพื่อได้รับประโยชน์จากกันและกัน (Mutually beneficial) เช่น โครงการของนายบ่าว และกลไกทางการเมืองต่าง ๆ ซึ่งมีมากในช่วงทศวรรษ 1970

การมีส่วนร่วมทั้ง 2 แบบข้างต้น ประชาชนไม่ค่อยให้ความสนใจกับการมีอิทธิพลต่อรัฐบาลแต่จะสนใจที่จะสร้างความสัมพันธ์เป็นการเฉพาะ และการได้รับผลประโยชน์ต่าง ๆ จากรัฐบาล ซึ่งส่วนใหญ่ก็เป็นเรื่องของกระบวนการทางการเมือง

3. การมีส่วนร่วมในการบริหาร (Participation in administrative process) เป็นการมีส่วนร่วมที่เป็นในแนวนอน และแนวตั้ง อาจจะเป็นแบบของกิจกรรมที่กลุ่มผลประโยชน์กำหนดการ ตัดสินใจในการบริหาร หรือการแลกเปลี่ยนระหว่างนาย - บ่าว อย่างไม่อย่างหนึ่ง แต่มีการเข้าไปร่วม มากกว่า 2 แบบข้างต้น เช่น การตัดสินใจยอมรับเทคโนโลยีใหม่ การวางแผนทำกิจกรรม มุงหลังคาบ้านร่วมกัน การวางแผนตลาด และการเข้าร่วมการฝึกอบรม เป็นต้น

เจมส์ เดวิด บาร์เบอร์ (James David Barber ,1985 : 36 อ้างถึงใน วรพจน์ ประริตวัตติ , 38 : 2542) แบ่งการมีส่วนร่วมทางการเมืองออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. การมีส่วนร่วมโดยตรง เป็นลักษณะที่ประชาชนเป็นผู้ดำเนินการปกครองตนเองโดยตรง เช่น การบริหารงาน กำหนดนโยบายและการตัดสินใจในการดำเนินการด้วยตนเอง

2. การมีส่วนร่วมโดยอ้อม เป็นลักษณะที่เป็นประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมแต่ไม่ได้เป็นผู้ดำเนินการปกครองด้วยตนเอง โดยการเลือกตั้งตัวแทนของประชาชนเข้าไปทำหน้าที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเลือกตั้งโดยเสรี แต่กำหนดกลไกเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้ามาควบคุมติดตามความเคลื่อนไหวของฝ่ายปกครอง เพื่อให้การปกครองเป็นตามความต้องการของประชาชน

ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาชนบท มี 7 ขั้นตอน คือ

1. การสำรวจขั้นตอน (Preliminary reconnaissance)
2. การศึกษาเพื่อจัดลำดับความสำคัญของปัญหา
3. การแสวงหาแนวทางแก้ไข (Search for solutions)
4. การกำหนดทางแก้ไขปัญหา (Assessment of solutions)
5. การปฏิบัติตามโครงการ (Project implementation)
6. การประเมินผลโครงการ (Formal project evaluation)
7. การพิจารณาบททวนโครงการ เพื่อดำเนินการให้เสร็จสมบูรณ์

จากแนวคิดในเรื่องลักษณะของการมีส่วนร่วมของประชาชนดังกล่าวผู้ศึกษาได้ประมวลและสรุปเป็นหัวข้อของการมีส่วนร่วมในการพัฒนา เพื่อการศึกษาในครั้งนี้ ดังต่อไปนี้

1. การมีส่วนร่วมศึกษาความต้องการของชุมชน
2. การมีส่วนร่วมวางแผน
3. การมีส่วนร่วมลงมือปฏิบัติ
4. การมีส่วนร่วมติดตามและรายงานผล

เทคนิคพื้นฐานเพื่อการมีส่วนร่วม

1. กระบวนการกลุ่ม (Group process) เป็นกระบวนการที่มีความจำเป็นต้องนำมาใช้จัดเวทีประชาคมเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมสูงสุด (Maximum performance) ซึ่งทำให้ได้ประสิทธิภาพสูงสุดและผู้ใช้กระบวนการกลุ่มควรมีความเข้าใจและมีทักษะในกระบวนการมีส่วนร่วมแบบต่างๆ เช่น Future search Conference : FSC , Appreciation - Influence - Control : AIC

2. ทำให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้ใหม่ๆ ความคิดใหม่ที่ทำทหายอย่างต่อเนื่อง เป็นการ ทำงานที่เรียกว่า Active performance

3. มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกด้วยกันเองระหว่างสมาชิกกลุ่ม

4. ปฏิสัมพันธ์ที่มีทำให้เกิดการขยายตัวของเครือข่ายความคิดที่ทุกคนมีอยู่ออกไปอย่างกว้างขวาง

5. มีการสื่อสาร โดยการพูด การเขียน เป็นเครื่องมือในการแลกเปลี่ยนวิเคราะห์และ สังเคราะห์ความคิด

เทคนิคการสร้างอนาคตร่วมกัน เป็นกระบวนการที่ใช้ในอนาคตเป็นจุดประสงค์ที่เต็มไปด้วยความหวังในการทำงานแบบการใช้ปัญหาและการแก้ปัญหาเป็นตัวตั้งในการทำงาน โดยเทคนิคการสร้างอนาคตร่วมกันเป็นการประชุมเชิงปฏิบัติการของผู้แทนหลายกลุ่มหลายคนมาร่วมกันทำงาน โดยนำประสบการณ์ ความรู้ มาสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกันเพื่อปฏิบัติตามแผนงานและแนวทางของกลุ่มไปสู่อนาคตร่วมกัน

เทคนิคการพัฒนาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน สามารถแบ่งได้ 7 ระดับ

1. ระดับการมีส่วนร่วม โดยมีผู้กำกับอยู่เบื้องหลัง (Manucipation) หมายถึงการมีส่วนร่วมที่ประชาชนไม่ได้รับอิสรภาพ เพราะไม่ได้ใช้ความคิดพิจารณาของตนเองอย่างแท้จริง

2. ระดับการมีส่วนร่วมแบบปรึกษาหารือ (Consultation) หมายถึง การที่ประชาชนในท้องถิ่นถูกเชิญชวนเข้าร่วมการประชุมเพื่อขอความคิดเห็น โดยมีการกำหนดจุดมุ่งหมายประเด็น และข้อสรุปล่วงหน้า ประชาชนมีหน้าที่เดียวเพียงรับรองตามความประสงค์ของผู้ดำเนินการเท่านั้น

3. ระดับการมีส่วนร่วมเพื่อรับรอง (Consensus building) หมายถึง การที่ประชาชนได้ถูกเชิญเข้าประชุมเพื่อขอความคิดเห็นพ้องกับสิ่งที่ผู้จัดประชุมสรุปไว้แล้ว ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนหรือไม่ก็ได้

4. ระดับการมีส่วนร่วมเพื่อการตัดสินใจ (Decision making) หมายถึง การมีส่วนร่วมที่ประชาชนมีสิทธิในการตัดสินใจ เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยคำนึงถึงความเห็นและความต้องการของประชาชนเป็นหลัก

5. ระดับการมีส่วนร่วมที่ประชาชนต้องมีส่วนรับผิดชอบในผลการตัดสินใจ (Risk sharing) การมีส่วนร่วมในระดับนี้อยู่บนพื้นฐานของการให้เกียรติและเชื่อมั่นในความคิดเห็นของประชาชนเป็นอย่างมาก

6. ระดับการมีส่วนร่วมแบบคนมีความเท่าเทียมกัน (Partnership) หมายถึง การมีส่วนร่วมที่ประชาชนเป็นผู้มีสิทธิในการตัดสินใจเต็มที่ เป็นการเคารพในภูมิปัญญา และวัฒนธรรมของประชาชน โดยถือว่าความคิดและวิถีชีวิตของประชาชนมิได้มีคุณค่าน้อยไปกว่าใคร

7. ระบบการมีส่วนร่วมที่ประชาชนพึ่งพาตนเองได้ (Self reliance) หมายถึง การมีส่วนร่วมที่เปิดโอกาสให้ประชาชนกำหนดทิศทางและแนวทางแก้ไขปัญหาและพัฒนาด้วยตัวของประชาชนอย่างเต็มที่

ดังนั้นพอสรุปได้ว่า สาระสำคัญของการมีส่วนร่วม ไม่ใช่อยู่ที่การวิเคราะห์ตีความหมาย แต่อยู่ที่การลงมือปฏิบัติซึ่งตั้งแต้อยู่บนพื้นฐานขององค์ประกอบเหล่านี้คือ ความร่วมมือร่วมใจ (Co - operation) การประสานงาน (Co - ordination) ความรับผิดชอบร่วมกัน (Responsibility) ความพยายามร่วมกัน (Collective) ความสัมพันธ์ที่ราบรื่นและกลมกลืนกัน (Harmonious Relation) การมีจิตใจมุ่งมั่นร่วมกันทำงาน (Communal and cooperative spirit หรือ Spirit of parthnership) การลงมือปฏิบัติดำเนินงานร่วมกัน (Action or implementation)

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม

รีดเคอร์ (Reeder, 1963 : 2) ได้สรุปปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการรักษาการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ 11 ประการ ดังนี้

1. การปฏิบัติตนให้คล้อยตามความเชื่อพื้นฐาน กล่าวคือบุคคลแต่ละกลุ่มบุคคลดูเหมือนจะเลือกแบบวิธีการปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับความเชื่อพื้นฐานของตน
2. มาตรฐาน คุณค่าบุคคล และกลุ่มบุคคลดูเหมือนจะปฏิบัติในลักษณะที่สอดคล้องกับมาตรฐานคุณค่า
3. เป้าหมาย บุคคลและกลุ่มบุคคลดูเหมือนจะส่งเสริมป้องกัน และรักษาเป้าหมายของตนเอง
4. ประสบการณ์ที่ผิดปกติธรรมดา พฤติกรรมของบุคคลและกลุ่มบุคคลบางครั้งมีรากฐานมาจากประสบการณ์ที่ผิดธรรมดา

5. ความคาดหวัง บุคคล และกลุ่มบุคคลจะมีพฤติกรรมตามแบบที่ตนเองคาดหวังว่า จะต้องประพฤติในสถานการณ์นั้น ทั้งยังชอบปฏิบัติต่อผู้อื่นในลักษณะที่ตนเองคาดหวังจากผู้อื่น ด้วยเช่นกัน

6. การมองแต่ตัวเอง บุคคล และกลุ่มบุคคลมักจะทำสิ่งต่าง ๆ ซึ่งคิดว่าตนเองควรกระทำเช่นนั้น

7. การบีบบังคับ บุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยความรู้สึกว่าตนเอง ถูกบีบบังคับให้ทำ

8. นิสัยและประเพณี บุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะทำสิ่งต่าง ๆ ซึ่งเรามีนิสัยชอบกระทำเมื่ออยู่ในสถานการณ์นั้น ๆ

9. โอกาส บุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะเข้าร่วมในรูปแบบการปฏิบัติของสังคม โดยเฉพาะในทางที่เกี่ยวข้องกับจำนวนและชนิดของโอกาส ซึ่งโครงการของสังคมเอื้ออำนวยเข้ามามีส่วนร่วมในการกระทำเช่นนั้นเท่าที่พวกเขาได้รับรู้มา

10. ความสามารถ บุคคล และกลุ่มบุคคลจะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมบางอย่าง ที่ตนเห็นว่าสามารถทำในสิ่งที่ต้องการให้เข้าในสถานการณ์นั้น

11. การสนับสนุน บุคคล และกลุ่มบุคคลมักจะเริ่มปฏิบัติเมื่อเขาเริ่มรู้สึกว่าได้รับการสนับสนุนที่ดีพอให้กระทำการเช่นนั้น

นิรันดร์ จงวุฒิเวศ (นิรันดร์ จงวุฒิเวศ, 2527 : 183) กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม ได้แก่

1. ความศรัทธาที่มีต่อความเชื่อถือบุคคลสำคัญและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การลงแขก การบำเพ็ญประโยชน์ การสร้างโบสถ์วิหาร

2. ความเกรงใจที่มีต่อบุคคลที่เคารพนับถือ หรือมีเกียรติยศ ตำแหน่ง การใช้ประชาชนเกิดความเกรงใจที่จะมีส่วนร่วม ทั้ง ๆ ที่ยังไม่ศรัทธาหรือความเต็มใจอย่างเต็มเปี่ยมที่จะกระทำ เช่น ผู้ใหญ่ออกปากขอแรงผู้น้อยก็ช่วย

3. อำนาจบังคับที่เกิดจากบุคคลที่มีอำนาจเหนือกว่าทำให้ประชาชนถูกบีบบังคับให้มีส่วนร่วมในการกระทำต่าง ๆ เช่น การบีบบังคับให้ทำงานเชิงทาส

เงื่อนไขของการมีส่วนร่วม ประกอบด้วยปัจจัยต่าง ๆ อย่างน้อย 3 ประการ

1. ประชาชนจะต้องมีอิสรภาพที่จะมีส่วนร่วม

2. ประชาชนสามารถที่จะมีส่วนร่วม

3. ประชาชนต้องเต็มใจที่จะมีส่วนร่วม

ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมว่าขึ้นอยู่กับเงื่อนไขดังต่อไปนี้

1. ประชาชนต้องมีเวลาที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมและร่วมให้เหมาะกับสถานการณ์

2. ประชาชนต้องไม่เสียเงินทองค่าใช้จ่ายในการมีส่วนร่วมมากเกินไปกว่าค่าตอบแทนที่ประเมินว่าจะได้รับ

3. ประชาชนต้องมีความสนใจที่จะสัมพันธ์สอดคล้องกับการมีส่วนร่วมนั้น

4. ประชาชนต้องสามารถสื่อสารรู้เรื่องกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

5. ประชาชนต้องไม่รู้สึกระทกกระทือนต่อตำแหน่งหน้าที่ หรือสถานภาพทางสังคมจากการมีส่วนร่วม

ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม อานาจ อนันตชัย (อานาจ อนันตชัย ,2527 อ้างถึงใน วรพจน์ ประชิตวัตติ 41 : 2542) ได้กล่าวถึง ทฤษฎีการมีส่วนร่วม 4 ทฤษฎี ซึ่งสรุปความได้ดังต่อไปนี้ คือ

ทฤษฎีการเกลี้ยกล่อมมวลชน(Mass persuasion) การเกลี้ยกล่อมหมายถึง การใช้คำพูด หรือการเขียน เพื่อมุ่งให้เกิดความเชื่อถือ และการกระทำ ซึ่งการเกลี้ยกล่อมมีประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาการขัดแย้งในการปฏิบัติงาน และถ้าจะให้เกิดผลดีผู้เกลี้ยกล่อมจะต้องมีศิลปะในการสร้างความสนใจในเรื่องที่เกลี้ยกล่อม ให้เข้าใจชัดเจน ให้เกิดความศรัทธาตรงกับความต้องการของผู้ถูกเกลี้ยกล่อม โดยเฉพาะในเรื่องของความต้องการของตนตามหลักทฤษฎีของมาสโลว์ (Maslow , 1954 : 4) ที่เรียกว่า ลำดับขั้นของความต้องการ (Hierachy of needs) คือ ความต้องการของตนเอง เป็นไปตามลำดับจากน้อยไปหามาก มีทั้งหมด 5 ระดับ ดังนี้ คือ

1. ความต้องการด้านสรีระวิทยา (Physiological needs) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานทางร่างกายมนุษย์ (Survival needs) เช่น ความต้องการอาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม และอากาศเป็นต้น มนุษย์มีแรงจูงใจที่จะมีกิจกรรมในการดำเนินชีวิตทุกวิถีทางเพื่อให้ได้มาซึ่งปัจจัยเหล่านี้ เพราะถ้ามนุษย์ขาดปัจจัยเหล่านี้ เท่ากับมนุษย์ขาดสิ่งจำเป็นพื้นฐาน อันจะทำให้มนุษย์ไม่สามารถดำรงชีวิตได้

2. ความต้องการความมั่นคงปลอดภัยของชีวิต (Safety and security needs)

ได้แก่ ความต้องการความปลอดภัยและมั่นคงทางกาย แต่ถ้ามมนุษย์ได้รับความรักใคร่ นับถือ ได้รับความสำเร็จในชีวิต มนุษย์จะมีความรู้สึกปลอดภัยมั่นคงทางจิตใจ ในทางตรงกันข้าม มนุษย์จะมีความรู้สึกไม่ปลอดภัยมั่นคงทางกาย ถ้าขาดแคลนสิ่งต่าง ๆ ที่ต้องการทางร่างกาย และรู้สึกไม่ปลอดภัยมั่นคงทางจิตใจ เมื่อขาดแคลนสิ่งที่ต้องการด้านจิตใจ

3. ความต้องการด้านสังคม (Social needs) ได้แก่ ความต้องการความรักความเป็นเจ้าของ

ในสิ่งต่าง ๆ ทั้งที่เป็นรูปธรรม เช่น ผู้คน สิ่งของ หรือสิ่งที่เป็นนามธรรม เช่น ความสวยงามของทิวทัศน์ ความไพเราะของดนตรี และมนุษย์มีแรงจูงใจให้เกิดการกระทำที่จะให้ได้มาซึ่งความรักและความเป็นเจ้าของในสิ่งต่าง ๆ ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม

4. ความต้องการมีเกียรติยศชื่อเสียง (Self esteem needs) ความต้องการระดับนี้

เป็นความต้องการที่เป็นนามธรรมที่มนุษย์มีแรงจูงใจจะพยายามทำให้เกิดขึ้น มนุษย์จะต้องการให้มีคนยกย่องนับถือ ต้องการการมีชีวิตแวดล้อมที่สวยงาม หรรษา รื่นรมย์ ประดับประดาไปด้วยเครื่องอำนวยความสะดวกและสิ่งประกอบเกียรติยศมากขึ้น

5. ความต้องการความสำเร็จแห่งตนเอง (Self actualization) เป็นความต้องการในระดับสูง

คือการแสดงออกให้เป็นประจักษ์ถึงความสามารถแห่งตนของมนุษย์ เป็นความต้องการที่จะนำชีวิตไปถึงเป้าหมายที่ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ในชีวิต มนุษย์มีแรงจูงใจและพยายามที่จะแสดงออกให้เป็นที่ประจักษ์ถึงความสามารถของตน เป็นความต้องการพิเศษของบุคคล (Self actualization needs) ที่จะผลักดันชีวิตของตนเองให้เป็นแนวทางที่ดีที่สุดตามที่คาดหวังไว้

จากแนวทฤษฎีดังกล่าวพอสรุปได้ว่า การเกลี้ยกล่อมเป็นปัจจัยที่จะนำไปสู่การมีส่วนร่วมของประชาชนได้ โดยเฉพาะถ้าการเกลี้ยกล่อมนั้นเป็นเรื่องที่ตรงตามความต้องการพื้นฐานที่เกิดจากความพึงพอใจของมนุษย์แล้ว ย่อมส่งผลให้เกิดการมีส่วนร่วมได้ในที่สุด

ทฤษฎีการสร้างความรู้สึกชาตินิยม (Nationalism) ปัจจัยประการหนึ่งที่จะนำไปสู่การมีส่วนร่วม

คือ การสร้างความรู้สึกชาตินิยมให้เกิดขึ้น ซึ่งหมายถึงความรู้สึกเป็นตัวของตัวเองที่จะอุทิศหรือเน้นค่านิยมเรื่องผลประโยชน์รวมของชาติ มีความพอใจในชาติของตัวเอง พอใจเกียรติภูมิจงรักภักดีผูกพันต่อท้องถิ่น

ทฤษฎีการสร้างผู้นำ (Leadership) การสร้างผู้นำจะช่วยจูงใจให้ประชาชนทำงาน

ด้วยความเต็มใจเพื่อบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ร่วมกัน ทั้งนี้เพราะผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญของการรวมกลุ่มคนจูงใจให้คนไปยังเป้าประสงค์ โดยทั่วไปแล้วผู้นำอาจจะมีทั้ง

ผู้นำที่ดีเรียกว่า ผู้นำปฏิฐาน (Positive leadership) ผู้นำพลวัต คือ เคลื่อนไหวนำทำงานอยู่ เสมอ (Dynamic leader) และผู้นำทางไม่มีกิจไม่มีผลงานสร้างสรรค์ที่เรียกว่า ผู้นำนินเส (Negative leader)

ผลงานของการใช้ทฤษฎีการสร้างผู้นำ จึงทำให้เกิดการระดมความร่วมมือปฏิบัติงาน อย่างมีขวัญ งานมีคุณภาพ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และร่วมรับผิดชอบ ดังนั้นการสร้างผู้นำที่ดี ย่อมจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยดีนั่นเอง

ทฤษฎีการใช้วิธีและระบบทางการบริหาร (Administrative and method) การใช้ระบบ บริหารในการระดมความร่วมมือเป็นวิธีหนึ่งที่ยาก เพราะใช้กฎหมายระเบียบแบบแผนเป็น เครื่องมือในการดำเนินการ แต่อย่างไรก็ตาม ผลของความร่วมมือยังไม่มีระบบใดที่ดีที่สุดในเรื่อง การใช้บริหาร เพราะธรรมชาติของคนถ้าทำงานตามความสมัครใจอย่างตั้งใจ ไม่มีใครบังคับ ก็ทำงานด้วยความรัก แต่ถ้าไม่ควบคุมเลยก็ไม่เป็นไปตามนโยบายเพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมาย

2. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน

คำว่า "การพัฒนาชุมชน" มีนักวิชาการและนักปฏิบัติการพัฒนาชุมชน ได้ให้ความหมาย ไว้หลายทัศนะด้วยกัน ผู้วิจัยได้เลือกบางทัศนะที่เห็นว่าครอบคลุมเนื้อหาการวิจัยและ มีความสอดคล้องกับงานวิจัย มานำเสนอดังต่อไปนี้

ทวี ทิมขำ (ทวี ทิมขำ, 2518 : 7-8) กล่าวว่า การพัฒนาชุมชน คือ ความพยายามที่จะยก มาตรฐาน การครองชีพของประชาชนในชุมชนให้เจริญขึ้น ทั้งด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ และสังคม โดยประชาชนจะต้องเข้ามาช่วยตัวเองด้วยการเข้ามาพิจารณา ตัดสินใจ และ ดำเนินการ ด้วยตนเองบนพื้นฐานของความสมัครใจ

พัฒน์ บุญยรัตพันธุ์ (พัฒน์ บุญยรัตพันธุ์, 2517 : 1) กล่าวว่า การพัฒนาชุมชน หมายถึง กระบวนการอย่างหนึ่งที่รัฐบาลนำมาใช้เพื่อเป็นการกระตุ้นเตือน ยั่วยุ และส่งเสริมให้ประชาชนใน ชนบท เกิดความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์ และเสริมสร้างท้องถิ่นให้มีความก้าวหน้า ทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองการปกครอง รวมทั้งดูแลตนเองตามระบอบประชาธิปไตย

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (สัญญา สัญญาวิวัฒน์, 2515 : 20) กล่าวว่า การพัฒนาชุมชน หมายถึง กระบวนการที่มุ่ง ส่งเสริมความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดียิ่งขึ้น โดยความร่วมมืออย่าง จริงจังของประชาชน และ ควรเป็นความคิดริเริ่มของประชาชนด้วย แต่ถ้าหากประชาชนไม่รู้จัก คิดริเริ่ม ก็ให้ใช้เทคนิคกระตุ้นเตือนให้เกิดความคิดริเริ่ม ทั้งนี้เพื่อให้กระบวนการนี้ได้รับการ ตอบสนองจากประชาชนด้วย ความกระตือรือร้นอย่างจริงจัง

สมทรง เขมะวิชานูวัต (สมทรง เขมะวิชานูวัต, 2521 : 3) กล่าวว่า การพัฒนาชุมชน

หมายถึง กรรมวิธีแห่ง การกระทำทางสังคม ซึ่งประชาชนในชุมชนนั้น ๆ ร่วมกันจัดวางแผน และลงมือปฏิบัติตามแผนเอง แผนดังกล่าวจะกำหนดว่ากลุ่มบุคคลมีความต้องการอย่างไร และมี ปัญหาาร่วมกันอย่างไรบ้าง แล้วจัดทำแผนการของกลุ่มบุคคลเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ต้องการ และสามารถแก้ปัญหาเหล่านั้นได้โดยพยายามใช้ทรัพยากรที่มีในชุมชนนั้น ๆ ให้ได้มากที่สุด และถ้า จำเป็นอาจขอความช่วยเหลือ ทั้งด้านบริการ และวัสดุจากองค์กรของรัฐและเอกชน

การพัฒนาชุมชนจึงหมายถึง การยกมาตรฐานความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น โดยอาศัยความร่วมมือจากประชาชนมาดำเนินการพัฒนาด้วยตนเองบนพื้นฐานของความสมัครใจ และมีความรับผิดชอบที่จะช่วยเหลือตนเอง กิจกรรมที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต โดยมีผู้นำ การเปลี่ยนแปลงเป็นผู้กระตุ้น ช่วยให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง รวมทั้งสนับสนุนช่วยเหลือจากองค์กรรัฐและเอกชน

ด้วยเหตุนี้ การพัฒนาชุมชนจึงเป็นกระบวนการ กรรมวิธี วิธีการ และโครงการ ในการปรับปรุงสภาพต่าง ๆ ของชุมชน และมาตรฐานความเป็นอยู่ของชุมชนให้ดีขึ้น เพื่อ นำมาซึ่ง ความเจริญก้าวหน้า ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการปกครอง ตามแนวทางที่ชุมชน ต้องการ โดยอาศัยความริเริ่ม การพึ่งตนเอง และความร่วมมือระหว่างประชาชนในชุมชนเอง และ ระหว่างประชาชนกับรัฐบาล ถ้ามีความจำเป็นก็อาจขอความร่วมมือจากหน่วยงาน หรือองค์กร ภายนอกชุมชนได้

การพัฒนาชุมชนสามารถสรุปสาระสำคัญได้ 3 ประการ คือ

1. เป็นการสร้างความเจริญและเป็นการส่งเสริมการพัฒนาทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม รวมทั้งการพัฒนาทางด้านวัตถุ และจิตใจ

2. เป็นการส่งเสริมให้ประชาชนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และร่วมมือช่วยเหลือกัน

3. มีการช่วยสนับสนุนทางด้านวิชาการจากหน่วยงานราชการ

ปรัชญาขั้นพื้นฐาน

หลักการอันเป็นมูลฐานของงานพัฒนาชุมชน สรุปเป็นข้อได้ดังนี้

1. บุคคลแต่ละคนย่อมมีความสำคัญ และความเป็นเอกลักษณ์ที่ไม่เหมือนกัน จึงมีสิทธิ์ที่จะได้รับการปฏิบัติด้วยความยุติธรรม และอย่างมีเกียรติในฐานะที่เป็นมนุษย์ปุถุชนคนหนึ่ง

2. บุคคลแต่ละคนย่อมมีสิทธิ์ และสามารถที่จะกำหนดวิถีทางการดำเนินชีวิตของตนไปในทิศทางที่ต้องการ

3. บุคคลแต่ละคนหากมีโอกาสแล้ว ย่อมมีความสามารถที่จะเรียนรู้ เปลี่ยนแปลงทัศนคติ พฤติกรรม และพัฒนาขีดความสามารถให้มีความรับผิดชอบต่อสังคมสูงขึ้น

4. มนุษย์ทุกคนมีพลังในเรื่องความคิดริเริ่ม ความเป็นผู้นำ และความคิดที่ใหม่ ๆ ซึ่ง

ซ่อนเร้น และพลังความสามารถเหล่านี้สามารถเจริญเติบโต นำมาใช้เมื่อได้รับการพัฒนา

5. การพัฒนา และขีดความสามารถของชุมชนในทุกด้านเป็นสิ่งที่พึงปรารถนา และมีความสำคัญต่อชีวิตของบุคคล ชุมชน และรัฐ

หลักการพัฒนาชุมชน

การพัฒนาชุมชน ถือว่าประชาชนในท้องถิ่นเป็นพลังสำคัญที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง หรือการกระตุ้น หรือชักจูงให้ประชาชนเกิดความคิดริเริ่ม และเข้าร่วมมือในการดำเนินการ ปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ของตนเองให้ดีขึ้น องค์การสหประชาชาติได้กำหนดหลักในการพัฒนาชุมชนไว้ 10 ประการดังต่อไปนี้

1. การพัฒนาชุมชนถือว่าบรรดากิจกรรมต่าง ๆ ในการพัฒนาชุมชนนั้น โครงการแรกที่จะดำเนินการนั้นต้องสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน
2. การพัฒนาชุมชนเป็นการที่จะทำให้ความเป็นอยู่ของท้องถิ่นในชนบทดีขึ้นกว่าเดิมที่เคยเป็นอยู่
3. การเปลี่ยนแปลงท่าที และทัศนคติของประชาชนนั้นมีความสำคัญเช่นเดียวกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านวัตถุ
4. การพัฒนามีจุดประสงค์เพื่อให้ประชาชนในชุมชนนั้นมีส่วนร่วมอย่างมากในกิจกรรมของชุมชนนั้น
5. การพัฒนาชุมชนจะต้องยึดหลักที่จะใช้การกระตุ้น ใช้วิธีการที่จะแสดงให้เห็นแก่ผู้นำชุมชนในท้องถิ่น และฝึกอบรมบรรดาผู้นำชุมชนในท้องถิ่น ไม่ว่าจะมิใช่โครงการใดก็ตาม
6. ผู้ดำเนินการพัฒนาชุมชนจะต้องมีความเชื่อ ให้การยอมรับนับถือต่อบทบาทสตรีและเยาวชนที่จะช่วยร่วมโครงการ ซึ่งสตรีและเยาวชนก็เป็นกลุ่มผู้นำท้องถิ่น
7. โครงการช่วยเหลือตนเองของชุมชน ถ้าต้องการให้เกิดผลอย่างเต็มที่แล้ว จะต้องได้รับการช่วยเหลืออย่างจริงจังจากรัฐบาล
8. รัฐบาลจะต้องมีนโยบายแน่นอนอน มีการบริหารที่เป็นระเบียบ โดยเฉพาะการบรรจุคน ฝึกอบรมคน มีการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น และในระดับชาติ ตลอดจนกระทั่งมีการวิจัยและประเมินผลเพื่อความสำเร็จโดยส่วนรวม
9. ให้องค์กรอาสาสมัคร องค์กรเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในงานพัฒนาชุมชนด้วย
10. การพัฒนาชุมชนนั้นจะต้องถือว่าความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและสังคมในระดับท้องถิ่นทั่ว ๆ ไป จะต้องมีความก้าวหน้าคู่ขนานกันไปกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในระดับชาติ

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (สัญญา สัญญาวิวัฒน์ ,2515 : 24-25) กล่าวว่าไว้ว่า หลักการพัฒนาชุมชนประกอบด้วย 6 ประการดังนี้

1. หลักการช่วยเหลือตนเอง คือการสนับสนุนให้ประชาชนได้ช่วยเหลือตนเอง การช่วยเหลือตนเอง การช่วยเหลือจากภายนอกต้องอยู่ในขอบเขตที่จะเป็นการช่วยเหลือให้เขาสามารถช่วยเหลือตนเองได้เท่านั้น ไม่ควรช่วยทุกอย่างจนประชาชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วม การช่วยเหลือควรคำนึงถึง

- 1.1 เริ่มจากสภาพการณ์ที่เป็นอยู่ของประชาชน
- 1.2 เริ่มจากสิ่งเล็ก ๆ น้อย ๆ และจากสิ่งที่ยาก ๆ ไปหาสิ่งที่ง่าย
- 1.3 ค่อยเป็นค่อยไปเพื่อให้ประชาชนได้มีโอกาสได้เรียนรู้งาน
- 1.4 พยายามใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนให้มากที่สุด

2. หลักการมีส่วนร่วม ให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมทุกอย่างให้มากที่สุด เพื่อให้ได้ลงมือทำงานตามที่เขาสนใจ เพื่อที่จะได้มีโอกาสในการพัฒนาตนเอง นอกจากนี้การให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมไม่ควรมีการแบ่งชั้นวรรณะ

3. หลักประชาธิปไตยในการดำเนินงาน หมายความว่า การดำเนินงานใด ๆ นั้น ทุกคนต้องมีโอกาสแสดงความคิดเห็น มีสิทธิ์ออกเสียงโดยเท่าเทียมกัน เคารพความคิดเห็นของผู้อื่น ให้เกียรติซึ่งกันและกัน

4. หลักการใช้ประโยชน์จากผู้นำท้องถิ่น เพราะผู้นำท้องถิ่นเป็นบุคคลในท้องถิ่นที่มีผู้เคารพนับถือไว้วางใจ หรือมีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิด เขาจึงเป็นผู้ช่วยเหลืองาน เผยแพร่ หรือจูงใจให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม

5. หลักเข้าใจวัฒนธรรมท้องถิ่น ทั้งนี้เพราะแต่ละท้องถิ่นย่อมมีขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่นเป็นของตนเอง ซึ่งเหมือนหรือคล้ายคลึงหรือแตกต่างไปจากชุมชนอื่น ๆ สิ่งเหล่านี้ผู้มีหน้าที่พัฒนาจำเป็นต้องทราบและยึดถืออย่างน้อยในขั้นแรก ๆ ของการเข้าไปสู่ชุมชนนั้น ต้องวาง โครงการที่สอดคล้องกับความเชื่อดังกล่าวพลาง ๆ ก่อน ต่อมาเห็นว่าสิ่งใดควรปรับปรุงแก้ไข จึงค่อยคิดทำทีละเล็กทีละน้อย โดยให้ชาวบ้านรู้สึกสะเทือนใจน้อยที่สุด ทั้งนี้เพราะเห็นดีเห็นงามกับ สิ่งนั้นด้วย

6. หลักการประเมินผล ย่อมเป็นหลักการที่ดีที่สุดของทุก โครงการหรือกิจกรรมการที่มีการประเมินผลงานภายหลังจากการดำเนินการช่วยเหลือไปชั่วระยะเวลาหนึ่ง ทั้งนี้เพื่อตรวจดูว่าโครงการหรือกิจกรรมนั้น ๆ ได้ดำเนินการไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ มีปัญหาและอุปสรรคขัดขวางการดำเนินการอย่างไร แล้วหาช่องทางแก้ไขข้อบกพร่องและวิธีการดำเนินงานที่ดีกว่า เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายแห่งโครงการนั้นต่อไป

เป้าหมายของการพัฒนาชุมชน

ดร. แบตเทน และ ดร. วิลเดน (Dr. Batten and Dr. Wileden) กล่าวไว้ในหนังสือ Non-directive in group and community work และ Rural community development ทั้งสองมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า งานพัฒนาชุมชนเป็นงานที่จะพัฒนา

1. การพัฒนาคน คือการให้การศึกษาศึกษาฝึกอบรมในรูปแบบต่าง ๆ ที่ทำให้คนเฉลียวฉลาดขึ้น มีความรู้ความสามารถและเป็นคนที่มีความประพฤติดี นอกจากนั้นการพัฒนาคนยังรวมไปถึงการพัฒนาความรู้สึกรู้จักคิด ทักษะ ทักษะการปฏิบัติ บุคลิกลักษณะนิสัยใจคอ ฝีมือและความชำนาญ ฯลฯ

2. การพัฒนาสิ่งแวดล้อม คือการพัฒนาวัตถุที่จำเป็นแก่การมนุษย์ในการครองชีพ การอยู่รอดและการมีชีวิตอยู่อย่างสะดวกสบายและผาสุก นอกจากนี้การพัฒนายังหมายถึงการซ่อมแซมสิ่งที่ปรักหักพังหรืออยู่ในสภาพที่ไม่ดีให้มีสภาพดีขึ้น ตลอดจนความพยายามปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสิ่งที่มีอยู่แล้วให้ใช้การได้ดียิ่งขึ้นไปอีก

การพัฒนาทั้งสองด้านจะต้องดำเนินการไปพร้อม ๆ กัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาคนจะต้องมุ่งพัฒนาจิตใจให้มีจิตสำนึกในการพัฒนา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่จะแก้ปัญหา วางแผนการปฏิบัติ ตามแผนที่จะพัฒนาไปสู่สิ่งแวดล้อม ในขณะที่เดียวกันก็ใช้การพัฒนาทางด้านวัตถุหรือสิ่งแวดล้อมเป็นเครื่องมือสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคน

ลักษณะของการพัฒนาชุมชน

การพัฒนาชุมชนเป็นงานที่มีลักษณะสำคัญดังนี้

- ประชาชนเป็นผู้ริเริ่มเองหรือมีบุคคลภายนอกเป็นผู้กระตุ้น
- ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน พิจารณาปัญหา ตัดสินใจ ตกลง และดำเนินการพัฒนาให้มากที่สุด
- มุ่งพัฒนาคุณภาพของคนให้ดีขึ้น โดยใช้การพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงทางวัตถุเป็นเครื่องมือไปสู่การพัฒนาคนให้มีคุณภาพ
 - มีความเชื่อมั่นในความสามารถของประชาชนว่าจะสามารถช่วยตนเอง และพัฒนาให้มีความรู้และความสามารถ
 - ยึดหลักประชาธิปไตยในการดำเนินงาน
 - มีความเชื่อมั่นในความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พยายามที่จะนำความคิด ตลอดจนถึงผลของความเจริญก้าวหน้าทางด้านดังกล่าวมาเผยแพร่ เพื่อให้มีความรู้และนำไปปฏิบัติได้
 - มุ่งก่อให้เกิดความยุติธรรมในสังคม โดยให้ทุกคนในสังคมได้มีความเป็นอยู่อย่าง

เท่าเทียมกันมากที่สุดเท่าที่จะทำได้

ขอบเขตของการพัฒนาชุมชน ประกอบด้วยสาระสำคัญดังนี้

1. เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่มีการวางแผน หรือ ตั้งใจไว้ก่อน
2. เป็นกระบวนการพัฒนาให้ประชาชนมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง
3. เป็นกระบวนการที่เอาทรัพยากรธรรมชาติ และประชาชนในชุมชนมาใช้ประโยชน์แก่ชุมชนมากที่สุด
4. เป็นกระบวนการให้การศึกษาแก่ประชาชน คอยเน้นการเปลี่ยนแปลงทางทัศนคติ แนวความคิดให้ถูกทิศทาง
5. เป็นกระบวนการที่สอดคล้องกับขีดความสามารถของประชาชน และแนวนโยบายของรัฐบาล
6. เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่ส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนรู้จักวิธีช่วยตนเอง โดยใช้พลังกลุ่มเป็นสำคัญ
7. เป็นกระบวนการที่อาศัยความร่วมมือระหว่างประชาชนกับประชาชน และประชาชนกับหน่วยงานของรัฐบาลและเอกชน
8. เป็นกระบวนการที่อาศัยความช่วยเหลือทางด้านวัสดุอุปกรณ์ วิชาการจากรัฐบาลและเอกชนภายนอกชุมชนเมื่อจำเป็น หรือเกินขีดความสามารถของชุมชน
9. เป็นกระบวนการที่ส่งเสริมให้ประชาชนมีความคิดริเริ่มในการพัฒนาชุมชนของตนเอง
10. เป็นกระบวนการพัฒนาที่ต้องพิจารณาถึงสังคม ขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชนที่กำลังพัฒนา
11. เป็นกระบวนการพัฒนาโดยใช้หลักและแนวทางของระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข เป็นพื้นฐานการดำเนินงาน
12. เป็นกระบวนการที่ผสมผสานความรู้ ความสามารถของบุคคลหลายสาขาเข้าด้วยกัน อันมิใช่ของหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งโดยเฉพาะ
13. ผลประโยชน์ของการพัฒนาที่เกิดขึ้นจะต้องตกแก่ประชาชนส่วนใหญ่ในชุมชน

3. เอกสารการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แพทยา แก้วพวง (แพทยา แก้วพวง ,2533) ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านในการบริหารพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษากรณีอำเภอไชโย จังหวัด

อ้างทอง” ผลการศึกษาไม่พบว่า กรรมการหมู่บ้านที่มีอายุมากจะมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นมากกว่ากรรมการหมู่บ้านที่มีอายุน้อย แต่พบว่ากรรมการหมู่บ้านที่มีระดับการศึกษาสูงที่มาจาก การเลือกตั้ง มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่รัฐ มีมาตรฐานดำรงชีพสูง เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมและมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการค้าเนินงานของคณะกรรมการหมู่บ้านมาก จะเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นมากกว่ากรรมการหมู่บ้านที่มีการศึกษาดำเนินกรรมการ โดยตำแหน่งมีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐน้อย มาตรฐานการดำรงชีพต่ำเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมน้อย และมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการค้าเนินงานของคณะกรรมการหมู่บ้านน้อย

บัวพันธุ์ พรรคทิง และคณะ (บัวพันธุ์ พรรคทิง และคณะ, 2532) ได้ทำการศึกษา“การพัฒนาชนบท” การเข้าร่วมในกระบวนการพัฒนาของชาวบ้าน อำเภอลาดยาว จังหวัดนครสวรรค์ ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมเข้าร่วมในกระบวนการพัฒนาของชาวบ้านปรากฏว่า ชาวบ้านส่วนใหญ่เข้าร่วมกระบวนการพัฒนาในระดับปานกลางและต่ำ ทั้งในโครงการของรัฐและโครงการของชาวบ้านพฤติกรรมเข้าร่วมโครงการพัฒนาของรัฐนั้น ชาวบ้าน โดยทั่วไปจะเข้าร่วมเพียงบางขั้นตอนเนื่องจากชาวบ้าน ส่วนใหญ่รู้สึกว่าการต่าง ๆ เหล่านั้น เป็นความรับผิดชอบของทางราชการ สำหรับโครงการของชาวบ้านนั้น พบว่ากิจกรรมของชาวบ้านมีขอบเขตค่อนข้างจำกัดเกี่ยวข้องกับบุคคลจำนวนน้อย รวมทั้งการถูกจำกัด โดยปัจจัยการสนับสนุนด้านอื่น ๆ เช่น งบประมาณ ปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมในกระบวนการพัฒนาพบว่า ลักษณะทางด้านบุคคล เพศ การศึกษา และความคิดเห็นต่าง ๆ มี ความสัมพันธ์กับการเข้าร่วมในกระบวนการพัฒนา นอกจากนี้ตัวแปรทางภาวะวิสัย คือ ระดับ การพัฒนาของชุมชน ระดับรายได้ และแบบแผนการถือครองที่ดิน มีความสัมพันธ์กับการเข้าร่วมในกระบวนการพัฒนาของชาวบ้าน และตัวแปรทางอัตวิสัยของชาวบ้าน ซึ่งได้แก่ ความหวังใน การดำรงชีวิต ความรู้สึกมีอิทธิพล ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่ง มีความสัมพันธ์กับการเข้าร่วมในกระบวนการพัฒนาในแทบทุกด้านยกเว้นเรื่องความหมายในการดำเนินชีวิตไม่มีความสัมพันธ์กับการเข้าร่วมโครงการ

ชูเกียรติ เปี่ยมศรี (ชูเกียรติ เปี่ยมศรี, 2542) ได้ทำการศึกษา “การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนใน การพัฒนาชุมชนย่อย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองระยอง จังหวัดระยอง” พบว่า คณะกรรมการส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนย่อยอยู่ในระดับปานกลาง โดยเข้ามามีส่วนร่วมมากที่สุดในการกำหนดปัญหาและวางแผนเพื่อการพัฒนาชุมชนย่อย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการมีส่วนร่วม ดังกล่าวเป็นเรื่องใกล้ตัว ซึ่งสามารถปฏิบัติได้ทันที ส่วนการมีส่วนร่วมน้อยที่สุดนั้นอยู่ในการติดตามผลการปฏิบัติเพื่อการพัฒนาชุมชนย่อย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการปฏิบัติงานเพื่อการพัฒนาจำเป็นต้องใช้ระยะเวลาพอสมควรกว่าที่ผลการปฏิบัติงานจะเห็นผลเป็นรูปธรรมชัดเจน และสามารถประเมินผลความสำเร็จของโครงการนั้น ๆ ได้ จึงอาจทำให้

คณะกรรมการชุมชนขาดการติดตามผลการปฏิบัติงานเท่าที่ควร ซึ่งโดยความเป็นจริงกระบวนการติดตามผลจะก่อให้เกิดผลดี เพราะสามารถใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาตัดสินใจ รวมทั้งการวางแผนในการดำเนินโครงการต่อไปได้ และปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนย่อย ได้แก่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนย่อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการที่บุคคลมีความคิดเห็นในการพัฒนาชุมชนย่อยที่แตกต่างกันไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของผลประโยชน์ที่ได้รับจากการพัฒนา หรือการที่ต้องนำตนเองเข้าไปพัวพันกับงานของส่วนรวม ย่อมมีผลให้การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนแตกต่างกันไป

วันเพ็ญ วอกลาง (วันเพ็ญ วอกลาง ,2534) ได้ทำการศึกษา “การมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก” กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาได้แก่ หมู่บ้านที่ใช้น้ำจากแหล่งน้ำที่ได้รับรางวัลและไม่ได้รับรางวัลจำนวน 32 แห่ง ซึ่งอยู่ในจังหวัดภาคเหนือ จำนวน 19 แห่ง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 13 แห่ง ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของเกษตรกรกลุ่มผู้ใช้น้ำในหมู่บ้านที่ใช้น้ำที่ได้รับรางวัลและไม่ได้รับรางวัลมีความแตกต่างกัน นอกจากนี้ยังพบว่า บทบาทของคณะกรรมการกลุ่มผู้ใช้น้ำมีเพียงปัจจัยเดียวเท่านั้นที่มีผลกระทบโดยตรง (Direct impact) ต่อการมีส่วนร่วมของเกษตรกรผู้ใช้น้ำ ปัจจัยอื่น ๆ ไม่มีผลโดยตรงต่อการมีส่วนร่วมและยังค้นพบต่อไปอีกว่า ปัจจัยการฝึกอบรมและการนิเทศงานส่งผลทางอ้อม (Indirect impact) ต่อการมีส่วนร่วมของเกษตรกรผู้ใช้น้ำโดยผ่านตัวแปรบทบาทของกรรมการกลุ่มผู้ใช้น้ำ ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กจะประสบความสำเร็จโดยเกษตรกรเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งน้ำ จะต้องมุ่งเพิ่มศักยภาพและความสามารถของผู้นำท้องถิ่น โดยการฝึกอบรม นิเทศ และติดตามการทำงานของผู้นำในเรื่องการดูแล และการพัฒนาแหล่งน้ำ

ภูมิหลัง

ประวัติความเป็นมาของเทศบาลตำบลพนมสารคาม

เดิมอำเภอพนมสารคามตั้งอยู่อำเภอบ้านโพธิ์ใหญ่ มีอำเภอสนามชัยเขตเป็นสาขาในสมัยรัชกาลที่ 3 โปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพระยาบดินทร์เดชายกทัพไปตีลาวและตีเขมร ซึ่งได้กวาดต้อนชาวลาวและชาวเขมรเข้ามาเป็นจำนวนมาก และได้กำหนดพื้นที่ให้อยู่ในเขตอำเภอพนมสารคาม และอำเภอสนามชัยเขต เหตุนี้เองชุมชนดังกล่าวจึงหนาแน่นขึ้นเป็นลำดับ ครั้นถึงรัชสมัยรัชกาลที่ 4 มีพระราโชบายยกหมู่บ้านที่เป็นชุมชนหนาแน่นขึ้นเป็นเมือง จึงโปรดเกล้าฯ ให้ยกบ้านท่าถ่านขึ้นเป็นเมืองพนมสารคาม มีศาลากลางเมือง มีเรือนจำ มีเจ้าเมืองปกครอง พระพนมสารนรินทร์เป็นเจ้าเมืองคนสุดท้ายก่อนที่จะยุบเป็นอำเภอพนมสารคาม บริเวณที่ตั้งเมืองพนมสารคามปัจจุบันเรียกตำบลเมืองเก่า เมืองพนมสารคาม ลดฐานะเป็นอำเภอเมื่อ พ.ศ. 2472 ตั้งที่ทำการอยู่ที่เดิม ต่อมา

ในปี พ.ศ. 2481 สมัยนายชวน สุริยจันทร์ เป็นนายอำเภอ ได้ย้ายที่ทำการมาตั้ง ณ บ้านท่าเกวียน หมู่ที่ 1 ฝั่งซ้ายของคลองท่าลาด ตำบลพนมสารคาม

ประชากรกลุ่มต่าง ๆ ในพนมสารคาม มีอยู่หลายเชื้อชาติด้วยกัน เช่น ไทย จีน เขมร ลาว โดยตั้งรกรากถิ่นฐาน ตั้งแต่สมัยอดีต ส่วนหนึ่งเข้ามาค้าขาย ส่วนหนึ่งถูกกวาดต้อนเข้ามาและยังคงรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีของคนเอาไว้เป็นอย่างดี

เทศบาลพนมสารคาม ได้รับการเปลี่ยนแปลงฐานะจากสุขาภิบาลเป็นเทศบาล เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2542 ตามพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ. 2542 ประกาศในพระราชกฤษฎีกาเล่ม 116 ตอนที่ 89 ก ลงวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2542 เทศบาลตำบลพนมสารคาม ตั้งอยู่ที่ตำบลพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา มีพื้นที่อยู่ในความดูแลรับผิดชอบทั้งหมด 2.16 ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วยพื้นที่บางส่วนของหมู่ที่ 1 และ หมู่ที่ 2

ข้อมูลพื้นฐานของท้องถิ่น

1. สภาพทั่วไป

1.1 ลักษณะที่ตั้ง

เทศบาลตำบลพนมสารคาม ได้รับการเปลี่ยนแปลงฐานะจากสุขาภิบาลเป็นเทศบาลตามพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ. 2542 ประกาศในพระราชกฤษฎีกาฉบับที่ 116 ตอนที่ 89 ก ลงวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2542 เป็นผลให้สุขาภิบาลทั่วประเทศเปลี่ยนแปลงเป็นเทศบาลตำบลทั้งหมดตั้งแต่วันที่ 25 พฤษภาคม 2542

เทศบาลตำบลพนมสารคามตั้งอยู่ที่ตำบลพนมสารคาม อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา มีพื้นที่อยู่ในความดูแลรับผิดชอบทั้งหมด 2.16 ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วยพื้นที่บางส่วนของหมู่ที่ 1 และหมู่ที่ 2 ตำบลพนมสารคาม มีอาณาเขตดังนี้

- ทิศเหนือ ติดต่อกับ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว และองค์การบริหารส่วนตำบลพนมสารคาม อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา

- ทิศใต้ ติดต่อกับ องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา

- ทิศตะวันออก ติดต่อกับ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าด่าน อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา

- ทิศตะวันตก ติดต่อกับ องค์การบริหารส่วนตำบลพนมสารคาม อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา

1.2 ประชากร

จำนวนประชากรตามสถิติการทะเบียนราษฎร ณ วันที่ 31 พฤษภาคม 2546 ประชากรทั้งหมดสิ้น 6,417 คน แยกเป็นชาย 3,034 คน หญิง 3,383 คน

- จำนวนครัวเรือน 3,549 ครัวเรือน
- ลักษณะโครงสร้างประชากรโดยทั่วไป เฉลี่ย 2 - 3 คน / หลังคาเรือน
- มีความหนาแน่นเฉลี่ย 2,976 คน / ตารางกิโลเมตร

2. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

2.1 การคมนาคม การจราจร

1) ถนน และสะพาน

เทศบาลตำบลพนมสารคาม มีเส้นทางคมนาคมสายหลักและสามารถติดต่อกับท้องถิ่นและจังหวัดใกล้เคียง คือ

- เส้นทางพนมสารคาม – จังหวัดฉะเชิงเทรา ใช้เส้นทางหลวงหมายเลข 304
- เส้นทางพนมสารคาม – อำเภอบินทร์บุรี ใช้ทางหลวงหมายเลข 304
- เส้นทางพนมสารคาม – ปราจีนบุรี ใช้ทางหลวงหมายเลข 319
- เส้นทางพนมสารคาม – อำเภอบ้านสร้าง ใช้ทางหลวงหมายเลข 3347
- เส้นทางพนมสารคาม – อำเภอบางคล้า, อำเภอราชสาส์น ใช้ทางหลวง

หมายเลข 3378

- เส้นทางพนมสารคาม – อำเภอสนามชัยเขต ใช้ทางหลวงหมายเลข 3245

สะพานในเขตเทศบาลตำบลพนมสารคามมี 4 แห่ง เป็นสะพานที่ใช้ในการสัญจร

1) แม่น้ำ / ลำคลอง

คลองที่ใช้เป็นทางสัญจรทางน้ำ 1 แห่ง คือ คลองท่าลาด

2) การจัดการขนส่งมวลชน

- มีรถยนต์โดยสารประจำทาง ตามเส้นทางสายต่าง ๆ ดังนี้
- เส้นทางฉะเชิงเทรา – พนมสารคาม
- เส้นทางพนมสารคาม – เขาคันทรง
- เส้นทางฉะเชิงเทรา – พนมสารคาม – สนามชัยเขต
- เส้นทางชลบุรี – ฉะเชิงเทรา – พนมสารคาม – นครราชสีมา
- เส้นทางพนมสารคาม – ศรีมโหสถ
- เส้นทางฉะเชิงเทรา – พนมสารคาม – ปราจีนบุรี

2.2 การประปา

การให้บริการน้ำประปาในเขตเทศบาลตำบลพนมสารคาม อยู่ในความรับผิดชอบของการประปาส่วนภูมิภาค

1) มีจำนวนผู้ใช้ น้ำประปา จำนวน 3,553 คร้วเรือน ซึ่งในปัจจุบันยังมีประชาชนในเขตเทศบาลบางส่วน ยังคงใช้น้ำจากคลองท่าลาดในการอุปโภคบริโภค

2) น้ำประปาที่ผลิตประมาณ 4,800 ลบ.ม. / วัน และน้ำประปาที่ใช้เฉลี่ย 4,500 ลบ.ม. / วัน

3) แหล่งน้ำดิบที่ใช้ผลิตน้ำประปา จำนวน 1 แห่ง และแหล่งน้ำดิบสำรอง จำนวน 2 แห่ง

2.3 ไฟฟ้า

การให้บริการกระแสไฟฟ้าในเขตเทศบาลตำบลพนมสารคาม อยู่ในความรับผิดชอบของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ซึ่งสามารถให้การบริการ ได้อย่างทั่วถึงแล้ว ส่วนการบริการ ไฟฟ้าสาธารณะในเขตเทศบาลจากการสำรวจความต้องการของประชาชน ปรากฏว่าไฟฟ้าแสงสว่างสาธารณะ ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน

1) จำนวนครัวเรือนที่ใช้ไฟฟ้า 3,553 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 100

2) ไฟฟ้าสาธารณะ (ไฟฟ้าส่องสว่าง) ตามถนน มีจำนวน 260 จุด ครอบคลุมถนน 19 สาย คิดเป็นร้อยละ 80

2.4 การสื่อสาร

1) จำนวนโทรศัพท์ส่วนบุคคลในพื้นที่ 4,678 เลขหมาย

2) จำนวนโทรศัพท์สาธารณะในเขตพื้นที่ 63 เลขหมาย

3) จำนวนชุมสายโทรศัพท์ในเขตพื้นที่ 2 ชุมสาย

4) ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข / ที่ให้บริการด้านไปรษณีย์ในเขตพื้นที่ 1 แห่ง

5) สถานีวิทยุกระจายเสียง / สถานีวิทยุโทรทัศน์ในพื้นที่ ไม่มี

6) สื่อมวลชนในพื้นที่ เช่น หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ไม่มี

7) ระบบเสียงตามสาย / หอกระจายข่าวในพื้นที่ให้บริการได้ครอบคลุมร้อยละ 90

ของพื้นที่

8) หน่วยงานที่มีข่ายวิทยุสื่อสารในพื้นที่ได้แก่ หน่วยงานป้องกันบรรเทาสาธารณภัย

2.5 ลักษณะการใช้ที่ดิน

โดยทั่วไปสภาพพื้นที่ในเขตเทศบาลตำบลพนมสารคามตำบลพนมสารคามเป็นที่ราบลุ่ม และค่อนข้างต่ำและด้วยศักยภาพ เทศบาลตำบลพนมสารคามเป็นพื้นที่ซึ่งเหมาะสมแก่

การพักอาศัย , ประกอบการพาณิชย์ด้านการค้าขาย และการลงทุนต่าง ๆ เนื่องจาก เทศบาลตำบลพนมสารคามสามารถติดต่อกมนามกับท้องถิ่นใกล้เคียงได้อย่างสะดวกและเป็นศูนย์กลางของการคมนาคมขนส่ง ดังนั้นการใช้ประโยชน์ในที่ดินซึ่งมีอยู่ใน 2 ลักษณะ คือ พื้นที่พักอาศัย และพื้นที่เพื่อการพาณิชย์และการลงทุน ทั้งนี้ เทศบาลได้ควบคุมเรื่องการอนุญาตดำเนินกิจการต่าง ๆ ให้เป็นไปอย่างเหมาะสม และเกิดประโยชน์จากการใช้ที่ดินอย่างสูงสุด และ ไม่เกิดปัญหาภาวะแวดล้อมต่อไป สามารถแบ่งลักษณะการใช้ที่ดินเป็นประเภทต่าง ๆ ได้ดังนี้

- พื้นที่พักอาศัย	405	ไร่
- พื้นที่พาณิชย์กรรม	338	ไร่
- พื้นที่ตั้งหน่วยงานของรัฐ	67	ไร่
- สวนสาธารณะ / นันทนาการ	41	ไร่
- พื้นที่เกษตรกรรม	242	ไร่
- พื้นที่ตั้งสถานศึกษา	135	ไร่
- พื้นที่ว่าง	122	ไร่

3. ด้านเศรษฐกิจ

3.1 โครงสร้างทางเศรษฐกิจ

- อาชีพหลักของประชากร คือ การค้าขาย
- อาชีพรองของประชากร คือ รับจ้าง

3.2 การเกษตรกรรม

การประกอบอาชีพของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลพนมสารคาม ส่วนใหญ่มีอาชีพค้าขายและรับจ้าง โดยผลผลิตทางการเกษตรที่ซื้อขายนั้นเป็นผลผลิตจากชาวบ้านใกล้เคียงที่นำมาจำหน่ายในเขตเทศบาล

3.3 การพาณิชย์กรรม และการบริการ

1) สถานประกอบการด้านพาณิชย์กรรม

- ห้างสรรพสินค้า 2 แห่ง
- ร้านค้าทั่วไป 330 แห่ง
- สถานบริการน้ำมันและก๊าซ 3 แห่ง
- ตลาดสด 1 แห่ง
- ตลาดนัด 3 แห่ง

2) สถานประกอบการเทศพาณิชย์

- โรงฆ่าสัตว์ 1 แห่ง

2) สถานประกอบการด้านการบริการ

- ธนาคาร 7 แห่ง
- โรงแรม 1 แห่ง
- สถานที่จำหน่ายอาหาร ตาม พ.ร.บ. สาธารณสุข 11 แห่ง

3.4 การอุตสาหกรรม

ในเขตเทศบาลตำบลพนมสารคาม มีโรงงานอุตสาหกรรม จำนวน 1 แห่ง มีจำนวนแรงงานประมาณ 20 คน

4. ด้านสังคม

4.1 ชุมชน

เทศบาลตำบลพนมสารคาม ประกอบด้วยชุมชนย่อย ๆ หลายชุมชน ดังนี้

1. ชุมชนบ้านบาน
2. ชุมชนสวนมะม่วง
3. หมู่บ้านพนมแลนด์แอนด์เฮาส์
4. หมู่บ้านโชคชัยวิลล่า
5. หมู่บ้านพนมวิลล่า
6. หมู่บ้านรุ่งพิทักษ์
7. หมู่บ้านนำชัยวิลล่า
8. ชุมชนตลาดท่าเกวียน

โดยทั่วไปแล้วสภาพชุมชน และหมู่บ้านต่าง ๆ ประกอบด้วย อาคารพาณิชย์และที่อยู่อาศัยกระจายทั่วพื้นที่ในเขตเทศบาล โดยเฉพาะชุมชนตลาดท่าเกวียนนั้นเป็นชุมชนที่มีความหนาแน่น และเป็นศูนย์กลางด้านการค้า เศรษฐกิจ และสังคม โดยประชากรส่วนใหญ่เป็นคนในท้องถิ่น และบางส่วนได้มีการอพยพย้ายถิ่นฐานมาจากที่อื่น ๆ ทั้งนี้รวมถึงประชากรแฝงที่มาอาศัยอยู่และประกอบอาชีพต่าง ๆ อีกส่วนหนึ่ง

4.2 ศาสนา

1) ประชาชนในเขตเทศบาล ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีวัดพระพุทธศาสนา จำนวน 1 แห่ง

2) มีวัดคริสต์ จำนวน 1 แห่ง

4.3 วัฒนธรรม

ประเพณีท้องถิ่นที่สำคัญ ได้แก่

- 1) งานวันขึ้นปีใหม่ 1 มกราคมของทุกปี

- จัดให้มีการทำบุญตักบาตร ข้าวสารอาหารแห้ง กลางตลาดวัดท่าเกวียน มีพระสงฆ์ประมาณ 100 รูป

2) งานวันเด็ก วันเสาร์ที่สอง ของทุกปี

- จัดงานวันเด็กแห่งชาติให้แก่เด็กและเยาวชนในท้องถิ่น โดยจัดให้มีการแสดง และร่วมกิจกรรมของวันเด็กในด้านต่าง ๆ พร้อมทั้งแจกของขวัญ ของชำร่วยตลอดจนมีการจัดเลี้ยงอาหาร เครื่องดื่ม ให้แก่เด็กและเยาวชนฟรีตลอดงาน

3) งานวันสงกรานต์ วันที่ 15 เมษายน ของทุกปี

- จัดงานประเพณีสงกรานต์ เพื่อแสดงออกถึงศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น ในบริเวณงานประกอบด้วยการสรงน้ำพระพุทธรูปและพระสงฆ์ รดน้ำคำหัวหน้าผู้สูงอายุ การแสดง ด้านศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น คอนเสิร์ต การประกวดร้องเพลง การประกวดดนตรี รมรงค์ต่อต้าน ยาเสพติด การจัดแต่งรถขบวนแห่พระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ (หลวงพ่อจันทน์) รอบเขตเทศบาล

4) วันเข้าพรรษา ของทุกปี

- จัดถวายเทียนพรรษา โดยจัดรถขบวนแห่ตกแต่งประดับเทียน เพื่อร่วมส่ง ประภาคารเทียนพรรษากับอำเภอพนมสารคาม

5) การแข่งขันกีฬาฟุตบอลเยาวชน เดือนกรกฎาคม ของทุกปี

- จัดให้มีการแข่งขันกีฬาฟุตบอลเยาวชน เพื่อต่อต้านยาเสพติดให้โทษ โดย เปิดโอกาสให้ทุกหน่วยงานท้องถิ่นต่าง ๆ ส่งทีมฟุตบอลเข้าแข่งขันเพื่อรับมอบถ้วยและรางวัลต่าง ๆ

6) วันลอยกระทง ของทุกปี

- จัดให้มีการลอยกระทง โดยในงานมีการจัดประกวดหนูน้อยนพมาศ และ กระทงดอกไม้สด พร้อมทั้งร่วมกันลอยกระทง

7) วันสิ้นปี

- จัดให้มีการล้างทำความสะอาดถนน ทางเท้า ตลาดสด ให้มีความสะอาด เรียบร้อยของชุมชน

และในโอกาสพิเศษได้จัดนำข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง เพื่อทัศนศึกษาดูงาน ในด้านต่าง ๆ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขการทำงานให้มีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผลมากขึ้น

4.4 การศึกษา

ในเขตเทศบาลตำบลพนมสารคามมีสถานศึกษา จำนวน 5 แห่ง ดังนี้

1. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งเทศบาลได้ดำเนินการจัดตั้งขึ้น จำนวน 1 แห่ง สามารถรับ จำนวนเด็กเล็กประมาณ 60 คน

2. โรงเรียนก่อนประถมศึกษาและระดับประถมศึกษา จำนวน 3 โรงเรียน

- โรงเรียนวัดท่าเกวียน “ สัยอุทิศ ”
- โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย
- โรงเรียนอนันต์วิทยา

3. โรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 1 โรงเรียน

- โรงเรียนพนมสารคาม “พนมอดุลวิทยา”

4.5 กีฬานันทนาการ / พักผ่อน

1) สนามกีฬาเนกประสงค์	จำนวน	2	แห่ง
2) สนามฟุตบอล	จำนวน	2	แห่ง
3) สนามบาสเกตบอล	จำนวน	2	แห่ง
4) สนามตระกร้อ	จำนวน	3	แห่ง
5) สระว่ายน้ำ	จำนวน	1	แห่ง
6) ห้องสมุดประชาชน	จำนวน	1	แห่ง
7) สวนสาธารณะ	จำนวน	1	แห่ง
8) สนามเด็กเล่น	จำนวน	3	แห่ง

4.6 สาธารณสุข

ในเขตเทศบาลตำบลพนมสารคาม เป็นที่ตั้งของสาธารณสุขอำเภอซึ่งให้บริการด้านสาธารณสุขทั่วไป ในขณะที่เดียวกันฝ่ายสาธารณสุขเทศบาลได้มีเจ้าหน้าที่คอยอำนวยความสะดวกในด้านงานบริการสาธารณสุข และได้มีการจัดแผนรณรงค์ขอความร่วมมือกับเอกชน เพื่อทำความสะอาดถนน ทางเท้า ท่อระบายน้ำ เพื่อให้เกิดความสะอาด ปลอดภัยจากการติดเชื้อหรือการเกิดเชื้อโรคต่างๆ ตลอดจนการจัดเก็บขยะมูลฝอยโดยมีรถบรรทุกขยะไว้บริการ จำนวน 4 คัน

4.7 การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

- 1) สถิติเพลิงไหม้ในรอบปี (1 ม.ค.-31 ธ.ค. 45) มี 41 ครั้ง
- 2) ความสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินจากเหตุเพลิงไหม้ในรอบปีที่ผ่านมา ไม่มี
- 3) รถยนต์ดับเพลิงจำนวน 2 คัน จุน้ำได้ 2,000 ลบ.ม. ราคา 222,251.- บาท
- 4) รถบรรทุกน้ำ จำนวน 1 คัน จุน้ำได้ 5,000 ลบ.ม. ราคา 2,279,338.- บาท
- 5) เครื่องดับเพลิงชนิดหาลาม 1 เครื่อง
- 6) พนักงานดับเพลิงจำนวน 10 คน

7) อาสาสมัครป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มีอาสาสมัครกลุ่มระดับอัครศึกษา ตลาตท่าเกวียน ซึ่งมีสมาชิก จำนวน 812 คน รถดับเพลิง จำนวน 1 คัน รถบรรทุกน้ำ จำนวน 2 คัน เครื่องสูบน้ำช่วยเหลือในการดับเพลิง จำนวน 2 เครื่อง

8) การฝึกซ้อมบรรเทาสาธารณภัยปีที่ผ่านมา จำนวน 3 ครั้ง

5. ด้านสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติ

5.1 ภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศลักษณะ โดยทั่วไปมีอากาศปลอดโปร่ง มีฝนตกต้องตามฤดูกาล สภาพดินฟ้าอากาศแบ่งได้ 3 ฤดู ดังนี้

- ฤดูหนาว จะได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดผ่านในช่วง เดือนพฤศจิกายน - กุมภาพันธ์

- ฤดูฝน ได้รับอิทธิพลจากภูมิอากาศแบบฝนเมืองร้อนในช่วงเดือนกรกฎาคม - ตุลาคม

- ฤดูร้อน ในช่วงเดือนมีนาคม - มิถุนายน

5.2 แหล่งน้ำ

1) มีหนอง บึง จำนวน 1 แห่ง ได้แก่ หนองพาน มีพื้นที่กักเก็บน้ำประมาณ 14,000 ลบ.ม.

2) มีคลองท่าลาดไหลผ่าน ซึ่งเป็นคลองธรรมชาติและมีน้ำตลอดทั้งปี คลองท่าลาดมีต้นน้ำอยู่ทางอำเภอสนามชัยเขต และไหลลงสู่มแม่น้ำบางปะกง

5.3 การระบายน้ำ

1) มีพื้นที่น้ำท่วมถึง คิดเป็นร้อยละ 15 ของพื้นที่ทั้งหมด

2) เครื่องสูบน้ำ มีจำนวน 2 เครื่อง

- เครื่องที่ 1 เส้นผ่านศูนย์กลาง 4 นิ้ว

- เครื่องที่ 2 เส้นผ่านศูนย์กลาง 0.5 นิ้ว

5.4 น้ำเสีย

1) ปริมาณน้ำเสีย 4,500 ลบ.ม. / วัน

2) มีระบบบำบัดน้ำเสีย จำนวน 1 แห่ง แบบบ่อกรองธรรมชาติ ซึ่งสามารถบำบัดน้ำเสียได้จำนวน 3,000 ลบ.ม. / วัน

5.5 ขยะ

1) ปริมาณขยะ 20 ตัน / วัน

2) รถยนต์ที่ใช้จัดเก็บขยะรวม 3 คัน

ก. รถยนต์คันที่ 1 รถเก็บขนขยะ ขนาดความจุ 10 ลบ.หลา ชื่อเมื่อ พ.ศ. 2533

ข. รถยนต์คันที่ 2 รถเก็บขนขยะ ขนาดความจุ 11 ลบ.ม. ซื่อเมื่อ พ.ศ. 2538

ค. รถยนต์คันที่ 3 รถเก็บขนขยะ ขนาดความจุ 10 ลบ.ม. ซื่อเมื่อ พ.ศ. 2541ขยะ

ที่เก็บขน ได้จำนวน 25 ลบ.หลา/วัน

1) ขยะที่กำจัดได้ จำนวน 25 ลบ.หลา/วัน กำจัดโดยวิธีฝังกลบ

2) ที่ดินสำหรับกำจัดขยะ ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 1 ตำบลเขาหินซ้อน อำเภอพนมสาร

คาม จังหวัดฉะเชิงเทรา

- ห่างจากเขตท้องถิ่นเป็นระยะทาง 14 กม.

3) สภาพการเป็นเจ้าของที่ดินสำหรับกำจัดขยะ

- ใช้ที่ดินสาธารณประโยชน์

4) ที่ดินสำรองที่เตรียมไว้สำหรับกำจัดขยะ จำนวน - ไร่

6. ด้านการเมือง - การบริหาร

6.1 โครงสร้างและอัตรากำลังในการบริหารงานของเทศบาล

ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 ได้แบ่งโครงสร้างขององค์กรเทศบาลออกเป็น 2 ส่วน คือ สภาเทศบาล และคณะเทศมนตรี สำหรับการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของ เทศบาลแล้ว จะมีโครงสร้างเพิ่มขึ้นอีกส่วน คือ พนักงานเทศบาล

เทศบาลตำบลพนมสารคาม มีสมาชิกสภาเทศบาล 12 คน เป็น คณะเทศมนตรี 3 คน

แบ่งส่วนงานบริหารออกเป็น 5 หน่วยงาน ดังนี้

1. สำนักปลัดเทศบาล ประกอบด้วย

- งานธุรการ

- งานการเจ้าหน้าที่

- งานทะเบียนราษฎร

- งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

2. ฝ่ายกองคลัง ประกอบด้วย

- งานผลประโยชน์

- งานการเงินและบัญชี

3. ฝ่ายกองช่าง ประกอบด้วย

- งานวิศวกรรม

- งานสาธารณูปโภค

4. ฝ่ายกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย

- งานสุขาภิบาล และอนามัยสิ่งแวดล้อม

- งานสัตวแพทย์
- งานป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ

5. ฝ่ายกองการศึกษา ประกอบด้วย

- งานธุรการ
- งานบริหารการศึกษา
- งานพัฒนาการศึกษา

จำนวนพนักงานเทศบาล ทั้งหมด 12 คน ลูกจ้างประจำ 6 คน ลูกจ้างชั่วคราว 42

คน

6.2 บทบาทการมีส่วนร่วมของการมีส่วนร่วมในประชาชนในกิจกรรมทางการเมือง และการบริหาร

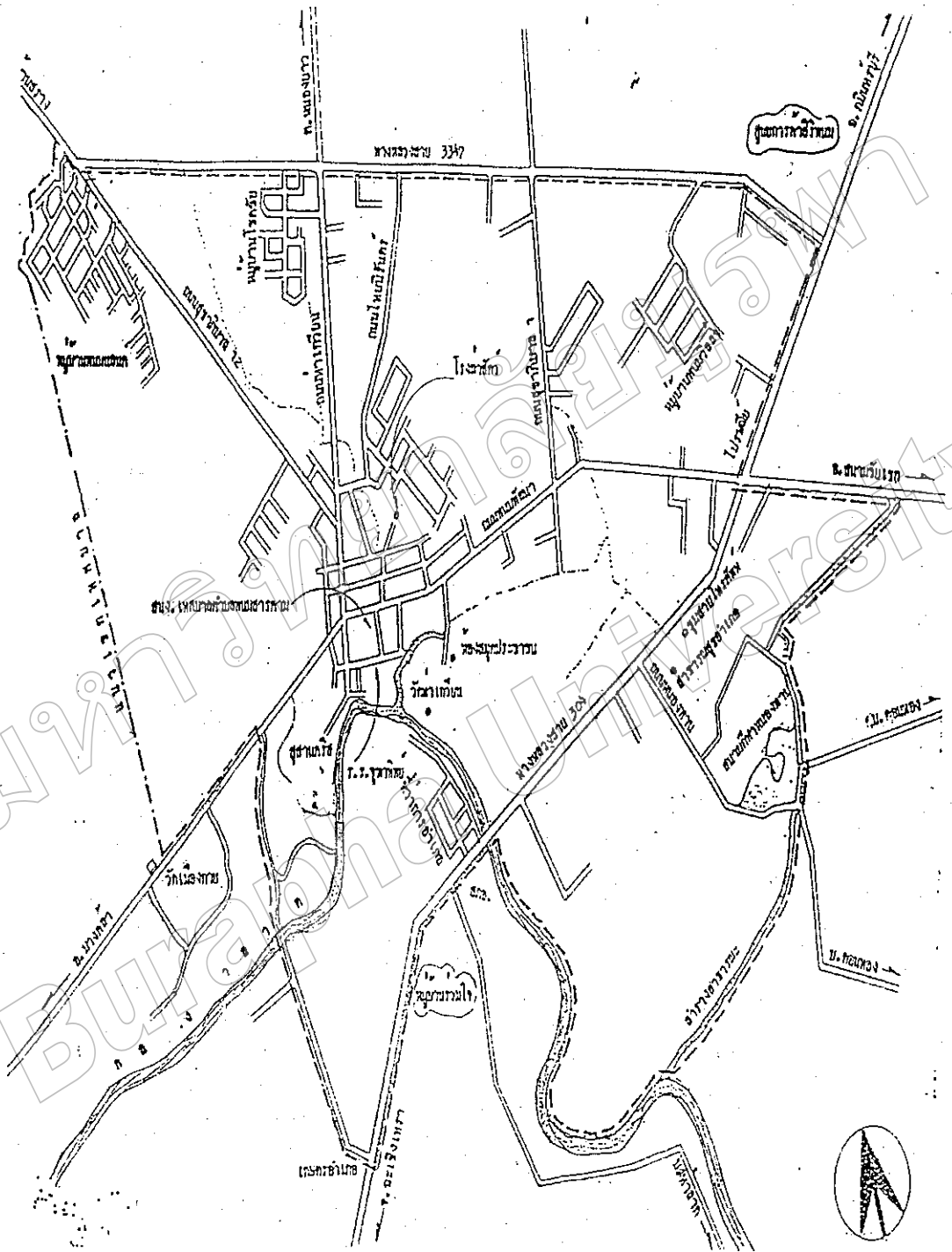
ประชาชนทุกระดับให้ความร่วมมือในการจัดทำเวทีประชาคม, การจัดทำแผนเทศบาล, การไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกระบบ

6.3 การอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และสวัสดิการของประชาชน

เทศบาลตำบลพนมสารคาม ได้จัดให้มีแผนและกิจกรรมเพื่อการป้องกันและระงับอัคคีภัยในเขตเทศบาลตำบลพนมสารคาม ประกอบด้วยอาสาสมัครกลุ่มระงับอัคคีภัยตลาดท่าเทวียน ซึ่งมีสมาชิกจำนวน 300 คน ครุภัณฑ์และยานพาหนะมีดังนี้

- 1) รถดับเพลิง จำนวน 1 คัน
- 2) รถบรรทุกน้ำ จำนวน 1 คัน
- 3) เครื่องสูบน้ำช่วยเหลือในการดับเพลิง จำนวน 2 เครื่อง
- 4) ท่อส่งน้ำไปยังชุมชนพร้อมติดตั้งจุดจ่ายน้ำดับเพลิงตามชุมชนต่าง ๆ

เพื่อให้สามารถดับเพลิงได้โดยทันทีที่เกิดเหตุเพลิงไหม้ พร้อมทั้งระบบเวรยามของท้องถิ่นคอยตรวจตรา และรายงานเหตุการณ์ต่าง ๆ

บทที่ 2

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ขอบเขตการศึกษา

1.1 ขอบเขตเนื้อหา ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้มุ่งศึกษาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลพนมสารคาม อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ

- ด้านการศึกษาความต้องการของชุมชน
- ด้านการวางแผน
- ด้านการร่วมมือปฏิบัติ
- ด้านการติดตามและรายงานผล

1.2 ขอบเขตประชากร การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการกับกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลพนมสารคาม จำนวน 120 คน

1.3 ขอบเขตตัวแปร ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา คือ

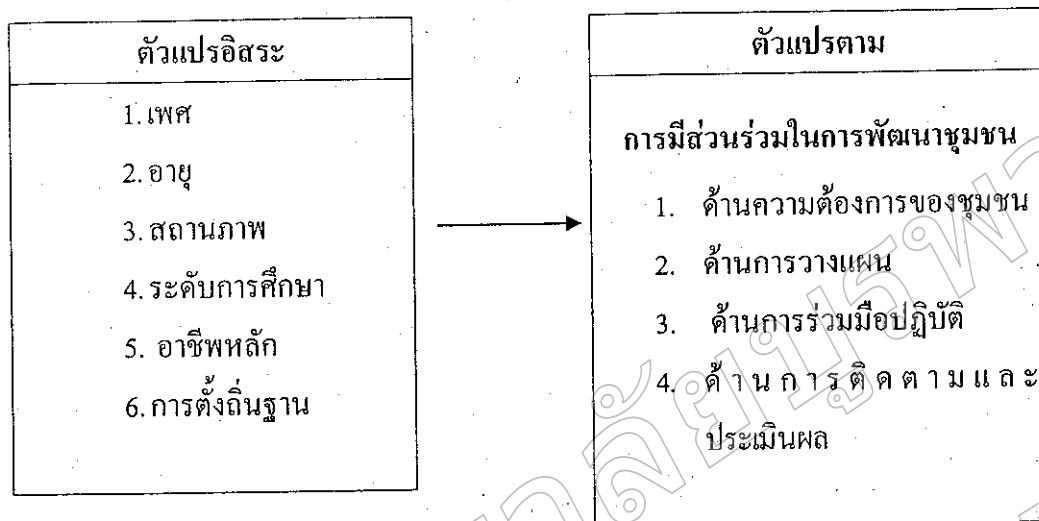
1.3.1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก การตั้งถิ่นฐาน

1.3.2. ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- ด้านการศึกษาความต้องการของชุมชน
- ด้านการวางแผน
- ด้านการร่วมมือปฏิบัติ
- ด้านการติดตามและรายงานผล

การเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Non probability Sampling) คือ เป็นประชากรที่อยู่ในเขตเทศบาลตำบลพนมสารคาม อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 120 คน

2. กรอบแนวคิด

3. วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลพนมสารคาม อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลพนมสารคาม อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา

4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงระดับของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน เทศบาลตำบลพนมสารคาม เพื่อได้นำมาใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลพนมสารคามต่อไป
2. เมื่อทราบปัญหาอุปสรรคของประชาชน ในการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนแล้ว จะได้นำมาใช้เป็นข้อมูลในการหาแนวทางการแก้ไขปัญหาอุปสรรคของประชาชน เพื่อให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนมากยิ่งขึ้น

5. นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ

1. การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ประชาชนเข้ามามีบทบาทในการดำเนินงานพัฒนาในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านการศึกษาความต้องการ ด้านการวางแผน ด้านการร่วมมือปฏิบัติ ด้านการติดตามและประเมินผล
2. การพัฒนาชุมชน หมายถึง กิจกรรมที่ก่อให้เกิดประโยชน์และทำให้ท้องถิ่นเจริญก้าวหน้า
3. ระดับการศึกษา หมายถึง การศึกษาขั้นสูงสุดที่บุคคลหนึ่งได้รับ
4. การตั้งถิ่นฐาน หมายถึง ช่วงเวลาที่บุคคลหนึ่งอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลพนมสารคาม แม้จะไม่มีชื่ออยู่ในทะเบียนราษฎร์ก็ตาม
5. การวางแผน หมายถึง การที่คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการพัฒนาชุมชน เช่น แผนกิจกรรม แผนพัฒนาชุมชน เป็นต้น
6. การศึกษาความต้องการ หมายถึง การที่คนในชุมชนมีส่วนช่วยเหลือในการค้นหาปัญหาภายในชุมชนของตนเพื่อที่จะได้ปัญหา หรือความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง
7. การร่วมมือปฏิบัติ หมายถึง การที่คนในชุมชนเข้าร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่ได้วางแผนและดำเนินการร่วมมือปฏิบัติ
8. การประเมินผล หมายถึง การที่คนในชุมชนร่วมประเมินผลการพัฒนาว่าประสบผลสำเร็จหรือประสบกับปัญหาใดบ้าง
9. การติดตาม หมายถึง การที่คนในชุมชนร่วมติดตามและตรวจสอบการดำเนินการพัฒนาชุมชน

6. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ ดำเนินการศึกษา 2 แบบ คือ

- 6.1 การศึกษาข้อมูลเอกสาร เป็นการศึกษารวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ ทั้งที่เป็นทฤษฎี แนวคิด และผลงานที่เกี่ยวข้อง การมีส่วนร่วมของประชาชน และการพัฒนาชุมชน
- 6.2 การเก็บข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามจำนวน 120 ชุด แก่ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในเขตเทศบาลตำบลพนมสารคาม อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา

7. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

- 7.1. การศึกษาข้อมูลเอกสาร เป็นการศึกษารวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ ทั้งที่เป็นหลักการ แนวคิด และผลงานที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชุมชน

7.2. การเก็บข้อมูลใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน โดยแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งระดับความสำคัญออกเป็น 5 ระดับ และให้คะแนนแต่ละระดับ ดังนี้

น้อยที่สุด	เท่ากับ	1 คะแนน
น้อย	เท่ากับ	2 คะแนน
ปานกลาง	เท่ากับ	3 คะแนน
มาก	เท่ากับ	4 คะแนน
มากที่สุด	เท่ากับ	5 คะแนน

แบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านการศึกษาความต้องการ ด้านการวางแผน ด้านการร่วมมือปฏิบัติ ด้านการติดตามและประเมินผล โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป หรือข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน กรณีศึกษาเทศบาลตำบลพนมสารคาม อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา

ตอนที่ 3 ปัญหา อุปสรรค และ ข้อเสนอแนะ

8. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถาม

2. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาประมวลข้อมูล แล้วนำไปวิเคราะห์ตามวิธีการแบบสถิติ

ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรม SPSS (Statistical Package for The Social Sciences) สถิติที่ใช้เพื่อแจกแจงความถี่ของตัวแปร ใช้แบบร้อยละทำการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง รวมทั้งใช้รูปแบบการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบพรรณาประกอบการอธิบาย ดังนี้

2.1 สถิติพื้นฐาน คือ ค่าคะแนนเฉลี่ย (Arithmetic Mean)

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{N}$$

$$\begin{aligned}\bar{X} &= \text{ค่าคะแนนเฉลี่ย} \\ \sum x &= \text{ผลรวมของคะแนนเฉลี่ย} \\ N &= \text{จำนวนกลุ่มตัวอย่าง}\end{aligned}$$

2.2 คำร้อยละ (Percentage) ใช้สูตรดังนี้

$$\text{คำร้อยละ} = \frac{\text{ความถี่ของคำตอบ}}{\text{จำนวนผู้ตอบทั้งหมดในข้อนั้น}} \times 100$$

9. เกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เกณฑ์ที่ผู้วิจัยใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ยเพื่อความสะดวกในการวิเคราะห์และตัวแปรผล โดยอาศัยการประเมินผลเฉลี่ยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ

ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.50 – 5.00 หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมสูงที่สุด
ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.50 – 4.49 หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมสูง
ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.50 – 3.49 หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง
ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.50 – 2.49 หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมต่ำ
ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.00 – 1.49 หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมต่ำที่สุด

บทที่ 3

ลักษณะข้อมูล

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน จากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นประชาชนที่อาศัยในเขตเทศบาลตำบลพนมสารคาม อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 120 คน สามารถแสดงลักษณะข้อมูลได้ดังนี้

ตอนที่ 1 แสดงลักษณะข้อมูลทั่วไปของประชากรกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก และการตั้งถิ่นฐาน

ตอนที่ 2 แสดงลักษณะข้อมูลเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านความต้องการของชุมชน ด้านการวางแผน ด้านการร่วมมือปฏิบัติ และด้านการติดตามและประเมินผล

ตอนที่ 1 แสดงลักษณะข้อมูลทั่วไปของประชากรกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก และการตั้งถิ่นฐาน

ตารางที่ 1 แสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	57	47.5
หญิง	63	52.5
รวม	120	100

จากตารางที่ 1 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศชายมีจำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 47.5 ส่วนเพศหญิงมีจำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 52.5

ตารางที่ 2 แสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 32 ปี	33	27.5
ตั้งแต่ 32 ปีขึ้นไป	87	72.5
รวม	120	100

จากตารางที่ 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่ำกว่า 32 ปี มีจำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 27.5 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุมากกว่า 32 ปีขึ้นไป มีจำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 72.5

ตารางที่ 3 แสดงค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
โสด	24	20
สมรสและอื่น ๆ	96	80
รวม	120	100

จากตารางที่ 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพโสด มีจำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 20 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรสและอื่น ๆ มีจำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 80

ตารางที่ 4 แสดงค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	7	5.84
มัธยมศึกษา	79	65.83
ปริญญาตรี	34	28.33
รวม	120	100

จากตารางที่ 4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 5.84 ระดับมัธยมศึกษา มีจำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 65.83 และระดับปริญญาตรี มีจำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 28.33

ตารางที่ 5 แสดงค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพหลัก

อาชีพหลัก	จำนวน	ร้อยละ
เกษตรกรกรม	19	15.8
นอกภาคเกษตรกรกรม	101	84.2
รวม	120	100

จากตารางที่ 5 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพเกษตรกรกรรม มีจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 15.8 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม มีจำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 84.2

ตารางที่ 6 แสดงค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการตั้งถิ่นฐาน

การตั้งถิ่นฐาน	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 5 ปี	25	20.8
มากกว่า 5 ปี	95	79.2
รวม	120	100

จากตารางที่ 6 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ตั้งถิ่นฐานน้อยกว่า 5 ปี มีจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 20.8 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ตั้งถิ่นฐานมากกว่า 5 ปีขึ้นไป มีจำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 79.2

ตอนที่ 2 แสดงลักษณะข้อมูลเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านความต้องการของชุมชน ด้านการวางแผน ด้านการร่วมมือปฏิบัติ และด้านการติดตามและประเมินผล

ตารางที่ 7 แสดงค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในด้านต่าง ๆ

การมีส่วนร่วม	\bar{x}
1. ความต้องการของชุมชน	3.09
2. การวางแผน	2.88
3. การร่วมมือปฏิบัติ	2.95
4. การติดตามและประเมินผล	2.54
รวม	2.87

จากตารางที่ 7 พบว่า การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในด้านต่าง ๆ ในภาพรวม นั้นกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยรวม 2.87 โดยการมีส่วนร่วมด้านการค้นหาความต้องการนั้นอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.09 ด้านการวางแผนอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.88 ด้านการร่วมมือปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.95 ด้านการติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับต่ำ มีค่าเฉลี่ย 2.54

ตารางที่ 8 แสดงค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในด้านต่าง ๆ

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม										
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		\bar{X}
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
ความต้องการของชุมชน											
1. สำรวจข้อมูล ชปฐ.	59	49.2	25	20.8	31	25.8	5	4.2	0	0.0	4.15
2. เสนอความต้องการของชุมชน	3	2.5	35	29.2	59	49.2	19	15.8	4	3.3	3.12
3. ค้นหาความต้องการที่แท้จริงของชุมชน	6	5.0	28	23.3	62	51.7	19	15.8	5	4.2	3.09
4. ค้นหาสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการของชุมชน	5	4.2	28	23.3	60	50.0	22	18.3	5	4.2	3.05
5. จัดลำดับความต้องการของชุมชน	2	1.7	22	18.3	56	46.7	31	25.8	9	7.5	2.81
6. เสนอแนวทางการแก้ไขเพื่อสนองความต้องการของชุมชน	13	10.8	28	23.3	47	39.2	26	21.7	6	5.0	3.13
7. ออกความคิดเห็นในการศึกษาความต้องการของชุมชน	7	5.8	28	23.3	56	46.7	25	20.8	4	3.3	3.08
8. ให้ข้อเสนอแนะชุมชนในการศึกษาความต้องการของชุมชน	6	5.0	23	19.2	54	45.0	30	25.0	7	5.8	2.93
9. ออกเสียงสนับสนุนการศึกษาความต้องการของชุมชน	7	5.8	20	16.7	57	47.5	29	24.2	7	5.8	2.93
10. ออกเสียงคัดค้านการศึกษาความต้องการของชุมชน	6	5.0	11	9.2	49	40.8	41	34.2	13	10.8	2.63
การวางแผน											
11. กำหนดวัตถุประสงค์ในแผนการพัฒนา	3	2.5	16	13.3	63	52.5	32	26.7	6	5.0	2.82
12. กำหนดเป้าหมายในแผนการพัฒนาชุมชน	6	5.0	30	25.0	46	38.3	32	26.7	6	5.0	2.98
13. กำหนดแผนการพัฒนาชุมชน	10	8.3	20	16.7	52	43.3	31	25.8	7	5.8	2.96
14. เสนอกิจกรรมในแผนการพัฒนาชุมชน	7	5.8	17	14.2	59	49.2	31	25.8	6	5.0	2.90
15. กำหนดวิธีการดำเนินงานในแผนการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน	4	3.3	25	20.8	46	38.3	40	33.3	5	4.2	2.86
16. กำหนดมาตรฐานของแผนการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน	1	0.8	13	10.8	52	43.3	44	36.7	10	8.3	2.59
17. กำหนดผู้รับผิดชอบกิจกรรมในแผนการพัฒนาชุมชน	10	8.3	21	17.5	47	39.2	37	30.8	5	4.2	2.95
18. ลงมติเพื่อนำแผนไปดำเนินการ	10	8.3	25	20.8	48	40.0	34	28.3	3	2.5	3.04
19. แสดงความคิดเห็นในการจัดทำแผนการพัฒนา	7	5.8	17	14.2	59	49.2	30	25.0	7	5.8	2.89
20. ชักชวนผู้อื่นให้เข้าร่วมในขั้นตอนต่าง ๆ ในการจัดทำแผนพัฒนา	9	7.5	18	15.0	36	30.0	50	41.7	7	5.8	2.77

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม											\bar{X}
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด			
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%		
การร่วมมือปฏิบัติ												
21. ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน	48	40.0	15	12.5	26	21.7	21	17.5	10	8.3	3.58	
22. ประชุมกับคณะกรรมการชุมชน	32	26.7	24	20.0	27	22.5	33	27.5	4	3.3	3.39	
23. ให้ความช่วยเหลือในการดำเนินการพัฒนาชุมชน	21	17.5	26	21.7	34	28.3	32	26.7	7	5.8	3.18	
24. บริจาคทรัพย์สินเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	9	7.5	19	15.8	54	45.0	32	26.7	6	5.0	2.94	
25. บริจาคสิ่งของเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	8	6.7	14	11.7	57	47.5	32	26.7	9	7.5	2.83	
26. ชักชวนผู้อื่นเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	5	4.2	12	10.0	65	54.2	31	25.8	7	5.8	2.81	
27. ติดต่อประสานงานขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	1	0.8	9	7.5	55	45.8	39	32.5	16	13.3	2.64	
28. ให้ข้อเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติงาน	7	5.8	16	13.3	53	44.2	36	30.0	8	6.7	2.82	
29. แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาชุมชน	6	5.0	17	14.2	48	40.0	43	35.8	6	5.0	2.78	
30. ปรับปรุงกิจกรรมเพื่อทำให้กิจกรรมพัฒนาชุมชนมีประสิทธิภาพ	4	3.3	8	6.7	50	41.7	45	37.5	13	10.8	2.54	
การติดตามและประเมินผล												
31. เป็นกรรมการติดตามการปฏิบัติงาน	5	4.2	12	10.0	49	40.8	39	32.5	15	12.5	2.61	
32. ตรวจสอบความก้าวหน้าของกิจกรรมพัฒนาชุมชน	0	0.0	8	6.7	50	41.7	47	39.2	15	12.5	2.43	
33. เสนอเกณฑ์การประเมินผลกิจกรรมพัฒนาชุมชน	0	0.0	9	7.5	42	35.0	50	41.7	19	15.8	2.34	
34. ตรวจสอบความถูกต้องของขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาชุมชน	3	2.5	10	8.3	52	43.3	46	38.3	9	7.5	2.60	
35. ประเมินผลประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรม	2	1.7	12	10.0	46	38.3	48	40.0	12	10.0	2.53	
36. ประเมินความเป็นไปได้ของแผนการพัฒนาชุมชน	3	2.5	9	7.5	48	40.0	48	40.0	12	10.0	2.53	
37. ประเมินปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการพัฒนาชุมชน	7	5.8	11	9.2	51	42.5	40	33.3	11	9.2	2.69	
38. ประเมินผลกระทบจากการดำเนินการพัฒนาชุมชน	3	2.5	15	12.5	46	38.3	49	40.8	7	5.8	2.65	
39. ประเมินค่าใช้จ่ายในการดำเนินการพัฒนาชุมชน	0	0.0	9	7.5	45	37.5	47	39.2	19	15.8	2.37	
40. ประชุมสรุปผลการดำเนินงานพัฒนาชุมชน	2	1.7	15	12.5	54	45.0	34	28.3	15	12.5	2.63	

จากตารางที่ 8 พบว่าการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับปานกลาง คือมีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.87 เมื่อจำแนกตามด้านต่าง ๆ แล้ว

สามารถแสดงได้ดังต่อไปนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาความต้องการของชุมชน ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ที่มีต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.09 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านของการสำรวจข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.15 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการออกเสียงคัดค้านการศึกษาความต้องการของชุมชน อยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.63

ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ที่มีต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.88 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมด้านการลงมติเพื่อนำแผนไปดำเนินการ อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 2.84 ส่วนการมีส่วนร่วมด้านการกำหนดมาตรฐานของแผนการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.59

ด้านการมีส่วนร่วมในการร่วมมือปฏิบัติ ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ที่มีต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.95 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.58 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการปรับปรุงกิจกรรมเพื่อทำให้กิจกรรมพัฒนาชุมชนมีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.54

ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ที่มีต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.54 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านการประเมินปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 2.69 ส่วนการมีส่วนร่วมด้านการเสนอเกณฑ์การประเมินผลกิจกรรมพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.34

ตารางที่ 9 แสดงค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนจำแนกตามเพศ

การมีส่วนร่วม	เพศชาย		เพศหญิง	
	จำนวน	\bar{X}	จำนวน	\bar{X}
1. ความต้องการของชุมชน	57	2.97	63	3.20
2. การวางแผน	57	2.71	63	3.03
3. การร่วมมือปฏิบัติ	57	2.79	63	3.10
4. การติดตามและประเมินผล	57	2.41	63	2.65
รวม	-	2.72	-	3.00

จากตารางที่ 9 พบว่าภาพรวมของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในกลุ่มเพศชายนั้นอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยรวม 2.72 โดยการมีส่วนร่วมด้านการค้นหาความต้องการนั้นอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.97 ด้านการวางแผนอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.71 ด้านการร่วมมือปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.79 ด้านการติดตามและประเมินผลอยู่ในระดับต่ำ มีค่าเฉลี่ย 2.41

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงนั้นอยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกับกลุ่มเพศชาย ซึ่งมีค่าเฉลี่ยรวม 3.00 โดยการมีส่วนร่วมด้านการค้นหาความต้องการนั้นอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.20 ด้านการวางแผนอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.03 ด้านการร่วมมือปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.10 ด้านการติดตามและประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.65

ตารางที่ 10 แสดงค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนจำแนกตามเพศชาย

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม										
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		\bar{X}
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
ความต้องการของชุมชน											
1. สำรวจข้อมูล จปฐ.	25	43.9	12	21.1	18	31.6	2	3.5	0	0.0	4.05
2. เสนอความต้องการของชุมชน	1	1.8	13	22.8	29	50.9	12	21.1	2	3.5	2.98
3. ค้นหาความต้องการที่แท้จริงของชุมชน	1	1.8	11	19.3	33	57.9	9	15.8	3	5.3	2.96
4. ค้นหาสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการของชุมชน	2	3.5	12	21.1	30	52.6	10	17.5	3	5.3	3.00
5. จัดลำดับความต้องการของชุมชน	1	1.8	9	15.8	27	47.4	16	28.1	4	7.0	2.77
6. เสนอแนวทางการแก้ไขเพื่อสนองความต้องการของชุมชน	5	8.8	9	15.8	26	45.6	12	21.1	5	8.8	2.95
7. ออกความคิดเห็นในการศึกษาความต้องการของชุมชน	3	5.3	9	15.8	26	45.6	15	26.3	4	7.0	2.86
8. ให้ข้อเสนอแนะชุมชนในการศึกษาความต้องการของชุมชน	2	3.5	7	12.3	26	45.6	17	29.8	5	8.8	2.72
9. ออกเสียงสนับสนุนการศึกษาความต้องการของชุมชน	2	3.5	7	12.3	29	50.9	14	24.6	5	8.8	2.77
10. ออกเสียงคัดค้านการศึกษาความต้องการของชุมชน	4	7.0	3	5.3	26	45.6	16	28.1	8	14.0	2.63
การวางแผน											
11. กำหนดวัตถุประสงค์ในแผนการพัฒนา	1	1.8	6	10.5	28	49.1	20	35.1	2	3.5	2.72
12. กำหนดเป้าหมายในแผนการพัฒนาชุมชน	1	1.8	13	22.8	22	38.6	18	31.6	3	5.3	2.84
13. กำหนดแผนการพัฒนาชุมชน	0	0.0	7	12.3	29	50.9	17	29.8	4	7.0	2.68
14. เสนอกิจกรรมในแผนการพัฒนาชุมชน	3	5.3	5	8.8	25	43.9	20	35.1	4	7.0	2.70
15. กำหนดวิธีการดำเนินงานในแผนการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน	1	1.8	9	15.8	21	36.8	23	40.4	3	5.3	2.68
16. กำหนดมาตรฐานของแผนการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน	1	1.8	3	5.3	25	43.9	23	40.4	5	8.8	2.51
17. กำหนดผู้รับผิดชอบกิจกรรมในแผนการพัฒนาชุมชน	3	5.3	7	12.3	23	40.4	21	36.8	3	5.3	2.75
18. ลงมติเพื่อนำแผนไปดำเนินการ	4	7.0	8	14.0	23	40.4	19	33.3	3	5.3	2.84
19. แสดงความคิดเห็นในการจัดทำแผนการพัฒนา	3	5.3	7	12.3	26	45.6	17	29.8	4	7.0	2.79
20. ชักชวนผู้อื่นให้เข้าร่วมในขั้นตอนต่าง ๆ ในการจัดทำแผนพัฒนา	4	7.0	26	45.6	19	33.3	6	10.5	2	3.5	2.58

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม										
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		\bar{X}
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
การร่วมมือปฏิบัติ											
21. ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน	16	28.1	6	10.5	18	31.6	13	22.8	4	7.0	3.30
22. ประชุมกับคณะกรรมการชุมชน	12	21.1	8	14.0	17	29.8	16	28.1	4	7.0	3.14
23. ให้ความช่วยเหลือในการดำเนินการพัฒนาชุมชน	11	19.3	8	14.0	15	26.3	18	31.6	5	8.8	3.04
24. บริจาคทรัพย์สินเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	4	7.0	8	14.0	24	42.1	18	31.6	3	5.3	2.86
25. บริจาคสิ่งของเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	4	7.0	7	12.3	23	40.4	17	29.8	6	10.5	2.75
26. ชักชวนผู้อื่นเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	1	1.8	4	7.0	32	56.1	17	29.8	3	5.3	2.70
27. คิดต่อประสานงานขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	0	0.0	2	3.5	28	49.1	19	33.3	8	14.0	2.42
28. ให้ข้อเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติงาน	3	5.3	3	5.3	28	49.1	19	33.3	4	7.0	2.68
29. แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาชุมชน	3	5.3	4	7.0	24	42.1	22	38.6	4	7.0	2.65
30. ปรับปรุงกิจกรรมเพื่อทำให้งิจกรรมพัฒนาชุมชนมีประสิทธิภาพ	0	0.0	2	3.5	22	38.6	26	45.6	7	12.3	2.33
การติดตามและประเมินผล											
31. เป็นกรรมการติดตามการปฏิบัติงาน	4	7.0	4	7.0	19	33.3	22	38.6	8	14.0	2.54
32. ตรวจสอบความก้าวหน้าของกิจกรรมพัฒนาชุมชน	0	0.0	1	1.8	22	38.6	22	38.6	12	21.1	2.21
33. เสนอเกณฑ์การประเมินผลกิจกรรมพัฒนาชุมชน	0	0.0	2	3.5	19	33.3	27	47.4	9	15.8	2.25
34. ตรวจสอบความถูกต้องของขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาชุมชน	1	1.8	0	0.0	25	43.9	26	45.6	5	8.8	2.40
35. ประเมินผลประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรม	0	0.0	2	3.5	21	36.8	28	49.1	6	10.5	2.33
36. ประเมินความเป็นไปได้ของแผนการพัฒนาชุมชน	0	0.0	2	3.5	23	40.4	26	45.6	6	10.5	2.37
37. ประเมินปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการพัฒนาชุมชน	2	3.5	5	8.8	27	47.4	17	29.8	6	10.5	2.65
38. ประเมินผลกระทบจากการดำเนินการพัฒนาชุมชน	1	1.8	6	10.5	22	38.6	23	40.4	5	8.8	2.56
39. ประเมินค่าใช้จ่ายในการดำเนินการพัฒนาชุมชน	0	0.0	5	8.8	20	35.1	24	42.1	8	14.0	2.39
40. ประชุมสรุปผลการดำเนินงานพัฒนาชุมชน	0	0.0	5	8.8	24	42.1	19	33.3	9	15.8	2.44

จากตารางที่ 10 พบว่าการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเพศชายอยู่ในระดับปานกลาง คือมีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.72 เมื่อจำแนกตามด้านต่างๆแล้วสามารถแสดงได้ดังต่อไปนี้

ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาความต้องการของชุมชน ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเพศชาย ที่มีต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.97 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านของการสำรวจข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.05 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการออกเสียงคัดค้านการศึกษาความต้องการของชุมชน อยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.63

ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเพศชาย ที่มีต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.71 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านการกำหนดเป้าหมายในแผนการพัฒนาชุมชนและด้านการลงมติเพื่อนำแผนไปดำเนินการอยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 2.84 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการกำหนดมาตรฐานของแผนการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.51

ด้านการมีส่วนร่วมในการร่วมมือปฏิบัติ ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเพศชาย ที่มีต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.79 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.30 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการปรับปรุงกิจกรรมเพื่อทำให้งิจกรรมพัฒนาชุมชนมีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.33

ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเพศชาย ที่มีต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับต่ำ โดยมีค่าเฉลี่ย 2.41 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านการประเมินผลกระทบจากการดำเนินการพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 2.56 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของกิจกรรมพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.21

ตารางที่ 11 แสดงค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนจำแนกตามเพศหญิง

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม										
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		\bar{X}
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
ความต้องการของชุมชน											
1. สสำรวจข้อมูล จปฐ.	34	54.0	13	20.6	13	20.6	3	4.8	0	0.0	4.24
2. เสนอความต้องการของชุมชน	2	3.2	22	34.9	30	47.6	7	11.1	2	3.2	3.24
3. ค้นหาความต้องการที่แท้จริงของชุมชน	5	7.9	17	27.0	29	46.0	10	15.9	2	3.2	3.21
4. ค้นหาสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการของชุมชน	3	4.8	16	25.4	30	47.6	12	19.0	2	3.2	3.10
5. จัดลำดับความต้องการของชุมชน	1	1.6	13	20.6	29	46.0	15	23.8	5	7.9	2.84
6. เสนอแนวทางการแก้ไขเพื่อสนองความต้องการของชุมชน	8	12.7	19	30.2	21	33.3	14	22.2	1	1.6	3.30
7. ออกความคิดเห็นในการศึกษาความต้องการของชุมชน	4	6.3	19	30.2	30	47.6	10	15.9	0	0.0	3.27
8. ให้ข้อเสนอแนะชุมชนในการศึกษาความต้องการของชุมชน	4	6.3	16	25.4	28	44.4	13	20.6	2	3.2	3.11
9. ออกเสียงสนับสนุนการศึกษาความต้องการของชุมชน	5	7.9	13	20.6	28	44.4	15	23.8	2	3.2	3.06
10. ออกเสียงคัดค้านการศึกษาความต้องการของชุมชน	2	3.2	8	12.7	23	36.5	25	39.7	5	7.9	2.63
การวางแผน											
11. กำหนดวัตถุประสงค์ในแผนการพัฒนา	2	3.2	16	13.3	63	52.5	32	26.7	6	5.0	2.90
12. กำหนดเป้าหมายในแผนการพัฒนาชุมชน	5	7.9	17	27.0	24	38.1	14	22.2	3	4.8	3.11
13. กำหนดแผนการพัฒนาชุมชน	10	15.9	13	20.6	23	36.5	14	22.2	3	4.8	3.21
14. เสนอกิจกรรมในแผนการพัฒนาชุมชน	4	6.3	12	19.0	34	54.0	11	17.5	2	3.2	3.08
15. กำหนดวิธีการดำเนินงานในแผนการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน	3	4.8	16	25.4	25	39.7	17	27.0	2	3.2	3.02
16. กำหนดมาตรฐานของแผนการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน	0	0.0	10	15.9	27	42.9	21	33.3	5	7.9	2.67
17. กำหนดผู้รับผิดชอบกิจกรรมในแผนการพัฒนาชุมชน	7	11.1	14	22.2	24	38.1	16	25.4	2	3.2	3.13
18. ลงมติเพื่อนำแผนไปดำเนินการ	6	9.5	17	27.0	25	39.7	15	23.8	0	0.0	3.22
19. แสดงความคิดเห็นในการจัดทำแผนการพัฒนา	4	6.3	10	15.9	33	52.4	13	20.6	3	4.8	2.98
20. ชักชวนผู้อื่นให้เข้าร่วมในขั้นตอนต่าง ๆ ในการจัดทำแผนพัฒนา	3	4.8	24	28.1	17	27.0	12	19.0	7	11.1	2.94

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม										
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		\bar{X}
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
การร่วมมือปฏิบัติ											
21. ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน	32	59.8	9	14.3	8	12.7	8	12.7	6	9.5	3.84
22. ประชุมกับคณะกรรมการชุมชน	20	31.7	16	25.4	10	15.9	17	27.0	0	0.0	3.62
23. ให้ความช่วยเหลือในการดำเนินการพัฒนาชุมชน	10	15.9	18	28.6	19	30.2	14	22.2	2	3.2	3.32
24. ปรึกษาทรัพย์สินเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	5	7.9	11	17.5	30	47.6	14	22.2	3	4.8	3.02
25. ปรึกษาลังของเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	4	6.3	7	11.1	34	54.0	15	23.8	3	4.8	2.90
26. ชักชวนผู้อื่นเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	4	6.3	8	12.7	33	52.4	14	22.2	4	6.3	2.90
27. ติดต่อประสานงานขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	1	1.6	7	11.1	27	42.9	20	31.7	8	12.7	2.84
28. ให้ข้อเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติงาน	4	6.3	13	20.6	25	39.7	17	27.0	4	6.3	2.94
29. แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาชุมชน	3	4.8	13	20.6	24	38.1	21	33.3	2	3.2	2.90
30. ปรับปรุงกิจกรรมเพื่อให้กิจกรรมพัฒนาชุมชนมีประสิทธิภาพ	4	6.3	6	9.5	28	44.4	19	30.2	6	9.5	2.73
การติดตามและประเมินผล											
31. เป็นกรรมการติดตามการปฏิบัติงาน	1	1.6	8	12.7	30	47.6	17	27.0	7	11.1	2.67
32. ตรวจสอบความก้าวหน้าของกิจกรรมพัฒนาชุมชน	0	0.0	7	11.1	28	44.4	25	39.7	3	4.8	2.62
33. เสนอเกณฑ์การประเมินผลกิจกรรมพัฒนาชุมชน	0	0.0	7	11.1	23	36.5	23	36.5	10	15.9	2.43
34. ตรวจสอบความถูกต้องของขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาชุมชน	2	3.2	10	15.9	27	42.9	20	31.7	4	6.3	2.78
35. ประเมินผลประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรม	2	3.2	10	15.9	25	39.7	20	31.7	6	9.5	3.19
36. ประเมินความเป็นไปได้ของแผนการพัฒนาชุมชน	3	4.8	7	11.1	25	39.7	22	34.9	6	9.5	2.67
37. ประเมินปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการพัฒนาชุมชน	5	7.9	6	9.5	24	38.1	23	36.5	5	7.9	2.73
38. ประเมินผลกระทบจากการดำเนินการพัฒนาชุมชน	2	3.2	9	14.3	24	38.1	26	41.3	2	3.2	2.73
39. ประเมินค่าใช้จ่ายในการดำเนินการพัฒนาชุมชน	0	0.0	4	6.3	25	39.7	23	36.5	11	17.5	2.35
40. ประชุมสรุปผลการดำเนินงานพัฒนาชุมชน	2	3.2	10	15.9	30	47.6	15	23.8	6	9.5	2.79

จากตารางที่ 11 พบว่าการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงอยู่ในระดับปานกลาง คือมีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.00 เมื่อจำแนกตามด้านต่าง ๆ แล้วสามารถแสดงได้ดังต่อไปนี้

ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาความต้องการของชุมชน ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเพศหญิง ที่มีต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.20 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านของการสำรวจข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.24 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการออกเสียงคัดค้านการศึกษาความต้องการของชุมชน อยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.63

ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเพศหญิง ที่มีต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.03 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านการลงมติเพื่อนำแผนไปดำเนินการ อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.22 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ในแผนการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.90

ด้านการมีส่วนร่วมในการร่วมมือปฏิบัติ ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเพศหญิง ที่มีต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.10 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.84 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการปรับปรุงกิจกรรมเพื่อทำให้กิจกรรมพัฒนาชุมชนมีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.73

ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเพศหญิง ที่มีต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.65 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านการประเมินผลประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรม อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.19 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการประเมินค่าใช้จ่ายในการดำเนินการพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.35

ตารางที่ 12 แสดงค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนจำแนกตามอายุ

การมีส่วนร่วม	ต่ำกว่า 32 ปี		ตั้งแต่ 32 ปีขึ้นไป	
	จำนวน	\bar{X}	จำนวน	\bar{X}
1. ความต้องการของชุมชน	33	3.08	87	3.09
2. การวางแผน	33	3.03	87	2.82
3. การร่วมมือปฏิบัติ	33	2.90	87	2.97
4. การติดตามและประเมินผล	33	2.42	87	2.58
รวม	-	2.86	-	2.87

จากตารางที่ 12 พบว่า การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในภาพรวมนั้นกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่ำกว่า 32 ปีนั้นอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยรวม 2.86 โดยการมีส่วนร่วมด้านการค้นหาความต้องการนั้นอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.08 ด้านการวางแผนอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.03 ด้านการร่วมมือปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.90 ด้านการติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับต่ำมีค่าเฉลี่ย 2.42

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในภาพรวมนั้นกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุตั้งแต่ 32 ปีขึ้นไปนั้นอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยรวม 2.87 โดยการมีส่วนร่วมด้านการค้นหาความต้องการนั้นอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.09 ด้านการวางแผนอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.82 ด้านการร่วมมือปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.97 ด้านการติดตามและประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.58

ตารางที่ 13 แสดงค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่ำกว่า 32 ปี เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม										
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		X̄
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
ความต้องการของชุมชน											
1. สำรวจข้อมูล จปฐ.	26	78.8	2	6.1	4	12.1	1	3.0	0	0.0	4.61
2. เสนอความต้องการของชุมชน	0	0.0	13	39.4	10	30.3	9	27.3	1	3.0	3.06
3. ค้นหาความต้องการที่แท้จริงของชุมชน	4	12.1	9	27.3	9	27.3	9	27.3	2	6.1	3.12
4. ค้นหาสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการของชุมชน	4	12.1	5	15.2	12	36.4	9	27.3	3	9.1	2.94
5. จัดลำดับความต้องการของชุมชน	0	0.0	2	6.1	10	30.3	17	51.5	4	12.1	2.30
6. เสนอแนวทางการแก้ไขเพื่อสนองความต้องการของชุมชน	7	21.2	10	30.3	7	21.2	7	21.2	2	6.1	3.39
7. ออกความคิดเห็นในการศึกษาความต้องการของชุมชน	3	9.1	8	24.2	11	33.3	9	27.3	2	6.1	3.03
8. ให้ข้อเสนอแนะชุมชนในการศึกษาความต้องการของชุมชน	4	12.1	11	33.3	5	15.2	9	27.3	4	12.1	3.06
9. ออกเสียงสนับสนุนการศึกษาความต้องการของชุมชน	2	6.1	5	15.2	13	39.4	10	30.3	3	9.1	2.79
10. ออกเสียงคัดค้านการศึกษาความต้องการของชุมชน	3	9.1	2	6.1	7	21.2	19	57.6	2	6.1	2.55
การวางแผน											
11. กำหนดวัตถุประสงค์ในแผนการพัฒนา	1	3.0	6	18.2	15	45.5	8	24.2	3	9.1	2.82
12. กำหนดเป้าหมายในแผนการพัฒนาชุมชน	2	6.1	12	36.4	8	24.2	10	30.3	1	3.0	3.12
13. กำหนดแผนการพัฒนาชุมชน	7	21.2	5	15.2	8	24.2	9	27.3	4	12.1	3.06
14. เสนอกิจกรรมในแผนการพัฒนาชุมชน	3	9.1	10	30.3	9	27.3	9	27.3	2	6.1	3.09
15. กำหนดวิธีการดำเนินงานในแผนการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน	3	9.1	10	30.3	5	15.2	11	33.3	4	12.1	2.91
16. กำหนดมาตรฐานของแผนการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน	0	0.0	4	12.1	10	30.3	15	45.5	4	12.1	2.42
17. กำหนดผู้รับผิดชอบกิจกรรมในแผนการพัฒนาชุมชน	7	21.2	11	33.3	4	12.1	11	33.3	0	0.0	3.42
18. ลงมติเพื่อนำแผนไปดำเนินการ	4	12.1	12	36.4	13	39.4	4	12.1	0	0.0	3.48
19. แสดงความคิดเห็นในการจัดทำแผนการพัฒนา	4	12.1	7	21.2	11	33.3	9	27.3	2	6.1	3.06
20. ชักชวนผู้อื่นให้เข้าร่วมในขั้นตอนต่าง ๆ ในการจัดทำแผนพัฒนา	6	18.2	5	15.2	7	21.2	11	33.3	4	12.1	2.94

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม										
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		\bar{X}
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
การร่วมมือปฏิบัติ											
21. ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน	11	33.3	6	18.2	8	24.2	4	12.1	4	12.1	3.48
22. ประชุมกับคณะกรรมการชุมชน	8	24.2	8	24.2	8	24.2	9	27.3	0	0.0	3.45
23. ให้ความช่วยเหลือในการดำเนินการพัฒนาชุมชน	8	24.2	8	24.2	6	18.2	9	27.3	2	6.1	3.33
24. บริจาคทรัพย์สินเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	2	6.1	8	24.2	10	30.3	10	30.3	3	9.1	2.88
25. บริจาคสิ่งของเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	4	12.1	5	15.2	11	33.3	10	30.3	3	9.1	2.91
26. ชักชวนผู้อื่นเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	3	9.1	3	9.1	17	51.5	8	24.2	2	6.1	2.91
27. ติดตามประสานงานขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	0	0.0	2	6.1	7	21.2	16	48.5	8	24.2	2.09
28. ให้ข้อเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติงาน	5	15.2	7	21.2	7	21.2	8	24.2	6	18.2	2.91
29. แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาชุมชน	2	6.1	6	18.2	8	24.2	13	39.4	4	12.1	2.67
30. ปรับปรุงกิจกรรมเพื่อให้กิจกรรมพัฒนาชุมชนมีประสิทธิภาพ	4	12.1	1	3.0	7	21.2	13	39.4	8	24.2	2.39
การติดตามและประเมินผล											
31. เป็นกรรมการติดตามการปฏิบัติงาน	2	6.1	4	12.1	7	21.2	11	33.3	9	27.3	2.36
32. ตรวจสอบความก้าวหน้าของกิจกรรมพัฒนาชุมชน	0	0.0	2	6.1	8	24.2	15	45.5	8	24.2	2.12
33. เสนอเกณฑ์การประเมินผลกิจกรรมพัฒนาชุมชน	0	0.0	4	12.1	6	18.2	14	42.4	9	27.3	2.15
34. ตรวจสอบความถูกต้องของขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาชุมชน	1	3.0	1	3.0	17	51.5	12	36.4	2	6.1	2.61
35. ประเมินผลประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรม	1	3.0	6	18.2	13	39.4	9	27.3	4	12.1	2.73
36. ประเมินความเป็นไปได้ของแผนการพัฒนาชุมชน	1	3.0	4	12.1	12	36.4	12	36.4	4	12.1	2.58
37. ประเมินปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการพัฒนาชุมชน	2	6.1	5	15.2	11	33.3	12	36.4	3	9.1	2.73
38. ประเมินผลกระทบจากการดำเนินการพัฒนาชุมชน	1	3.0	4	12.1	11	33.3	13	39.4	4	12.1	2.55
39. ประเมินค่าใช้จ่ายในการดำเนินการพัฒนาชุมชน	0	0.0	1	3.0	6	18.2	19	57.6	7	21.2	2.03
40. ประชุมสรุปผลการดำเนินงานพัฒนาชุมชน	0	0.0	6	18.2	9	27.3	7	21.2	11	33.3	2.30

จากตารางที่ 13 พบว่าการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างอายุต่ำกว่า 32 ปี อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.86 เมื่อจำแนกตามด้านต่าง ๆ แล้วสามารถแสดงได้ดังต่อไปนี้

ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาความต้องการของชุมชน ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างอายุต่ำกว่า 32 ปี ที่มีต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.08 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านของการสำรวจข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.61 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการจัดลำดับความต้องการของชุมชน อยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.30

ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างอายุต่ำกว่า 32 ปี ที่มีต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.03 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านการลงมติเพื่อนำแผนไปดำเนินการ อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.48 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการกำหนดมาตรฐานของแผนการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.42

ด้านการมีส่วนร่วมในการร่วมมือปฏิบัติ ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างอายุต่ำกว่า 32 ปี ที่มีต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.90 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.48 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการติดต่อประสานงานขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.09

ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างอายุต่ำกว่า 32 ปี ที่มีต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับต่ำ โดยมีค่าเฉลี่ย 2.42 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านการประเมินผลประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมและการประเมินปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 2.73 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของกิจกรรมพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.12

ตารางที่ 14 แสดงค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุตั้งแต่ 32 ปีขึ้นไปเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม										\bar{X}
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
ความต้องการของชุมชน											
1. สำรวจข้อมูล จปฐ.	33	37.9	23	26.4	27	31.0	4	4.6	0	0.0	3.98
2. เสนอความต้องการของชุมชน	3	3.4	22	25.3	49	56.3	10	11.5	3	3.4	3.14
3. ค้นหาความต้องการที่แท้จริงของชุมชน	2	2.3	19	21.8	53	60.9	10	11.5	3	3.4	3.08
4. ค้นหาสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการของชุมชน	1	1.1	23	26.4	48	55.2	13	14.9	2	2.3	3.09
5. จัดลำดับความต้องการของชุมชน	2	2.3	20	23.0	46	52.9	14	16.1	5	5.7	3.00
6. เสนอแนวทางการแก้ไขเพื่อสนองความต้องการของชุมชน	6	6.9	18	20.7	40	46.0	19	21.8	4	4.6	3.03
7. ออกความคิดเห็นในการศึกษาความต้องการของชุมชน	4	4.6	20	23.0	45	51.7	16	18.4	2	2.3	3.09
8. ให้ข้อเสนอแนะชุมชนในการศึกษาความต้องการของชุมชน	2	2.3	12	13.8	49	56.3	21	24.1	3	3.4	2.87
9. ออกเสียงสนับสนุนการศึกษาความต้องการของชุมชน	5	5.7	15	17.2	44	50.6	19	21.8	4	4.6	2.98
10. ออกเสียงคัดค้านการศึกษาความต้องการของชุมชน	3	3.4	9	10.3	42	48.3	22	25.3	11	12.6	2.67
การวางแผน											
11. กำหนดวัตถุประสงค์ในแผนการพัฒนา	2	2.3	10	11.5	48	55.2	24	27.6	3	3.4	2.82
12. กำหนดเป้าหมายในแผนการพัฒนาชุมชน	4	4.6	18	20.7	38	43.7	22	25.3	5	5.7	2.93
13. กำหนดแผนการพัฒนาชุมชน	3	3.4	15	17.2	44	50.6	22	25.3	3	3.4	2.92
14. เสนอกิจกรรมในแผนการพัฒนาชุมชน	4	4.6	7	8.0	50	57.5	22	25.3	4	4.6	2.83
15. กำหนดวิธีการดำเนินงานในแผนการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน	1	1.1	15	17.2	41	47.1	29	33.3	1	1.1	2.84
16. กำหนดมาตรฐานของแผนการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน	1	1.1	9	10.3	42	48.3	29	33.3	6	6.9	2.66
17. กำหนดผู้รับผิดชอบกิจกรรมในแผนการพัฒนาชุมชน	3	3.4	10	11.5	43	49.4	26	29.9	5	5.7	2.77
18. ลงมติเพื่อนำแผนไปดำเนินการ	6	6.9	13	14.9	35	40.2	30	34.5	3	3.4	2.87
19. แสดงความคิดเห็นในการจัดทำแผนการพัฒนา	3	3.4	10	11.5	48	55.2	21	24.1	5	5.7	2.83
20. ชักชวนผู้อื่นให้เข้าร่วมในขั้นตอนต่าง ๆ ในการจัดทำแผนพัฒนา	3	3.4	13	14.9	29	33.3	39	44.8	3	3.4	2.70

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม										
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		\bar{X}
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
การร่วมมือปฏิบัติ											
21. ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน	37	42.5	9	10.3	18	20.7	17	19.5	6	6.9	3.62
22. ประชุมกับคณะกรรมการชุมชน	24	27.6	16	18.4	19	21.8	24	27.6	4	4.6	3.37
23. ให้ความช่วยเหลือในการดำเนินการพัฒนาชุมชน	13	14.9	18	20.7	28	32.2	23	26.4	5	5.7	3.13
24. บริจาคทรัพย์สินเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	7	8.0	11	12.6	44	50.6	22	25.3	3	3.4	2.97
25. บริจาคสิ่งของเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	4	4.6	9	10.3	46	52.9	22	25.3	6	6.9	2.80
26. ชักชวนผู้อื่นเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	2	2.3	9	10.3	48	55.2	23	26.4	5	5.7	2.77
27. คิดต่อประสานงานขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	1	1.1	7	8.0	48	55.2	23	26.4	8	9.2	2.85
28. ให้ข้อเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติงาน	2	2.3	9	10.3	46	52.9	28	32.2	2	2.3	2.78
29. แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาชุมชน	4	4.6	11	12.6	40	46.0	30	34.5	2	2.3	2.83
30. ปรับปรุงกิจกรรมเพื่อทำให้งิจกรรมพัฒนาชุมชนมีประสิทธิภาพ	0	0.0	7	8.0	43	49.4	32	36.8	5	5.7	2.60
การติดตามและประเมินผล											
31. เป็นกรรมการติดตามการปฏิบัติงาน	5	3.4	8	9.2	42	48.3	28	32.2	6	6.9	2.70
32. ตรวจสอบความก้าวหน้าของกิจกรรมพัฒนาชุมชน	0	0.0	6	6.9	42	48.3	32	36.8	7	8.0	2.54
33. เสนอเกณฑ์การประเมินผลกิจกรรมพัฒนาชุมชน	0	0.0	5	5.7	36	41.4	36	41.4	10	11.5	2.41
34. ตรวจสอบความถูกต้องของขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาชุมชน	2	2.3	9	10.3	35	40.2	34	39.1	7	8.0	2.60
35. ประเมินผลประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรม	1	1.1	6	6.9	33	37.9	39	44.8	8	9.2	2.80
36. ประเมินความเป็นไปได้ของแผนการพัฒนาชุมชน	2	2.3	5	5.7	36	41.4	36	41.4	8	9.2	2.51
37. ประเมินปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการพัฒนาชุมชน	5	5.7	6	6.9	40	46.0	28	32.2	8	9.2	2.68
38. ประเมินผลกระทบจากการดำเนินการพัฒนาชุมชน	2	2.3	11	12.6	35	40.2	36	41.4	3	3.4	2.69
39. ประเมินค่าใช้จ่ายในการดำเนินการพัฒนาชุมชน	0	0.0	8	9.2	39	44.8	28	32.2	12	13.8	2.49
40. ประชุมสรุปผลการดำเนินงานพัฒนาชุมชน	2	2.3	9	10.3	45	51.7	27	31.0	4	4.6	2.75

จากตารางที่ 14 พบว่าการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างอายุตั้งแต่ 32 ปีขึ้นไป อยู่ในระดับปานกลาง คือมีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.87 เมื่อจำแนกตามด้านต่าง ๆ แล้วสามารถแสดงได้ดังต่อไปนี้

ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาความต้องการของชุมชน ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างอายุตั้งแต่ 32 ปีขึ้นไป ที่มีต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.09 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านของการสำรวจข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.98 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการจัดลำดับความต้องการของชุมชน อยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.67

ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างอายุตั้งแต่ 32 ปีขึ้นไป ที่มีต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.82 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านการกำหนดเป้าหมายในแผนการพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 2.93 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการกำหนดมาตรฐานของแผนการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.66

ด้านการมีส่วนร่วมในการร่วมมือปฏิบัติ ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างอายุตั้งแต่ 32 ปีขึ้นไป ที่มีต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.97 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.62 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการปรับปรุงกิจกรรมเพื่อทำให้กิจกรรมพัฒนาชุมชนมีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.60

ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างอายุตั้งแต่ 32 ปีขึ้นไป ที่มีต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับต่ำ โดยมีค่าเฉลี่ย 2.42 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านการประเมินผลประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 2.80 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการเสนอเกณฑ์การประเมินผลกิจกรรมพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.41

ตารางที่ 15 แสดงค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนจำแนกตามสถานภาพ

การมีส่วนร่วม	โสด		สมรสและอื่น ๆ	
	จำนวน	\bar{X}	จำนวน	\bar{X}
1. ความต้องการของชุมชน	24	3.10	96	3.09
2. การวางแผน	24	3.03	96	2.84
3. การร่วมมือปฏิบัติ	24	2.99	96	2.94
4. การติดตามและประเมินผล	24	2.41	96	2.57
รวม	-	2.88	-	2.86

ตารางที่ 15 พบว่า การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในภาพรวมนั้นกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพโสดอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยรวม 2.88 โดยการมีส่วนร่วมด้านการค้นหาความต้องการนั้นอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.10 ด้านการวางแผนอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.03 ด้านการร่วมมือปฏิบัติ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.99 ด้านการติดตามและประเมินผลอยู่ในระดับต่ำ มีค่าเฉลี่ย 2.41

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนภาพรวมนั้น กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรสและอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยรวม 2.86 โดยการมีส่วนร่วมด้านการค้นหาความต้องการนั้นอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.09 ด้านการวางแผน มีค่าเฉลี่ย 2.94 ด้านการร่วมมือปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.94 ด้านการติดตามและประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.57

ตารางที่ 16 แสดงคำร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพโรคเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม										\bar{X}
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
ความต้องการของชุมชน											
1. สสำรวจข้อมูล จปฐ.	17	70.8	3	12.5	4	16.7	0	0.0	0	0.0	4.54
2. เสนอความต้องการของชุมชน	0	0.0	8	33.3	8	33.3	8	33.3	0	0.0	3.00
3. ค้นหาความต้องการที่แท้จริงของชุมชน	3	12.5	8	33.3	6	25.0	5	20.8	2	8.3	3.21
4. ค้นหาสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการของชุมชน	3	12.5	4	16.7	9	37.5	6	25.0	2	8.3	3.00
5. จัดลำดับความต้องการของชุมชน	0	0.0	2	8.3	7	29.2	12	50.0	3	12.5	2.33
6. เสนอแนวทางการแก้ไขเพื่อสนองความต้องการของชุมชน	5	20.8	7	29.2	5	20.8	5	20.8	2	8.3	3.33
7. ออกความคิดเห็นในการศึกษาความต้องการของชุมชน	2	8.3	7	29.2	10	41.7	3	12.5	2	8.3	3.17
8. ให้ข้อเสนอแนะชุมชนในการศึกษาความต้องการของชุมชน	2	8.3	8	33.3	5	20.8	6	25.0	3	12.5	3.00
9. ออกเสียงสนับสนุนการศึกษาความต้องการของชุมชน	2	8.3	5	20.8	12	50.0	3	12.5	2	8.3	3.08
10. ออกเสียงคัดค้านการศึกษาความต้องการของชุมชน	2	8.3	1	4.2	5	20.8	12	50.0	4	16.7	2.38
การวางแผน											
11. กำหนดวัตถุประสงค์ในแผนการพัฒนา	2	8.3	3	12.5	13	54.2	3	12.5	3	12.5	2.92
12. กำหนดเป้าหมายในแผนการพัฒนาชุมชน	1	4.2	9	37.5	6	25.0	8	33.3	0	0.0	3.13
13. กำหนดแผนการพัฒนาชุมชน	4	16.7	4	16.7	6	25.0	6	25.0	4	16.7	2.92
14. เสนอกิจกรรมในแผนการพัฒนาชุมชน	4	16.7	6	25.0	7	29.2	5	20.8	2	8.3	3.21
15. กำหนดวิธีการดำเนินงานในแผนการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน	1	4.2	10	41.7	4	16.7	7	29.2	2	8.3	3.04
16. กำหนดมาตรฐานของแผนการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน	0	0.0	2	8.3	9	37.5	8	33.3	5	20.8	2.33
17. กำหนดผู้รับผิดชอบกิจกรรมในแผนการพัฒนาชุมชน	5	20.8	7	29.2	5	20.8	6	25.0	1	4.2	3.38
18. ลงมติเพื่อนำแผนไปดำเนินการ	3	12.5	9	37.5	8	33.3	4	16.7	0	0.0	3.46
19. แสดงความคิดเห็นในการจัดทำแผนการพัฒนา	1	4.2	6	25.0	9	37.5	6	25.0	2	8.3	2.92
20. ชักชวนผู้อื่นให้เข้าร่วมในขั้นตอนต่าง ๆ ในการจัดทำแผนพัฒนา	6	25.0	2	8.3	6	25.0	6	25.0	4	16.7	3.00

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม											
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		\bar{X}	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%		
การร่วมมือปฏิบัติ												
21. ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน	9	37.5	4	16.7	7	29.2	1	4.2	3	12.5	3.63	
22. ประชุมกับคณะกรรมการชุมชน	7	29.2	4	16.7	7	29.2	6	25.0	0	0.0	3.50	
23. ให้ความช่วยเหลือในการดำเนินการพัฒนาชุมชน	6	25.0	5	20.8	7	33.3	5	20.8	1	4.2	3.42	
24. บริจาคทรัพย์สินเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	1	4.2	8	33.3	8	37.5	4	16.7	3	12.5	3.00	
25. บริจาคสิ่งของเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	3	12.5	4	16.7	9	50.0	6	25.0	2	8.3	3.00	
26. ชักชวนผู้อื่นเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	1	4.2	4	16.7	12	55.2	4	16.7	3	12.5	2.83	
27. ติดต่อประสานงานขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	0	0.0	2	8.3	5	21.1	10	41.7	7	29.2	2.08	
28. ให้ข้อเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติงาน	4	16.7	7	29.2	7	47.9	3	12.5	3	12.5	3.25	
29. แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาชุมชน	2	8.3	2	16.7	8	33.3	8	33.3	2	8.3	2.83	
30. ปรับปรุงกิจกรรมเพื่อให้กิจกรรมพัฒนาชุมชนมีประสิทธิภาพ	1	4.2	2	8.3	8	33.3	6	25.0	7	29.2	2.33	
การติดตามและประเมินผล												
31. เป็นกรรมการติดตามการปฏิบัติงาน	2	8.3	2	8.3	7	29.2	6	25.0	7	29.2	2.42	
32. ตรวจสอบความก้าวหน้าของกิจกรรมพัฒนาชุมชน	0	0.0	3	12.5	7	29.2	8	33.3	6	25.0	2.29	
33. เสนอเกณฑ์การประเมินผลกิจกรรมพัฒนาชุมชน	0	0.0	0	0.0	5	20.8	10	41.7	9	37.5	1.83	
34. ตรวจสอบความถูกต้องของขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาชุมชน	0	0.0	2	8.3	13	54.2	8	33.3	1	4.2	2.67	
35. ประเมินผลประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรม	0	0.0	2	8.3	11	45.8	8	33.3	3	12.5	2.50	
36. ประเมินความเป็นไปได้ของแผนการพัฒนาชุมชน	1	4.2	3	12.5	7	29.2	9	37.5	4	16.7	2.50	
37. ประเมินปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการพัฒนาชุมชน	2	8.3	4	16.7	8	33.3	7	29.2	3	12.5	2.79	
38. ประเมินผลกระทบจากการดำเนินการพัฒนาชุมชน	1	4.2	5	20.8	9	37.5	7	29.2	2	8.3	2.83	
39. ประเมินค่าใช้จ่ายในการดำเนินการพัฒนาชุมชน	0	0.0	1	4.2	4	16.7	11	45.8	8	33.3	1.92	
40. ประชุมสรุปผลการดำเนินงานพัฒนาชุมชน	0	0.0	6	25.0	4	16.7	6	25.0	8	33.3	2.33	

จากตารางที่ 16 พบว่าการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพโสด อยู่ในระดับปานกลาง คือมีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.88 เมื่อจำแนกตามด้านต่าง ๆ แล้วสามารถแสดงได้ดังต่อไปนี้

ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาความต้องการของชุมชน ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพโสดต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.10 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านของการสำรวจข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.54 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการจัดลำดับความต้องการของชุมชน อยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.33

ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพโสดต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.03 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านการลงมติเพื่อนำแผนไปดำเนินการ อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.46 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการกำหนดมาตรฐานของแผนการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.33

ด้านการมีส่วนร่วมในการร่วมมือปฏิบัติ ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพโสดต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.94 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.63 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการติดต่อประสานงานขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.08

ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพโสดต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับต่ำ โดยมีค่าเฉลี่ย 2.41 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านการประเมินผลกระทบจากการดำเนินการพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 2.83 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการเสนอเกณฑ์การประเมินผลกิจกรรมพัฒนาชุมชนอยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 1.83

ตารางที่ 17 แสดงค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรสและอื่นๆ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม										
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		\bar{X}
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
ความต้องการของชุมชน											
1. สำรวจข้อมูล จปฐ.	42	43.8	22	22.9	27	28.1	5	5.2	0	0.0	4.05
2. เสนอความต้องการของชุมชน	3	3.1	27	28.1	51	53.1	11	11.5	4	4.2	3.15
3. ค้นหาความต้องการที่แท้จริงของชุมชน	3	3.1	20	20.8	56	58.3	14	14.6	3	3.1	3.06
4. ค้นหาสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการของชุมชน	2	2.1	24	25.0	51	53.1	16	16.7	3	3.1	3.06
5. จัดลำดับความต้องการของชุมชน	2	2.1	20	20.8	49	51.0	19	19.8	6	6.3	2.93
6. เสนอแนวทางการแก้ไขเพื่อสนองความต้องการของชุมชน	8	8.3	21	21.9	42	43.8	21	21.9	4	4.2	3.08
7. ออกความคิดเห็นในการศึกษาความต้องการของชุมชน	5	5.2	21	21.9	46	47.9	22	22.9	2	2.1	3.05
8. ให้ข้อเสนอแนะชุมชนในการศึกษาความต้องการของชุมชน	4	4.2	15	15.6	49	51.0	24	25.0	4	4.2	2.91
9. ออกเสียงสนับสนุนการศึกษาความต้องการของชุมชน	5	5.2	15	15.6	45	46.9	26	27.1	5	5.2	2.89
10. ออกเสียงคัดค้านการศึกษาความต้องการของชุมชน	4	4.2	10	10.4	44	45.8	29	30.2	9	9.4	2.70
การวางแผน											
11. กำหนดวัตถุประสงค์ในแผนการพัฒนา	1	1.0	13	13.5	50	52.1	29	30.2	3	3.1	2.79
12. กำหนดเป้าหมายในแผนการพัฒนาชุมชน	5	5.2	21	21.9	40	41.7	24	25.0	6	6.3	2.95
13. กำหนดแผนการพัฒนาชุมชน	6	6.3	16	16.7	46	47.9	25	26.0	3	3.1	2.97
14. เสนอกิจกรรมในแผนการพัฒนาชุมชน	3	3.1	11	11.5	52	54.2	26	27.1	4	4.2	2.82
15. กำหนดวิธีการดำเนินงานในแผนการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน	3	3.1	15	15.6	42	43.8	33	34.4	3	3.1	2.81
16. กำหนดมาตรฐานของแผนการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน	1	1.0	11	11.5	43	44.8	36	37.5	5	5.2	2.66
17. กำหนดผู้รับผิดชอบกิจกรรมในแผนการพัฒนาชุมชน	5	5.2	14	14.6	42	43.8	31	32.3	4	4.2	2.84
18. ลงมติเพื่อนำแผนไปดำเนินการ	7	7.3	16	16.7	40	41.7	30	31.3	3	3.1	2.94
19. แสดงความคิดเห็นในการจัดทำแผนการพัฒนา	6	6.3	11	11.5	50	52.1	24	25.0	5	5.2	2.89
20. ชักชวนผู้อื่นให้เข้าร่วมในขั้นตอนต่างๆ ในการจัดทำแผนพัฒนา	3	3.1	16	16.7	30	31.3	44	45.8	3	3.1	2.71

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม										
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		\bar{X}
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
การร่วมมือปฏิบัติ											
21. ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน	39	40.6	11	11.5	19	19.8	20	20.8	7	7.3	3.57
22. ประชุมกับคณะกรรมการชุมชน	25	26.0	20	20.8	20	20.8	27	28.1	4	4.2	3.36
23. ให้ความช่วยเหลือในการดำเนินการพัฒนาชุมชน	15	15.6	21	21.9	27	28.1	27	28.1	6	6.3	3.13
24. บริจาคทรัพย์สินเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	8	8.3	11	11.5	46	47.9	28	29.2	3	3.1	2.93
25. บริจาคสิ่งของเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	5	5.2	10	10.4	48	50.0	26	27.1	7	7.3	2.79
26. ชักชวนผู้อื่นเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	4	4.2	8	8.3	53	55.2	27	28.1	4	4.2	2.80
27. ติดต่อประสานงานขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	1	1.0	7	7.3	50	55.2	27	28.1	4	4.2	2.78
28. ให้ข้อเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติงาน	3	3.1	9	9.4	46	47.9	33	34.4	5	5.2	2.71
29. แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาชุมชน	4	4.2	13	13.5	40	41.7	35	36.5	4	4.2	2.77
30. ปรับปรุงกิจกรรมเพื่อทำให้กิจกรรมพัฒนาชุมชนมีประสิทธิภาพ	3	3.1	6	6.3	42	43.8	39	40.6	6	6.3	2.59
การติดตามและประเมินผล											
31. เป็นกรรมการติดตามการปฏิบัติงาน	3	3.1	10	10.4	42	43.8	33	34.4	8	8.3	2.66
32. ตรวจสอบความก้าวหน้าของกิจกรรมพัฒนาชุมชน	0	0.0	5	5.2	43	44.8	39	40.6	9	9.4	2.46
33. เสนอเกณฑ์การประเมินผลกิจกรรมพัฒนาชุมชน	0	0.0	9	9.4	37	38.5	40	41.7	10	10.4	2.47
34. ตรวจสอบความถูกต้องของขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาชุมชน	3	3.1	8	8.3	39	40.6	38	39.6	8	8.3	2.58
35. ประเมินผลประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรม	2	2.1	10	10.4	35	36.5	40	41.7	9	9.4	2.85
36. ประเมินความเป็นไปได้ของแผนการพัฒนาชุมชน	2	2.1	6	6.3	41	42.7	39	40.6	8	8.3	2.53
37. ประเมินปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการพัฒนาชุมชน	5	5.2	7	7.3	43	44.8	33	34.4	8	8.3	2.67
38. ประเมินผลกระทบจากการดำเนินการพัฒนาชุมชน	2	2.1	10	10.4	37	38.5	42	43.8	5	5.2	2.60
39. ประเมินค่าใช้จ่ายในการดำเนินการพัฒนาชุมชน	0	0.0	8	8.3	41	42.7	36	37.5	11	11.5	2.48
40. ประชุมสรุปผลการดำเนินงานพัฒนาชุมชน	2	2.1	9	9.4	50	52.1	28	29.2	7	7.3	2.70

จากตารางที่ 17 พบว่าการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรสและอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.86 เมื่อจำแนกตามด้านต่าง ๆ แล้วสามารถแสดงได้ดังต่อไปนี้

ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาความต้องการของชุมชน ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรสและอื่น ๆ ต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.09 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านของการสำรวจข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.05 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการจัดลำดับความต้องการของชุมชน อยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.70

ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรสและอื่น ๆ ต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.84 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านการกำหนดแผนการพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 2.97 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการกำหนดมาตรฐานของแผนการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.66

ด้านการมีส่วนร่วมในการร่วมมือปฏิบัติ ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรสและอื่น ๆ ต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.94 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.57 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการปรับปรุงกิจกรรมเพื่อทำให้กิจกรรมพัฒนาชุมชนมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.59

ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรสและอื่น ๆ ต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.57 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านการประเมินผลประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรม อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 2.85 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของกิจกรรมพัฒนาชุมชนอยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.46

ตารางที่ 18 แสดงค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนจำแนกตามระดับการศึกษา

การมีส่วนร่วม	ประถมศึกษา		มัธยมศึกษา		ปริญญาตรี	
	จำนวน	\bar{X}	จำนวน	\bar{X}	จำนวน	\bar{X}
1. ความต้องการของชุมชน	7	3.11	79	3.1	34	3.06
2. การวางแผน	7	2.86	79	2.84	34	2.96
3. การร่วมมือปฏิบัติ	7	3.04	79	2.99	34	2.85
4. การติดตามและประเมินผล	7	2.73	79	2.55	34	2.47
รวม	-	2.94	-	2.87	-	2.84

ตารางที่ 18 พบว่า การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในภาพรวมนั้นกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยรวม 2.94 โดยการมีส่วนร่วมด้านการค้นหาความต้องการนั้นอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.11 ด้านการวางแผนอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.86 ด้านการร่วมมือปฏิบัติ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.04 ด้านการติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.73

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในภาพรวมนั้นกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยรวม 2.87 โดยการมีส่วนร่วมด้านการค้นหาความต้องการนั้นอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.1 ด้านการวางแผนอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.99 ด้านการร่วมมือปฏิบัติ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.84 ด้านการติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.55

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในภาพรวมนั้นกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยรวม 2.84 โดยการมีส่วนร่วมด้านการค้นหาความต้องการนั้นอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.06 ด้านการวางแผนอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.96 ด้านการร่วมมือปฏิบัติ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.85 ด้านการติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.47

ตารางที่ 19 แสดงค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม										
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		\bar{X}
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
ความต้องการของชุมชน											
1. สำรวจข้อมูล จปฐ.	4	57.1	3	42.9	0	0.0	0	0.0	0	0.0	4.57
2. เสนอความต้องการของชุมชน	0	0.0	2	28.6	5	71.4	0	0.0	0	0.0	3.29
3. ค้นหาความต้องการที่แท้จริงของชุมชน	0	0.0	1	14.3	6	85.7	0	0.0	0	0.0	3.14
4. ค้นหาสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการของชุมชน	0	0.0	2	28.6	4	57.1	1	14.3	0	0.0	3.14
5. จัดลำดับความต้องการของชุมชน	0	0.0	2	28.6	5	71.4	0	0.0	0	0.0	3.29
6. เสนอแนวทางการแก้ไขเพื่อสนองความต้องการของชุมชน	0	0.0	1	14.3	3	42.9	3	42.9	0	0.0	2.71
7. ออกความคิดเห็นในการศึกษาความต้องการของชุมชน	0	0.0	0	0.0	3	42.9	4	57.1	0	0.0	2.43
8. ให้ข้อเสนอแนะชุมชนในการศึกษาความต้องการของชุมชน	0	0.0	2	28.6	2	28.6	3	42.9	0	0.0	2.86
9. ออกเสียงสนับสนุนการศึกษาความต้องการของชุมชน	0	0.0	2	28.6	3	42.9	2	28.6	0	0.0	3.00
10. ออกเสียงคัดค้านการศึกษาความต้องการของชุมชน	0	0.0	0	0.0	5	71.4	2	28.6	0	0.0	2.71
การวางแผน											
11. กำหนดวัตถุประสงค์ในแผนการพัฒนา	0	0.0	0	0.0	3	42.9	4	57.1	3	3.8	2.43
12. กำหนดเป้าหมายในแผนการพัฒนาชุมชน	0	0.0	2	28.6	3	42.9	2	28.6	0	0.0	3.00
13. กำหนดแผนการพัฒนาชุมชน	0	0.0	2	28.6	2	28.6	3	42.9	0	0.0	2.86
14. เสนอกิจกรรมในแผนการพัฒนาชุมชน	0	0.0	1	14.3	4	57.1	2	28.6	0	0.0	2.86
15. กำหนดวิธีการดำเนินงานในแผนการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน	0	0.0	1	14.3	4	57.1	2	28.6	0	0.0	2.86
16. กำหนดมาตรฐานของแผนการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน	0	0.0	0	0.0	6	85.7	1	14.3	0	0.0	2.86
17. กำหนดผู้รับผิดชอบกิจกรรมในแผนการพัฒนาชุมชน	0	0.0	0	0.0	5	71.4	2	28.6	0	0.0	2.71
18. ลงมติเพื่อนำแผนไปดำเนินการ	1	14.3	2	28.6	3	42.9	1	14.3	0	0.0	3.43
19. แสดงความคิดเห็นในการจัดทำแผนการพัฒนา	0	0.0	0	0.0	5	71.4	2	28.6	0	0.0	2.71
20. ชักชวนผู้อื่นให้เข้าร่วมในขั้นตอนต่างๆ ในการจัดทำแผนพัฒนา	0	0.0	1	14.3	4	57.1	2	28.6	0	0.0	2.86
การร่วมมือปฏิบัติ											
21. ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน	4	57.1	0	0.0	2	28.6	1	14.3	0	0.0	4.00

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม										
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		\bar{X}
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
22. ประชุมกับคณะกรรมการชุมชน	1	14.3	3	42.9	2	28.6	1	14.3	0	0.0	3.57
23. ให้ความช่วยเหลือในการดำเนินการพัฒนาชุมชน	0	0.0	1	14.3	3	42.9	3	42.9	0	0.0	2.71
24. บริจาคทรัพย์สินเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	0	0.0	0	0.0	6	85.7	1	14.3	0	0.0	2.86
25. บริจาคสิ่งของเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	0	0.0	0	0.0	5	71.4	2	28.6	0	0.0	2.71
26. ชักชวนผู้อื่นเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	0	0.0	1	14.3	5	71.4	2	28.6	0	0.0	3.00
27. ติดต่อบริษัทเอกชนขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	0	0.0	0	0.0	4	57.1	3	42.9	0	0.0	2.57
28. ให้ข้อเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติงาน	1	14.3	2	28.6	2	28.6	2	28.6	0	0.0	3.29
29. แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาชุมชน	0	0.0	1	14.3	5	71.4	1	14.3	0	0.0	3.00
30. ปรับปรุงกิจกรรมเพื่อทำให้กิจกรรมพัฒนาชุมชนมีประสิทธิภาพ	0	0.0	0	0.0	5	71.4	2	28.6	0	0.0	2.71
การติดตามและประเมินผล											
31. เป็นกรรมการติดตามการปฏิบัติงาน	0	0.0	0	0.0	6	85.7	1	14.3	0	0.0	2.86
32. ตรวจสอบความก้าวหน้าของกิจกรรมพัฒนาชุมชน	0	0.0	1	14.3	5	71.4	1	14.3	0	0.0	3.0
33. เสนอเกณฑ์การประเมินผลกิจกรรมพัฒนาชุมชน	0	0.0	1	14.3	3	42.9	3	42.9	0	0.0	2.71
34. ตรวจสอบความถูกต้องของขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาชุมชน	0	0.0	1	14.3	3	42.9	3	42.9	0	0.0	2.71
35. ประเมินผลประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรม	0	0.0	0	0.0	2	28.6	5	71.4	0	0.0	2.29
36. ประเมินความเป็นไปได้ของแผนการพัฒนาชุมชน	0	0.0	0	0.0	3	42.9	4	57.1	0	0.0	2.43
37. ประเมินปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการพัฒนาชุมชน	0	0.0	0	0.0	5	71.4	2	28.6	0	0.0	2.71
38. ประเมินผลกระทบจากการดำเนินการพัฒนาชุมชน	0	0.0	1	14.3	4	57.1	2	28.6	0	0.0	2.86
39. ประเมินค่าใช้จ่ายในการดำเนินการพัฒนาชุมชน	0	0.0	1	14.3	5	71.4	1	14.3	0	0.0	3.00
40. ประชุมสรุปผลการดำเนินงานพัฒนาชุมชน	0	0.0	0	0.0	5	71.4	2	28.6	0	0.0	2.71

จากตารางที่ 19 พบว่าการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง คือมีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.94 เมื่อจำแนกตามด้านต่าง ๆ แล้วสามารถแสดงได้ดังต่อไปนี้

ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาความต้องการของชุมชน ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย

3.11 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านของการสำรวจข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.57 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการออกความคิดเห็นในการศึกษาความต้องการของชุมชน อยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.43

ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.86 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านการลงมติเพื่อนำแผนไปดำเนินการ อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.43 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ในแผนการพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.43

ด้านการมีส่วนร่วมในการร่วมมือปฏิบัติ ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.04 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.00 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการติดต่อประสานงานขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.57

ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.73 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของกิจกรรมพัฒนาชุมชน และการประเมินค่าใช้จ่ายในการดำเนินการพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.00 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการประเมินความเป็นไปได้ของแผนการพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.43

ตารางที่ 20 แสดงคำร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม										
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		\bar{X}
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
ความต้องการของชุมชน											
1. สำรวจข้อมูล จปฐ.	34	43.0	19	24.1	23	29.1	3	3.8	0	0.0	4.06
2. เสนอความต้องการของชุมชน	2	2.5	22	27.8	40	50.6	13	16.5	2	2.5	3.11
3. ค้นหาความต้องการที่แท้จริงของชุมชน	5	6.3	17	21.5	41	51.9	13	16.5	3	3.8	3.10
4. ค้นหาสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการของชุมชน	4	5.1	22	27.8	38	48.1	11	13.9	4	5.1	3.14
5. จัดลำดับความต้องการของชุมชน	2	2.5	14	17.7	39	49.4	17	21.5	7	8.9	2.84
6. เสนอแนวทางการแก้ไขเพื่อสนองความต้องการของชุมชน	10	12.7	16	20.3	33	41.8	15	19.0	5	6.3	3.14
7. ออกความคิดเห็นในการศึกษาความต้องการของชุมชน	3	3.8	20	25.3	42	53.2	11	13.9	3	3.8	3.11
8. ให้ข้อเสนอแนะชุมชนในการศึกษาความต้องการของชุมชน	4	5.1	12	15.2	38	48.1	20	25.3	5	6.3	2.87
9. ออกเสียงสนับสนุนการศึกษาความต้องการของชุมชน	5	6.3	13	16.5	40	50.6	15	19.0	6	7.6	2.95
10. ออกเสียงคัดค้านการศึกษาความต้องการของชุมชน	3	3.8	11	13.9	33	41.8	21	26.6	11	13.9	2.67
การวางแผน											
11. กำหนดวัตถุประสงค์ในแผนการพัฒนา	3	3.8	11	13.9	42	53.2	20	25.3	3	3.8	2.89
12. กำหนดเป้าหมายในแผนการพัฒนาชุมชน	3	3.8	14	17.7	35	44.3	22	27.8	5	6.3	2.85
13. กำหนดแผนการพัฒนาชุมชน	5	6.3	11	13.9	39	49.4	20	25.3	4	5.1	2.91
14. เสนอกิจกรรมในแผนการพัฒนาชุมชน	5	6.3	10	12.7	40	50.6	20	25.3	4	5.1	2.90
15. กำหนดวิธีการดำเนินงานในแผนการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน	1	1.3	15	19.0	32	40.5	30	38.0	1	1.3	2.81
16. กำหนดมาตรฐานของแผนการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน	0	0.0	10	12.7	35	44.3	28	35.4	6	7.6	2.62
17. กำหนดผู้รับผิดชอบกิจกรรมในแผนการพัฒนาชุมชน	6	7.6	9	11.4	33	41.8	26	32.9	5	6.3	2.81
18. ลงมติเพื่อนำแผนไปดำเนินการ	5	6.3	14	17.7	32	40.5	25	31.6	3	3.8	2.91
19. แสดงความคิดเห็นในการจัดทำแผนการพัฒนา	5	6.3	10	12.7	43	54.4	16	20.3	5	6.3	2.92
20. ชักชวนผู้อื่นให้เข้าร่วมในขั้นตอนต่าง ๆ ในการจัดทำแผนพัฒนา	5	6.3	14	17.7	25	31.6	31	39.2	4	5.1	2.81

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม											\bar{X}
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด			
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%		
การร่วมมือปฏิบัติ												
21. ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน	31	39.2	10	12.7	16	20.3	15	19.0	7	8.9	3.54	
22. ประชุมกับคณะกรรมการชุมชน	22	27.8	15	19.0	18	22.8	21	26.6	3	3.8	3.41	
23. ให้ความช่วยเหลือในการดำเนินการพัฒนาชุมชน	13	16.5	17	21.5	27	34.2	18	22.8	4	5.1	3.22	
24. บริจาคทรัพย์สินเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	8	10.1	15	19.0	33	41.8	22	27.8	1	1.3	3.09	
25. บริจาคสิ่งของเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	4	5.1	12	15.2	43	54.4	14	17.7	6	7.6	2.92	
26. ชักชวนผู้อื่นเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	3	3.8	8	10.1	42	53.2	20	25.3	6	7.6	2.77	
27. ติดต่อประสานงานขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	1	1.3	8	10.1	41	51.9	21	26.6	18	10.1	2.87	
28. ให้ข้อเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติงาน	2	2.5	7	8.9	43	54.4	22	27.8	5	6.3	2.73	
29. แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาชุมชน	4	5.1	10	12.7	32	40.5	30	38.0	3	3.8	2.77	
30. ปรับปรุงกิจกรรมเพื่อทำให้งิจกรรมพัฒนาชุมชนมีประสิทธิภาพ	1	1.3	6	7.6	37	46.8	27	34.2	8	10.1	2.56	
การติดตามและประเมินผล												
31. เป็นกรรมการติดตามการปฏิบัติงาน	4	5.1	11	13.9	28	35.4	27	34.2	9	11.4	2.67	
32. ตรวจสอบความก้าวหน้าของกิจกรรมพัฒนาชุมชน	0	0.0	6	7.6	34	43.0	30	38.0	9	11.4	2.47	
33. เสนอเกณฑ์การประเมินผลกิจกรรมพัฒนาชุมชน	0	0.0	5	6.3	31	39.2	33	41.8	10	12.7	2.39	
34. ตรวจสอบความถูกต้องของขั้นตอนการดำเนินงาน	1	1.3	9	11.4	37	46.8	25	31.6	7	8.9	2.65	
35. ประเมินผลประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรม	1	1.3	6	7.6	29	36.7	33	41.8	10	12.7	2.43	
36. ประเมินความเป็นไปได้ของแผนการพัฒนาชุมชน	2	2.5	5	6.3	33	41.8	31	39.2	8	10.1	2.52	
37. ประเมินปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการพัฒนาชุมชน	5	6.3	7	8.9	31	39.2	26	32.9	10	12.7	2.63	
38. ประเมินผลกระทบจากการดำเนินการพัฒนาชุมชน	3	3.8	13	16.5	28	35.4	29	36.7	6	7.6	2.72	
39. ประเมินค่าใช้จ่ายในการดำเนินการพัฒนาชุมชน	0	0.0	6	7.6	31	39.2	30	38.0	12	15.2	2.39	
40. ประชุมสรุปผลการดำเนินงานพัฒนาชุมชน	1	1.3	10	12.7	35	44.3	23	29.1	10	12.7	2.61	

จากตารางที่ 20 พบว่าการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง คือมีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.87 เมื่อจำแนกตามด้านต่าง ๆ แล้วสามารถแสดงได้ดังต่อไปนี้

ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาความต้องการของชุมชน ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.10 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านของการสำรวจข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.06 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการออกเสียงคัดค้านการศึกษาความต้องการของชุมชน อยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.67

ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.84 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านการแสดงความคิดเห็นในการจัดทำแผนการพัฒนา อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 2.92 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการกำหนดมาตรฐานของแผนการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.62

ด้านการมีส่วนร่วมในการร่วมมือปฏิบัติ ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.99 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.54 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการปรับปรุงกิจกรรมเพื่อทำให้กิจกรรมพัฒนาชุมชนมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.56

ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.55 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านการประเมินผลผลกระทบจากการดำเนินการพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 2.72 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการเสนอเกณฑ์การประเมินผลกิจกรรมพัฒนาชุมชนและด้านการประเมินค่าใช้จ่ายในการดำเนินการพัฒนาชุมชนอยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.39

ตารางที่ 21 แสดงค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม										
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		\bar{X}
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
ความต้องการของชุมชน											
1. สํารวจข้อมูล จปฐ.	21	61.8	3	8.8	8	23.5	2	5.9	0	0.0	4.26
2. เสนอความต้องการของชุมชน	1	2.9	11	32.4	14	41.2	6	17.6	2	5.9	3.09
3. กำหนดความต้องการที่แท้จริงของชุมชน	1	2.9	10	29.4	15	44.1	6	17.6	2	5.9	3.06
4. ค้นหาสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการของชุมชน	1	2.9	4	11.8	18	52.9	10	29.4	1	2.9	2.82
5. จัดลำดับความต้องการของชุมชน	0	0.0	6	17.6	12	35.3	14	41.2	2	5.9	2.65
6. เสนอแนวทางการแก้ไขเพื่อสนองความต้องการของชุมชน	3	8.8	11	32.4	11	32.4	8	23.5	1	2.9	3.21
7. ออกความคิดเห็นในการศึกษาความต้องการของชุมชน	4	11.8	8	23.5	11	32.4	10	29.4	1	2.9	3.12
8. ให้ข้อเสนอแนะชุมชนในการศึกษาความต้องการของชุมชน	2	5.9	9	26.5	14	41.2	7	20.6	2	5.9	3.06
9. ออกเสียงสนับสนุนการศึกษาความต้องการของชุมชน	2	5.9	5	14.7	14	41.2	12	35.3	1	2.9	2.85
10. ออกเสียงคัดค้านการศึกษาความต้องการของชุมชน	3	8.8	0	0.0	11	32.4	18	52.9	2	5.9	2.53
การวางแผน											
11. กำหนดวัตถุประสงค์ในแผนการพัฒนา	0	0.0	5	14.7	18	52.9	8	23.5	3	8.8	2.74
12. กำหนดเป้าหมายในแผนการพัฒนาชุมชน	3	8.8	14	41.2	8	23.5	8	23.5	1	2.9	3.29
13. กำหนดแผนการพัฒนาชุมชน	5	14.7	7	20.6	11	32.4	8	23.5	3	8.8	3.09
14. เสนอกิจกรรมในแผนการพัฒนาชุมชน	2	5.9	6	17.6	15	44.1	9	26.5	2	5.9	2.91
15. กำหนดวิธีการดำเนินงานในแผนการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน	3	8.8	9	26.5	10	29.4	8	23.5	4	11.8	2.97
16. กำหนดมาตรฐานของแผนการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน	1	2.9	3	8.8	11	32.4	15	44.1	4	11.8	2.47
17. กำหนดผู้รับผิดชอบกิจกรรมในแผนการพัฒนาชุมชน	4	11.8	12	35.3	9	26.5	9	26.5	0	0.0	3.32
18. ลงมติเพื่อนำแผนไปดำเนินการ	4	11.8	9	26.5	13	38.2	8	23.5	0	0.0	3.26
19. แสดงความคิดเห็นในการจัดทำแผนการพัฒนา	2	5.9	7	20.6	11	32.4	12	35.3	2	5.9	2.85
20. ชักชวนผู้อื่นให้เข้าร่วมในขั้นตอนต่างๆ ในการจัดทำแผนพัฒนา	4	11.8	3	8.8	7	20.6	17	50.0	3	8.8	2.65

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม											\bar{X}
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด			
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%		
การร่วมมือปฏิบัติ												
21. ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน	13	38.2	5	14.7	8	23.5	5	14.7	3	8.8	3.59	
22. ประชุมกับคณะกรรมการชุมชน	9	26.5	6	17.6	7	20.6	11	32.4	1	2.9	3.32	
23. ให้ความช่วยเหลือในการดำเนินการพัฒนาชุมชน	8	23.5	8	23.5	4	11.8	11	32.4	3	8.8	3.21	
24. บริจาคทรัพย์สินเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	1	2.9	4	11.8	15	44.1	9	26.5	5	14.7	2.62	
25. บริจาคสิ่งของเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	4	11.8	2	5.9	9	26.5	16	47.1	3	8.8	2.65	
26. ชักชวนผู้อื่นเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	2	5.9	3	8.8	18	52.9	10	29.4	1	2.9	2.85	
27. คิดต่อประสานงานขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	0	0.0	1	2.9	10	29.4	15	44.1	8	23.5	2.11	
28. ให้ข้อเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติงาน	4	11.8	7	20.6	8	23.5	12	35.3	3	8.8	2.91	
29. แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาชุมชน	2	5.9	6	17.6	11	32.4	12	35.3	3	8.8	2.76	
30. ปรับปรุงกิจกรรมเพื่อทำให้กิจกรรมพัฒนาชุมชนมีประสิทธิภาพ	3	8.8	2	5.9	8	23.5	16	47.1	5	14.7	2.47	
การติดตามและประเมินผล												
31. เป็นกรรมการติดตามการปฏิบัติงาน	1	2.9	1	2.9	15	44.1	11	32.4	6	17.6	2.41	
32. ตรวจสอบความก้าวหน้าของกิจกรรมพัฒนาชุมชน	0	0.0	1	2.9	15	44.1	11	32.4	6	17.6	2.21	
33. เสนอเกณฑ์การประเมินผลกิจกรรมพัฒนาชุมชน	0	0.0	3	8.8	8	23.5	14	41.2	9	26.5	2.15	
34. ตรวจสอบความถูกต้องของขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาชุมชน	2	5.9	0	0.0	12	35.3	18	52.9	2	5.9	2.47	
35. ประเมินผลประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรม	1	2.9	6	17.6	15	44.1	10	29.4	2	5.9	2.82	
36. ประเมินความเป็นไปได้ของแผนการพัฒนาชุมชน	1	2.9	4	11.8	12	35.3	13	38.2	4	11.8	2.56	
37. ประเมินปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการพัฒนาชุมชน	2	5.9	4	11.8	15	44.1	12	35.3	1	2.9	2.82	
38. ประเมินผลกระทบจากการดำเนินการพัฒนาชุมชน	0	0.0	1	2.9	14	41.2	18	52.9	1	2.9	2.44	
39. ประเมินค่าใช้จ่ายในการดำเนินการพัฒนาชุมชน	0	0.0	2	5.9	9	26.5	16	47.1	7	20.6	2.18	
40. ประชุมสรุปผลการดำเนินงานพัฒนาชุมชน	1	2.9	5	14.7	14	41.2	9	26.5	5	14.7	2.65	

จากตารางที่ 21 พบว่าการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี อยู่ในระดับปานกลาง คือมีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.84 เมื่อจำแนกตามด้านต่าง ๆ แล้วสามารถแสดงได้ดังต่อไปนี้

ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาความต้องการของชุมชน ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.06 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านของการสำรวจข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.26 ส่วนการมีส่วนร่วมในการออกเสียงคัดค้านการศึกษาความต้องการของชุมชน อยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.53

ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.96 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายในแผนการพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.29 ส่วนการมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานของแผนการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.47

ด้านการมีส่วนร่วมในการร่วมมือปฏิบัติ ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.85 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.59 ส่วนการมีส่วนร่วมในการติดต่อประสานงานขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.11

ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับต่ำ โดยมีค่าเฉลี่ย 2.47 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในการประเมินผลประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมและด้านการประเมินปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 2.82 ส่วนการมีส่วนร่วมในการเสนอเกณฑ์การประเมินผลกิจกรรมพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.15

ตารางที่ 22 แสดงค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนจำแนกตามอาชีพหลัก

การมีส่วนร่วม	เกษตรกรกรม		นอกภาคเกษตรกรกรม	
	จำนวน	\bar{X}	จำนวน	\bar{X}
1. ความต้องการของชุมชน	19	3.29	101	3.05
2. การวางแผน	19	3.12	101	2.83
3. การร่วมมือปฏิบัติ	19	3.08	101	2.93
4. การติดตามและประเมินผล	19	2.79	101	2.49
รวม	-	3.07	-	2.83

จากตารางที่ 22 พบว่าการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในภาพรวมนั้นกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพเกษตรกรนั้นอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยรวม 3.07 โดยการมีส่วนร่วมด้านการค้นหาความต้องการ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.29 ด้านการวางแผนอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.12 ด้านการร่วมมือปฏิบัติ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.08 ด้านการติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.79

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนภาพรวมนั้น กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพนอกภาคเกษตรกรนั้น อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยรวม 2.83 โดยการมีส่วนร่วมด้านการค้นหาความต้องการ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.05 ด้านการวางแผน อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.83 ด้านการร่วมมือปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.93 ด้านการติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับต่ำ มีค่าเฉลี่ย 2.49

ตารางที่ 23 แสดงค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพเกษตรกรเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม										\bar{X}
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
ความต้องการของชุมชน											
1. สำรวจข้อมูล จปฐ.	13	68.4	2	10.5	2	10.5	2	10.5	0	0.0	4.37
2. เสนอความต้องการของชุมชน	2	10.5	10	52.6	5	26.3	2	10.5	0	0.0	3.63
3. ค้นหาความต้องการที่แท้จริงของชุมชน	0	0.0	7	36.8	8	42.1	4	21.1	0	0.0	3.16
4. ค้นหาสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการของชุมชน	0	0.0	5	26.3	10	52.6	3	15.8	1	5.3	3.00
5. จัดลำดับความต้องการของชุมชน	1	5.3	7	36.8	5	26.3	4	21.1	2	10.5	3.05
6. เสนอแนวทางการแก้ไขเพื่อสนองความต้องการของชุมชน	4	21.1	3	15.8	9	47.4	3	15.8	0	0.0	3.42
7. ออกความคิดเห็นในการศึกษาความต้องการของชุมชน	1	5.3	5	26.3	9	47.4	4	21.1	0	0.0	3.16
8. ให้ข้อเสนอแนะชุมชนในการศึกษาความต้องการของชุมชน	3	15.8	3	15.8	9	47.4	4	21.1	0	0.0	3.21
9. ออกเสียงสนับสนุนการศึกษาความต้องการของชุมชน	2	10.5	3	15.8	7	36.8	6	31.6	1	5.3	2.95
10. ออกเสียงคัดค้านการศึกษาความต้องการของชุมชน	2	10.5	2	10.5	8	42.1	7	36.8	0	0.0	2.95
การวางแผน											
11. กำหนดวัตถุประสงค์ในแผนการพัฒนา	0	0.0	7	36.8	7	36.8	4	21.1	1	5.3	3.05
12. กำหนดเป้าหมายในแผนการพัฒนาชุมชน	2	10.5	4	21.1	9	47.4	3	15.8	1	5.3	3.16
13. กำหนดแผนการพัฒนาชุมชน	3	15.8	3	15.8	8	42.1	5	26.3	0	0.0	3.21
14. เสนอกิจกรรมในแผนการพัฒนาชุมชน	1	5.3	2	10.5	13	68.4	3	15.8	0	0.0	3.05
15. กำหนดวิธีการดำเนินงานในแผนการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน	3	15.8	3	15.8	9	47.4	3	15.8	1	5.3	3.21
16. กำหนดมาตรฐานของแผนการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน	1	5.3	3	15.8	9	47.4	5	26.3	1	5.3	2.89
17. กำหนดผู้รับผิดชอบกิจกรรมในแผนการพัฒนาชุมชน	2	10.5	5	26.3	8	42.1	4	21.1	0	0.0	3.26
18. ลงมติเพื่อนำแผนไปดำเนินการ	2	10.5	6	31.6	5	26.3	6	31.6	0	0.0	3.21
19. แสดงความคิดเห็นในการจัดทำแผนการพัฒนา	1	5.3	4	21.1	9	47.4	5	26.3	0	0.0	3.05
20. ชักชวนผู้อื่นให้เข้าร่วมในขั้นตอนต่าง ๆ ในการจัดทำแผนพัฒนา	2	10.5	5	26.3	5	26.3	7	36.8	0	0.0	3.11

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม											\bar{X}
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด			
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%		
การร่วมมือปฏิบัติ												
21. ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน	12	63.2	2	10.5	2	10.5	1	5.3	2	10.5	4.11	
22. ประชุมกับคณะกรรมการชุมชน	7	36.8	4	21.1	1	5.3	6	31.6	1	5.3	3.53	
23. ให้ความช่วยเหลือในการดำเนินการพัฒนาชุมชน	3	15.8	8	42.1	3	15.8	5	26.3	0	0.0	3.47	
24. บริจาคทรัพย์สินเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	0	0.0	4	21.1	10	52.6	4	21.1	1	5.3	2.89	
25. บริจาคสิ่งของเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	1	5.3	3	15.8	9	47.4	6	31.6	0	0.0	2.95	
26. ชักชวนผู้อื่นเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	0	0.0	2	10.5	11	57.9	6	31.6	0	0.0	2.79	
27. ติดต่อประสานงานขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	0	0.0	2	10.5	11	57.9	6	31.6	0	0.0	2.37	
28. ให้ข้อเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติงาน	1	5.3	4	21.1	7	36.8	5	26.3	2	10.5	2.84	
29. แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาชุมชน	3	15.8	2	10.5	7	36.8	6	31.6	1	5.3	3.00	
30. ปรับปรุงกิจกรรมเพื่อทำให้งิจกรรมพัฒนาชุมชนมีประสิทธิภาพ	2	10.5	1	5.3	9	47.4	7	36.8	0	0.0	2.89	
การติดตามและประเมินผล												
31. เป็นกรรมการติดตามการปฏิบัติงาน	1	5.3	2	10.5	8	42.1	8	42.1	0	0.0	2.79	
32. ตรวจสอบความก้าวหน้าของกิจกรรมพัฒนาชุมชน	0	0.0	1	5.3	6	31.6	11	57.9	1	5.3	2.37	
33. เสนอเกณฑ์การประเมินผลกิจกรรมพัฒนาชุมชน	0	0.0	5	26.3	8	42.1	5	26.3	1	5.3	2.89	
34. ตรวจสอบความถูกต้องของขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาชุมชน	2	10.5	2	10.5	7	36.8	8	42.1	0	0.0	2.89	
35. ประเมินผลประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรม	2	10.5	5	26.3	6	31.6	6	31.6	0	0.0	3.16	
36. ประเมินความเป็นไปได้ของแผนการพัฒนาชุมชน	1	5.3	3	15.8	8	42.1	6	31.6	1	5.3	2.84	
37. ประเมินปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการพัฒนาชุมชน	2	10.5	1	5.3	7	36.8	9	47.4	0	0.0	2.79	
38. ประเมินผลกระทบจากการดำเนินการพัฒนาชุมชน	0	0.0	4	21.1	6	31.6	8	42.1	1	5.3	2.68	
39. ประเมินค่าใช้จ่ายในการดำเนินการพัฒนาชุมชน	0	0.0	2	10.5	9	47.4	7	36.8	1	5.3	2.63	
40. ประชุมสรุปผลการดำเนินงานพัฒนาชุมชน	0	0.0	3	15.8	11	57.9	4	21.1	1	5.3	2.84	

จากตารางที่ 23 พบว่าการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพเกษตรกรกรรม อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.07 เมื่อจำแนกตามด้านต่าง ๆ แล้วสามารถแสดงได้ดังต่อไปนี้

ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาความต้องการของชุมชน ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพเกษตรกรกรรม ต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.29 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านของการสำรวจข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.37 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการออกเสียงสนับสนุนการศึกษาความต้องการของชุมชนและการออกเสียงคัดค้านการศึกษาความต้องการของชุมชน อยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.95

ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพเกษตรกรกรรม ต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.12 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านการกำหนดผู้รับผิดชอบกิจกรรมในแผนการพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.26 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการกำหนดมาตรฐานของแผนการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.89

ด้านการมีส่วนร่วมในการร่วมมือปฏิบัติ ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพเกษตรกรกรรม ต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.08 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.11 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการติดต่อประสานงานขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.37

ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพเกษตรกรกรรม ต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.79 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านการประเมินผลประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรม อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.16 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการประเมินค่าใช้จ่ายในการดำเนินการพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.63

ตารางที่ 24 แสดงคำร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพนอกภาคเกษตรกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม										
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		\bar{X}
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
ความต้องการของชุมชน											
1. สํารวจข้อมูล จปฐ.	46	45.5	23	22.8	29	28.7	3	3.0	0	0.0	4.11
2. เสนอความต้องการของชุมชน	1	1.0	25	24.8	54	53.5	17	16.8	4	4.0	3.02
3. ค้นหาความต้องการที่แท้จริงของชุมชน	6	5.9	21	20.8	54	53.5	15	14.9	5	5.0	3.08
4. ค้นหาสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการของชุมชน	5	5.0	23	22.8	50	49.5	19	18.8	4	4.0	3.06
5. จัดลำดับความต้องการของชุมชน	1	1.0	15	14.9	51	50.5	27	26.7	7	6.9	2.76
6. เสนอแนวทางการแก้ไขเพื่อสนองความต้องการของชุมชน	9	8.9	25	24.8	38	37.6	23	22.8	6	5.9	3.08
7. ออกความคิดเห็นในการศึกษาความต้องการของชุมชน	6	5.9	23	22.8	47	46.5	21	20.8	4	4.0	3.06
8. ให้ข้อเสนอแนะชุมชนในการศึกษาความต้องการของชุมชน	3	3.0	20	19.8	45	44.6	26	25.7	7	6.9	2.86
9. ออกเสียงสนับสนุนการศึกษาความต้องการของชุมชน	5	5.0	17	16.8	50	49.5	23	22.8	6	5.9	2.92
10. ออกเสียงคัดค้านการศึกษาความต้องการของชุมชน	4	4.0	9	8.9	41	40.6	34	33.7	13	12.9	2.57
การวางแผน											
11. กำหนดวัตถุประสงค์ในแผนการพัฒนา	3	3.0	9	8.9	56	55.4	28	27.7	5	5.0	2.77
12. กำหนดเป้าหมายในแผนการพัฒนาชุมชน	4	4.0	26	25.7	37	36.6	29	28.7	5	5.0	2.95
13. กำหนดแผนการพัฒนาชุมชน	7	6.9	17	16.8	44	43.6	26	25.7	7	6.9	2.91
14. เสนอกิจกรรมในแผนการพัฒนาชุมชน	6	5.9	15	14.9	46	45.5	28	27.7	6	5.9	2.87
15. กำหนดวิธีการดำเนินงานในแผนการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน	1	1.0	22	21.8	37	36.6	37	36.6	4	4.0	2.79
16. กำหนดมาตรฐานของแผนการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน	0	0.0	10	9.9	43	42.6	39	38.6	9	8.9	2.53
17. กำหนดผู้รับผิดชอบกิจกรรมในแผนการพัฒนาชุมชน	8	7.9	16	15.8	39	38.6	33	32.7	5	5.0	2.89
18. ลงมติเพื่อนำแผนไปดำเนินการ	8	7.9	19	18.8	43	42.6	28	27.7	3	3.0	3.01
19. แสดงความคิดเห็นในการจัดทำแผนการพัฒนา	6	5.9	13	12.9	50	49.5	25	24.8	7	6.9	2.86
20. ชักชวนผู้อื่นให้เข้าร่วมในขั้นตอนต่าง ๆ ในการจัดทำแผนพัฒนา	7	6.9	13	12.9	31	30.7	43	42.6	7	6.9	2.70

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม											\bar{X}
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด			
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%		
การร่วมมือปฏิบัติ												
21. ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน	36	35.6	13	12.9	24	23.8	20	19.8	8	7.9	3.49	
22. ประชุมกับคณะกรรมการชุมชน	25	24.8	20	19.8	26	25.7	27	26.7	3	3.0	3.37	
23. ให้ความช่วยเหลือในการดำเนินการพัฒนาชุมชน	18	17.8	18	17.8	31	30.7	27	26.7	7	6.9	3.13	
24. บริจาคทรัพย์สินเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	9	8.9	15	14.9	44	43.6	28	27.7	5	5.0	2.95	
25. บริจาคสิ่งของเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	7	6.9	11	10.9	48	47.5	26	25.7	9	8.9	2.81	
26. ชักชวนผู้อื่นเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	5	5.0	10	9.9	54	53.5	25	24.8	7	6.9	2.81	
27. ติดต่อประสานงานขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	1	1.0	7	6.9	49	48.5	31	30.7	13	12.9	2.69	
28. ให้ข้อเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติงาน	6	5.9	12	11.9	46	45.5	31	30.7	6	5.9	2.81	
29. แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาชุมชน	3	3.0	15	14.9	41	40.6	37	36.6	5	5.0	2.24	
30. ปรับปรุงกิจกรรมเพื่อทำให้กิจกรรมพัฒนาชุมชนมีประสิทธิภาพ	2	2.0	7	6.9	41	40.6	38	37.6	13	12.9	2.48	
การติดตามและประเมินผล												
31. เป็นกรรมการติดตามการปฏิบัติงาน	4	4.0	10	9.9	41	40.6	31	30.7	15	14.9	2.57	
32. ตรวจสอบความก้าวหน้าของกิจกรรมพัฒนาชุมชน	0	0.0	7	6.9	44	43.6	36	35.6	14	13.9	2.44	
33. เสนอเกณฑ์การประเมินผลกิจกรรมพัฒนาชุมชน	0	0.0	4	4.0	34	33.7	45	44.6	18	17.8	2.24	
34. ตรวจสอบความถูกต้องของขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาชุมชน	1	1.0	8	7.9	45	44.6	38	37.6	9	8.9	2.54	
35. ประเมินผลประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรม	0	0.0	7	6.9	40	39.6	42	41.6	12	11.9	2.71	
36. ประเมินความเป็นไปได้ของแผนการพัฒนาชุมชน	2	2.0	6	5.9	40	39.6	42	41.6	11	10.9	2.47	
37. ประเมินปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการพัฒนาชุมชน	5	5.0	10	9.9	44	43.6	31	30.7	11	10.9	2.67	
38. ประเมินผลกระทบจากการดำเนินการพัฒนาชุมชน	3	3.0	11	10.9	40	39.6	41	40.6	6	5.9	2.64	
39. ประเมินค่าใช้จ่ายในการดำเนินการพัฒนาชุมชน	0	0.0	7	6.9	36	35.6	40	39.6	18	17.8	2.31	
40. ประชุมสรุปผลการดำเนินงานพัฒนาชุมชน	2	2.0	12	11.9	43	42.6	30	29.7	14	13.9	2.58	

จากตารางที่ 24 พบว่าการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.83 เมื่อจำแนกตามด้านต่าง ๆ แล้วสามารถแสดงได้ดังต่อไปนี้

ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาความต้องการของชุมชน ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม ต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.05 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านของการสำรวจข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.11 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการออกเสียงคัดค้านการศึกษาความต้องการของชุมชนอยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.57

ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม ต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.83 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านการลงมติเพื่อนำแผนไปดำเนินการ อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.01 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการกำหนดมาตรฐานของแผนการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชนอยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.53

ด้านการมีส่วนร่วมในการร่วมมือปฏิบัติ ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม ต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.93 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.49 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาชุมชนอยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.24

ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม ต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับต่ำ โดยมีค่าเฉลี่ย 2.49 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านการประเมินผลประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรม อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 2.71 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการเสนอเกณฑ์การประเมินผลกิจกรรมพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.24

ตารางที่ 25 แสดงค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนจำแนกตามการตั้งถิ่นฐาน

การมีส่วนร่วม	น้อยกว่า 5 ปี		มากกว่า 5 ปี	
	จำนวน	\bar{X}	จำนวน	\bar{X}
1. ความต้องการของชุมชน	25	3.02	95	3.11
2. การวางแผน	25	2.89	95	2.87
3. การร่วมมือปฏิบัติ	25	2.75	95	3.01
4. การติดตามและประเมินผล	25	2.28	95	2.60
รวม	-	2.74		2.90

ตารางที่ 25 พบว่าการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในภาพรวมนั้น กลุ่มตัวอย่างที่ตั้งถิ่นฐานน้อยกว่า 5 ปี อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยรวม 2.74 โดยการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนด้านการค้นหาความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.02 ด้านการวางแผนอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.89 ด้านการร่วมมือปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.75 ด้านการติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับต่ำ มีค่าเฉลี่ย 2.28

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนภาพรวมนั้น กลุ่มตัวอย่างที่มีการตั้งถิ่นฐานมากกว่า 5 ปีนั้น อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยรวม 2.90 โดยการมีส่วนร่วมด้านการค้นหาความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.11 ด้านการวางแผน อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.87 ด้านการร่วมมือปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.01 ด้านการติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.60

ตารางที่ 26 แสดงค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ตั้งถิ่นฐานน้อยกว่า 5 ปีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม										
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		\bar{X}
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
ความต้องการของชุมชน											
1. สำรวจข้อมูล จปฐ.	15	60.0	3	12.0	5	20.0	2	8.0	0	0.0	4.24
2. เสนอความต้องการของชุมชน	0	0.0	6	24.0	13	52.0	5	20.0	1	4.0	2.96
3. ค้นหาความต้องการที่แท้จริงของชุมชน	1	4.0	7	28.0	10	40.0	6	24.0	1	4.0	3.04
4. ค้นหาสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการของชุมชน	1	4.0	4	16.0	12	48.0	8	32.0	0	0.0	2.92
5. จัดลำดับความต้องการของชุมชน	1	4.0	3	12.0	10	40.0	9	36.0	2	8.0	2.68
6. เสนอแนวทางการแก้ไขเพื่อสนองความต้องการของชุมชน	2	8.0	8	32.0	8	32.0	6	24.0	1	4.0	3.16
7. ออกความคิดเห็นในการศึกษาความต้องการของชุมชน	1	4.0	6	24.0	11	44.0	6	24.0	1	4.0	3.00
8. ให้ข้อเสนอแนะชุมชนในการศึกษาความต้องการของชุมชน	1	4.0	8	32.0	5	20.0	9	36.0	2	8.0	2.88
9. ออกเสียงสนับสนุนการศึกษาความต้องการของชุมชน	2	8.0	3	12.0	8	32.0	11	44.0	1	4.0	2.76
10. ออกเสียงคัดค้านการศึกษาความต้องการของชุมชน	3	12.0	1	4.0	6	24.0	12	48.0	3	12.0	2.56
การวางแผน											
11. กำหนดวัตถุประสงค์ในแผนการพัฒนา	1	4.0	3	12.0	13	52.0	6	24.0	2	8.0	2.80
12. กำหนดเป้าหมายในแผนการพัฒนาชุมชน	1	4.0	9	36.0	5	20.0	9	36.0	1	4.0	3.00
13. กำหนดแผนการพัฒนาชุมชน	3	12.0	4	16.0	8	32.0	8	32.0	2	8.0	2.92
14. เสนอกิจกรรมในแผนการพัฒนาชุมชน	3	12.0	3	12.0	9	36.0	8	32.0	2	8.0	2.88
15. กำหนดวิธีการดำเนินงานในแผนการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน	3	12.0	5	20.0	6	24.0	9	36.0	2	8.0	2.92
16. กำหนดมาตรฐานของแผนการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน	0	0.0	2	8.0	10	40.0	11	44.0	2	8.0	2.48
17. กำหนดผู้รับผิดชอบกิจกรรมในแผนการพัฒนาชุมชน	3	12.0	8	32.0	4	16.0	9	36.0	1	4.0	3.12
18. ลงมติเพื่อนำแผนไปดำเนินการ	2	8.0	7	28.0	8	32.0	8	32.0	0	0.0	3.12
19. แสดงความคิดเห็นในการจัดทำแผนการพัฒนา	2	8.0	5	20.0	10	40.0	8	32.0	0	0.0	3.04
20. ชักชวนผู้อื่นให้เข้าร่วมในขั้นตอนต่าง ๆ ในการจัดทำแผนพัฒนา	5	20.0	0	0.0	4	16.0	13	52.0	3	12.0	2.64

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม										
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		\bar{X}
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
การร่วมมือปฏิบัติ											
21. ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน	6	24.0	2	8.0	8	32.0	8	32.0	1	4.0	3.16
22. ประชุมกับคณะกรรมการชุมชน	5	20.0	4	16.0	7	28.0	9	36.0	0	0.0	3.20
23. ให้ความช่วยเหลือในการดำเนินการพัฒนาชุมชน	5	20.0	5	20.0	5	20.0	8	32.0	2	8.0	3.12
24. บริจาคทรัพย์สินเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	0	0.0	5	20.0	6	24.0	10	40.0	4	16.0	2.48
25. บริจาคสิ่งของเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	2	8.0	2	8.0	8	32.0	12	48.0	1	4.0	2.68
26. ชักชวนผู้อื่นเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	1	4.0	3	12.0	11	44.0	8	32.0	2	8.0	2.72
27. ติดต่อบริษัทงานขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	1	4.0	0	0.0	9	36.0	10	40.0	5	20.0	2.96
28. ให้ข้อเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติงาน	2	8.0	3	12.0	7	28.0	9	36.0	4	16.0	2.60
29. แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาชุมชน	1	4.0	3	12.0	3	12.0	16	64.0	2	8.0	2.40
30. ปรับปรุงกิจกรรมเพื่อทำให้กิจกรรมพัฒนาชุมชนมีประสิทธิภาพ	2	8.0	0	0.0	5	20.0	12	48.0	6	24.0	2.20
การติดตามและประเมินผล											
31. เป็นกรรมการติดตามการปฏิบัติงาน	1	4.0	2	8.0	7	28.0	9	36.0	6	24.0	2.32
32. ตรวจสอบความก้าวหน้าของกิจกรรมพัฒนาชุมชน	0	0.0	0	0.0	9	36.0	11	44.0	5	20.0	2.16
33. เสนอเกณฑ์การประเมินผลกิจกรรมพัฒนาชุมชน	0	0.0	2	8.0	4	16.0	11	44.0	8	32.0	2.00
34. ตรวจสอบความถูกต้องของขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาชุมชน	1	4.0	0	0.0	8	32.0	13	52.0	3	12.0	2.32
35. ประเมินผลประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรม	1	4.0	2	8.0	10	40.0	9	36.0	3	12.0	2.56
36. ประเมินความเป็นไปได้ของแผนการพัฒนาชุมชน	0	0.0	2	8.0	8	32.0	12	48.0	3	12.0	2.36
37. ประเมินปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการพัฒนาชุมชน	1	4.0	1	4.0	11	44.0	9	36.0	3	12.0	2.52
38. ประเมินผลกระทบจากการดำเนินการพัฒนาชุมชน	0	0.0	3	12.0	6	24.0	16	64.0	0	0.0	2.48
39. ประเมินค่าใช้จ่ายในการดำเนินการพัฒนาชุมชน	0	0.0	0	0.0	5	20.0	12	48.0	8	32.0	1.88
40. ประชุมสรุปผลการดำเนินงานพัฒนาชุมชน	1	4.0	1	4.0	7	28.0	10	40.0	6	24.0	2.24

จากตารางที่ 26 พบว่าการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่ตั้งถิ่นฐานน้อยกว่า 5 ปี อยู่ในระดับปานกลาง คือมีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.74 เมื่อจำแนกตามด้านต่าง ๆ แล้วสามารถแสดงได้ดังต่อไปนี้

ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาความต้องการของชุมชน ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่ตั้งถิ่นฐานน้อยกว่า 5 ปี ต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.02 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านของการสำรวจข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.24 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการออกเสียงคัดค้านการศึกษาความต้องการชุมชน อยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.56

ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีการตั้งถิ่นฐานน้อยกว่า 5 ปี ต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.89 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านการกำหนดผู้รับผิดชอบกิจกรรมในแผนการพัฒนาชุมชนและการลงมติเพื่อนำแผนไปดำเนินการ อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.12 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการกำหนดมาตรฐานของแผนการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.48

ด้านการมีส่วนร่วมในการร่วมมือปฏิบัติ ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่ตั้งถิ่นฐานน้อยกว่า 5 ปี ต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.75 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.16 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการปรับปรุงกิจกรรมเพื่อให้กิจกรรมพัฒนาชุมชนมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.20

ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่ตั้งถิ่นฐานน้อยกว่า 5 ปี ต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับต่ำ โดยมีค่าเฉลี่ย 2.28 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านการประเมินผลประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 2.56 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการประเมินค่าใช้จ่ายในการดำเนินการพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 1.18

ตารางที่ 27 แสดงค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ตั้งถิ่นฐานมากกว่า 5 ปีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม										
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		\bar{X}
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
ความต้องการของชุมชน											
1. สำรวจข้อมูล จปฐ.	44	46.3	22	23.2	26	27.4	3	3.2	0	0.0	4.13
2. เสนอความต้องการของชุมชน	3	3.2	29	30.5	46	48.4	14	14.7	3	3.2	3.16
3. ค้นหาความต้องการที่แท้จริงของชุมชน	5	5.3	21	22.1	52	54.7	13	13.7	4	4.2	3.11
4. ค้นหาสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการของชุมชน	4	4.2	24	25.3	48	50.5	14	14.7	5	5.3	3.08
5. จัดลำดับความต้องการของชุมชน	1	1.1	19	20.0	46	48.4	22	23.2	7	7.4	2.84
6. เสนอแนวทางการแก้ไขเพื่อสนองความต้องการของชุมชน	11	11.6	20	21.1	39	41.1	20	21.1	5	5.3	3.13
7. ออกความคิดเห็นในการศึกษาความต้องการของชุมชน	6	6.3	22	23.2	45	47.4	19	20.0	3	3.2	3.09
8. ให้ข้อเสนอแนะชุมชนในการศึกษาความต้องการของชุมชน	5	5.3	15	15.8	49	51.6	21	22.1	5	5.3	2.94
9. ออกเสียงสนับสนุนการศึกษาความต้องการของชุมชน	5	5.3	17	17.9	49	51.6	18	18.9	6	6.3	2.97
10. ออกเสียงคัดค้านการศึกษาความต้องการของชุมชน	3	3.2	10	10.5	43	45.3	29	30.5	10	10.5	2.65
การวางแผน											
11. กำหนดวัตถุประสงค์ในแผนการพัฒนา	2	2.1	13	13.7	50	52.6	26	27.4	4	4.2	2.82
12. กำหนดเป้าหมายในแผนการพัฒนาชุมชน	5	5.3	21	22.1	41	43.2	23	24.2	5	5.3	2.98
13. กำหนดแผนการพัฒนาชุมชน	7	7.4	16	16.8	44	46.3	23	24.2	4	4.2	2.97
14. เสนอกิจกรรมในแผนการพัฒนาชุมชน	4	4.2	14	14.7	50	52.6	23	24.2	4	4.2	2.91
15. กำหนดวิธีการดำเนินงานในแผนการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน	1	1.1	20	21.1	40	42.1	31	32.6	3	3.2	2.84
16. กำหนดมาตรฐานของแผนการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน	1	1.1	11	11.6	42	44.2	33	34.7	8	8.4	2.62
17. กำหนดผู้รับผิดชอบกิจกรรมในแผนการพัฒนาชุมชน	7	7.4	13	13.7	43	45.3	28	29.5	4	4.2	2.91
18. ลงมติเพื่อนำแผนไปดำเนินการ	8	8.4	18	18.9	40	42.1	26	27.4	3	3.2	3.02
19. แสดงความคิดเห็นในการจัดทำแผนการพัฒนา	5	5.3	12	12.6	49	51.6	22	23.2	7	7.4	2.85
20. อักชวนผู้อื่นให้เข้าร่วมในขั้นตอนต่าง ๆ ในการจัดทำแผนพัฒนา	4	4.2	18	18.9	32	33.7	37	38.9	4	4.2	2.80

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม										
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		\bar{X}
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
การร่วมมือปฏิบัติ											
21. ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน	42	44.2	13	13.7	18	18.9	13	13.7	9	9.5	3.69
22. ประชุมกับคณะกรรมการชุมชน	27	28.4	20	21.1	20	21.1	24	25.3	4	4.2	3.44
23. ให้ความช่วยเหลือในการดำเนินการพัฒนาชุมชน	16	16.8	21	22.1	29	30.5	24	25.3	5	5.3	3.20
24. บริจาคทรัพย์สินเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	9	9.5	14	14.7	48	50.5	22	23.2	2	2.1	3.06
25. บริจาคสิ่งของเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	6	6.3	12	12.6	49	51.6	20	21.1	8	8.4	2.87
26. ชักชวนผู้อื่นเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	4	4.2	9	9.5	54	56.8	23	24.2	5	5.3	2.83
27. ติดต่อประสานงานขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	0	0.0	9	9.5	46	48.4	29	30.5	11	11.6	2.56
28. ให้ข้อเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติงาน	5	5.3	13	13.7	46	48.4	27	28.4	4	4.2	2.87
29. แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาชุมชน	5	5.3	14	14.7	45	47.4	27	28.4	4	4.2	2.88
30. ปรับปรุงกิจกรรมเพื่อทำให้กิจกรรมพัฒนาชุมชนมีประสิทธิภาพ	2	2.1	8	8.4	45	47.4	33	34.7	7	7.4	2.63
การติดตามและประเมินผล											
31. เป็นกรรมการติดตามการปฏิบัติงาน	4	4.2	10	10.5	42	44.2	30	31.6	9	9.5	2.68
32. ตรวจสอบความก้าวหน้าของกิจกรรมพัฒนาชุมชน	0	0.0	8	8.4	41	43.2	36	37.9	10	10.5	2.49
33. เสนอเกณฑ์การประเมินผลกิจกรรมพัฒนาชุมชน	0	0.0	7	7.4	38	40.0	39	41.1	11	11.6	2.43
34. ตรวจสอบความถูกต้องของขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาชุมชน	2	2.1	10	10.5	44	46.3	33	34.7	6	6.3	2.67
35. ประเมินผลประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรม	1	1.1	10	10.5	36	37.9	39	41.1	9	9.5	2.84
36. ประเมินความเป็นไปได้ของแผนการพัฒนาชุมชน	3	3.2	7	7.4	40	42.1	36	37.9	9	9.5	2.57
37. ประเมินปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการพัฒนาชุมชน	6	6.3	10	10.5	40	42.1	31	32.6	8	8.4	2.74
38. ประเมินผลกระทบจากการดำเนินการพัฒนาชุมชน	3	3.2	12	12.6	40	42.1	33	34.7	7	7.4	2.69
39. ประเมินค่าใช้จ่ายในการดำเนินการพัฒนาชุมชน	0	0.0	9	9.5	40	42.1	35	36.8	11	11.6	2.49
40. ประชุมสรุปผลการดำเนินงานพัฒนาชุมชน	1	1.1	14	14.7	47	49.5	24	25.3	9	9.5	2.73

จากตารางที่ 27 พบว่าการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่ตั้งถิ่นฐานมากกว่า 5 ปี อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.90 เมื่อจำแนกตามด้านต่าง ๆ แล้วสามารถแสดงได้ดังต่อไปนี้

ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาความต้องการของชุมชน ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่ตั้งถิ่นฐานมากกว่า 5 ปี ต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.11 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านของการสำรวจข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.13 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการออกเสียงคัดค้านการศึกษาความต้องการของชุมชน อยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.65

ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่ตั้งถิ่นฐานมากกว่า 5 ปี ต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.87 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านการลงมติเพื่อนำแผนไปดำเนินการ อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.02 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการกำหนดมาตรฐานของแผนการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.62

ด้านการมีส่วนร่วมในการร่วมมือปฏิบัติ ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่ตั้งถิ่นฐานมากกว่า 5 ปี ต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.01 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.69 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการติดต่อประสานงานขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.56

ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่ตั้งถิ่นฐานมากกว่า 5 ปี ต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.60 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านการประเมินผลประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรม อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 2.84 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการเสนอเกณฑ์การประเมินผลจากการจัดกิจกรรม อยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.43

บทที่ 4

วิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน จากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นประชาชนที่อาศัยในเขตเทศบาลตำบลพนมสารคาม อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 120 คน สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

ตอนที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของประชากรกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก และการตั้งถิ่นฐาน

ตอนที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านความต้องการของชุมชน ด้านการวางแผน ด้านการร่วมมือปฏิบัติ และด้านการติดตามและประเมินผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของประชากรกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก และการตั้งถิ่นฐาน

1. อัตราค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ พบว่า กลุ่มตัวอย่างเพศหญิงมีจำนวนมากกว่าเพศชาย คือ 63 คน คิดเป็นร้อยละ 52.5 ส่วนเพศชายมีจำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 47.5 ทั้งนี้เนื่องมาจากสัดส่วนของประชากรในเขตเทศบาลตำบลพนมสารคาม อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา มีประชากรที่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย อีกทั้งประชากรชายนั้นส่วนใหญ่จะทำงานนอกบ้าน เช่น โรงงานหรือบริษัท เป็นต้น ซึ่งประชากรเพศหญิงนั้นส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพค้าขาย เมื่อค้าขายเสร็จก็จะอยู่บ้านทำงานบ้านและเลี้ยงบุตร

2. อัตราค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุมากกว่า 32 ปีขึ้นไป มีจำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 72.5 ซึ่งมีมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุตั้งแต่ 32 ปีขึ้นไป มีจำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 27.5 ทั้งนี้ เพราะกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยพบส่วนใหญ่จะอยู่ในวัยแรงงาน คือ อยู่ในช่วง 27-45 ปี

3. อัตราค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพโสด มีจำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 20 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรสและอื่น ๆ มีจำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 80 ซึ่งจะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรสและอื่น ๆ

มีมากกว่าสถานภาพโสด เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยพบนั้น โดยส่วนมากจะมีครอบครัวกันตั้งแต่ อายุยังน้อย

4. อัตราค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 65.83 รองลงมาคือ การศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 28.33 และน้อยที่สุดที่ระดับประถมศึกษา จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 5.84 ทั้งนี้จากที่ผู้วิจัยพบประชากรที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มากที่สุด เนื่องมาจากผลจากการศึกษาภาคบังคับ รวมทั้งเมื่อจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ก็จะ ประกอบอาชีพทันที โดยไม่ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น เนื่องจากไม่มีค่าใช้จ่ายในการเล่าเรียน รวมทั้งต้องช่วยผู้ปกครองในการประกอบอาชีพ

5. อัตราค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพหลัก พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีการ ประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 84.2 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีการ ประกอบอาชีพภาคเกษตรกรรม จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 15.8 ซึ่งจะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างที่ ประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรกรรมมีจำนวนมากว่ากลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เนื่องด้วยการประกอบอาชีพของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลพนมสารคาม ส่วนใหญ่มีอาชีพ ค้าขายและรับจ้าง ทั้งนี้ทั้งนั้นสภาพพื้นที่ในเขตเทศบาลตำบลพนมสารคามตำบลพนมสารคามเป็น ที่ราบลุ่ม และค่อนข้างต่ำ อีกทั้งเป็นพื้นที่ซึ่งเหมาะสมแก่ การพักอาศัย, ประกอบการพาณิชย์ด้านการ ค้าขาย และการลงทุนต่าง ๆ เนื่องจากเทศบาลตำบลพนมสารคามสามารถติดต่อกมนาคมกับ ท้องถิ่นใกล้เคียงได้อย่างสะดวกและเป็นศูนย์กลางของ การคมนาคมขนส่ง

6. อัตราค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการตั้งถิ่นฐาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีการ ตั้งถิ่นฐานมากกว่า 5 ปี มีจำนวนมากกว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีการตั้งถิ่นฐานน้อยกว่า 5 ปี ซึ่งมีจำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 79.2 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีการตั้งถิ่นฐานน้อยกว่า 5 ปี มีจำนวน 25 คน คิดเป็น ร้อยละ 20.8 ทั้งนี้ประชากรที่ตั้งถิ่นฐานในเขตเทศบาลตำบลพนมสารคามนั้นส่วนใหญ่เป็นคนใน ท้องถิ่น และบางส่วนได้มีการอพยพย้ายถิ่นฐานมาจากที่อื่น ๆ ทั้งนี้รวมถึงประชากรแฝงที่มาอาศัย อยู่และประกอบอาชีพต่าง ๆ อีกส่วนหนึ่ง

ตอนที่ 2

แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านความต้องการของชุมชน ด้านการวางแผน ด้านการร่วมมือ ปฏิบัติ และ ด้านการติดตามและประเมินผล

7. ภาพรวมของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเพศชายมีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยรวม 2.72

การมีส่วนร่วมด้านความต้องการของชุมชน กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านนี้ อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.97 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าการมีส่วนร่วมในการสำรวจข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.05 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการออกเสียงคัดค้านการศึกษาความต้องการของชุมชน อยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.63 เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับด้านนี้ โดยเฉพาะการสำรวจข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ด้วยการสำรวจจะมีการทำทุกปีตามครัวเรือน รวมทั้งประชาชนตระหนักถึงข้อมูลที่ได้รับจากการสำรวจนั้นจะส่งผลต่อการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเองต่อไป ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจของครัวเรือน หรือทางด้านการเสริมสร้างทางด้านสุขภาพอนามัย เป็นต้น

การมีส่วนร่วมด้านการวางแผน ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.71 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านการกำหนดเป้าหมายในแผนการพัฒนาชุมชนและด้านการลงมติเพื่อนำแผนไปดำเนินการ อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 2.84 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการกำหนดมาตรฐานของแผนการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.51 เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างบางส่วนนั้น ไม่มีเวลาเพียงพอต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น อีกทั้งยังขาดความรู้ความเข้าใจในการเมือง หรือความรู้ในด้านการพัฒนาต่าง ๆ จึงเป็นเพียงผู้ที่ให้ความร่วมมือทางด้านปฏิบัติมากกว่า ทั้งนี้ทั้งนั้นส่วนใหญ่จะมอบหมายหน้าที่ในการวางแผนพัฒนาชุมชนให้กับคณะกรรมการชุมชน ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ โดยตนเองนั้นเพียงแค่ลงมติเท่านั้น

การมีส่วนร่วมด้านการร่วมมือปฏิบัติ ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ที่มีต่อด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.79 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.30 ส่วนการมีส่วนร่วมในการปรับปรุงกิจกรรมเพื่อให้กิจกรรมพัฒนาชุมชนมีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.33 กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญในด้านนี้ เพราะกลุ่มตัวอย่างรักในท้องถิ่นของตน เมื่อมีการให้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ก็จะร่วมมือทำกิจกรรมนั้น ๆ ด้วยความเต็มใจ อีกทั้งยังให้ความสำคัญกับคณะกรรมการชุมชนของตนที่จะเป็นตัวแทนของตนในการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้งบริหาร และพัฒนาชุมชนของตนเองให้ดียิ่งขึ้น ดังนั้นเมื่อมีการเลือกตั้งจึงเข้ามามีส่วนร่วมในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชนมาก

การมีส่วนร่วมด้านการติดตามและประเมินผล ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ที่มีต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับต่ำ โดยมีค่าเฉลี่ย 2.41 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้าน

การประเมินผลกระทบจากการดำเนินการพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 2.56 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของกิจกรรมพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.21 เนื่องด้วยกลุ่มตัวอย่างนั้นมีความรู้ค่อนข้างต่ำ รวมทั้งกลุ่มตัวอย่างนั้นไม่มีเวลาเพียงพอต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล เพราะต้องทำงานนอกบ้าน อีกทั้งกลุ่มตัวอย่างไม่เข้าใจผลที่ได้รับจากการประเมินผลในการทำกิจกรรมเท่าใดนัก ส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างไม่เห็นความสำคัญในการเข้ามามีส่วนร่วมในด้านนี้

8. ภาพรวมของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงมีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยรวม 3.00

การมีส่วนร่วมด้านความต้องการของชุมชน ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ที่มีต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.20 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านของการสำรวจข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.24 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการออกเสียงคัดค้านการศึกษาความต้องการของชุมชน อยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.63 เนื่องจากเพศหญิงจะทำงานในบ้าน จึงมีโอกาที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในด้านนี้มากเนื่องจากทางเทศบาลจะมีการแจกแบบสอบถามสำรวจความคิดเห็นของประชาชนในปัญหาและความต้องการของประชาชน รวมทั้งการสำรวจข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ด้วยการสำรวจจะมีการทำทุกปีตามครัวเรือน รวมทั้งประชาชนตระหนักถึงข้อมูลที่ได้รับจากการสำรวจนั้น จะส่งผลต่อการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเองต่อไป

การมีส่วนร่วมด้านการวางแผน ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ที่มีต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.03 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านการลงมติเพื่อนำแผนไปดำเนินการ อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.22 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ในแผนการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.90 เนื่องจากเพศหญิงมีโอกาสนในการเข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการชุมชน จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างเข้ามามีส่วนร่วมในด้านนี้พอสมควร แต่ด้วยเหตุผลที่กลุ่มตัวอย่างนั้นยังขาดความรู้ความเข้าใจในการเมือง หรือความรู้ในด้านการพัฒนาต่าง ๆ จึงเป็นเพียงผู้ที่ให้ความร่วมมือทางด้านปฏิบัติมากกว่า ทั้งนี้ทั้งนี้ส่วนใหญ่จะมอบหมายหน้าที่ในการวางแผนพัฒนาชุมชนให้กับคณะกรรมการชุมชน

การมีส่วนร่วมด้านการร่วมมือปฏิบัติ ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ที่มีต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.10 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.84 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการปรับปรุงกิจกรรมเพื่อทำให้กิจกรรมพัฒนาชุมชนมีประสิทธิภาพ อยู่ใน

ระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.73 เนื่องจาก กลุ่มตัวอย่างนั้นให้ความสำคัญในด้านนี้ เพราะว่าการมีส่วนร่วมอย่างรักในท้องถิ่นของตน เมื่อมีการให้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ก็จะร่วมมือทำกิจกรรมนั้น ๆ ด้วยความเต็มใจ อีกทั้งยังให้ความสำคัญกับคณะกรรมการชุมชนของตนที่จะเป็นตัวแทนของตนในการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้งบริหาร และพัฒนาชุมชนของตนเองให้ดียิ่งขึ้น อีกทั้งเพศหญิงให้ความสำคัญกับการใช้สิทธิ์ใช้เสียงของตนมาก ดังนั้นเมื่อมีการเลือกตั้งจึงเข้ามามีส่วนร่วมในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชนมาก

การมีส่วนร่วมด้านการติดตามและประเมินผล ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ที่มีต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.65 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านการประเมินผลประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรม อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.19 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการประเมินค่าใช้จ่ายในการดำเนินการพัฒนาชุมชนอยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.35 เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างนั้นมีความรู้ค่อนข้างต่ำ รวมทั้งกลุ่มตัวอย่างนั้น ไม่มีเวลาเพียงพอต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล เพราะต้องเลี้ยงบุตร อีกทั้งกลุ่มตัวอย่างไม่เข้าใจผลที่ได้รับจากการประเมินผลในการทำกิจกรรมเท่าใดนัก ส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างไม่เห็นความสำคัญในการเข้ามามีส่วนร่วมในด้านนี้

9. ภาพรวมของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุน้อยกว่า 32 ปี มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยรวม 2.86

การมีส่วนร่วมด้านการค้นหาความต้องการของชุมชน ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ที่มีต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.08 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านของการสำรวจข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.61 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการจัดลำดับความต้องการของชุมชน อยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.30 เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับด้านนี้ โดยเฉพาะการสำรวจข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ด้วยการสำรวจจะมีการทำทุกปีตามครัวเรือน รวมทั้งประชาชนตระหนักถึงข้อมูลที่ได้รับจากการสำรวจนั้นจะส่งผลต่อการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเองต่อไป

การมีส่วนร่วมด้านการวางแผน ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ที่มีต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.03 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านการลงมติเพื่อนำแผนไปดำเนินการ อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.48 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการกำหนดมาตรฐานของแผนการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.42 เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างบางส่วนนั้นไม่มีเวลาเพียงพอต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น อีกทั้งยังขาดความรู้ความเข้าใจในการเมือง หรือความรู้ในด้านการพัฒนาต่าง ๆ จึงเป็นเพียงผู้ที่ให้ความร่วมมือทางด้านปฏิบัติมากกว่า ทั้งนี้ส่วนใหญ่จะมอบหมายหน้าที่ในการวางแผน

พัฒนาชุมชนให้กับคณะกรรมการชุมชน ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ โดยตนเองนั้นเข้ามามีส่วนร่วมในด้านการลงมติเพื่อนำแผนการพัฒนามาปฏิบัติเท่านั้น

การมีส่วนร่วมด้านการร่วมมือปฏิบัติ ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ที่มีต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.90 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.48 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการติดต่อประสานงานขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.09 กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญในด้านนี้ เพราะว่าการมีส่วนร่วมในท้องถิ่นของตน เมื่อมีการให้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ก็จะร่วมมือทำกิจกรรมนั้น ๆ ด้วยความเต็มใจ อีกทั้งยังให้ความสำคัญกับคณะกรรมการชุมชนของตนที่จะเป็นตัวแทนของตนในการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้งบริหาร และพัฒนาชุมชนของตนเองให้ดียิ่งขึ้น ดังนั้นเมื่อมีการเลือกตั้งจึงเข้ามามีส่วนร่วมในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชนมาก

การมีส่วนร่วมด้านการติดตามและประเมินผล ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ที่มีต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับต่ำ โดยมีค่าเฉลี่ย 2.42 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านการประเมินผลประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมและการประเมินปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 2.73 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของกิจกรรมพัฒนาชุมชนอยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.12 เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างนั้นมีความรู้ค่อนข้างต่ำ รวมทั้งกลุ่มตัวอย่างนั้น ไม่มีเวลาเพียงพอต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล เพราะต้องเลี้ยงบุตรและประกอบอาชีพนอกบ้าน อีกทั้งกลุ่มตัวอย่างไม่เข้าใจผลที่ได้รับจากการประเมินผลในการทำกิจกรรมเท่าใดนัก ส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างไม่เห็นความสำคัญในการเข้ามามีส่วนร่วมในด้านนี้

10. ภาพรวมของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุตั้งแต่ 32 ปีขึ้นไป มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยรวม 2.87 การมีส่วนร่วมด้านความต้องการของชุมชน ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ที่มีต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.09 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านการสำรวจข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.98 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการจัดลำดับความต้องการของชุมชน อยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.67 เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับด้านนี้ โดยเฉพาะการสำรวจข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ด้วยการสำรวจจะมีการทำทุกปีตามครัวเรือน รวมทั้งประชาชนตระหนักถึงข้อมูลที่ได้รับจากการสำรวจนั้นจะส่งผลต่อการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเองต่อไป

การมีส่วนร่วมด้านการวางแผน ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ที่มีต่อการมีส่วนร่วมใน ด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.82 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในการ กำหนดเป้าหมายในแผนการพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 2.93 ส่วนการมี ส่วนร่วมในด้านการกำหนดมาตรฐานของแผนการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับต่ำที่สุด มี ค่าเฉลี่ย 2.66 เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีโอกาสในการเข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการชุมชน จึงเป็น สาเหตุหนึ่งที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างเข้ามามีส่วนร่วมในด้านนี้พอสมควร แต่ด้วยเหตุผลที่กลุ่มตัวอย่าง นั้นยังขาดความรู้ความเข้าใจในการเมือง หรือความรู้ในด้านการพัฒนาต่าง ๆ จึงเป็นเพียงผู้ที่ให้ ความร่วมมือทางด้านปฏิบัติมากกว่า ทั้งนี้ทั้งนั้นส่วนใหญ่จะมอบหมายหน้าที่ในการวางแผนพัฒนา ชุมชนให้กับคณะกรรมการชุมชน โดยจะมีการเข้าร่วมในการกำหนดเป้าหมายในแผนการพัฒนา ชุมชนบ้าง เมื่อตอนนั้นมีความรู้ความสามารถในด้านนั้น ๆ

การมีส่วนร่วมด้านการร่วมมือปฏิบัติ ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ที่มีต่อการมีส่วนร่วม ในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.97 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมใน ด้าน การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.62 ส่วน การมีส่วนร่วมในด้านการปรับปรุงกิจกรรมเพื่อทำให้กิจกรรมพัฒนาชุมชนมีประสิทธิภาพ อยู่ใน ระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.60 กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญในด้านนี้ เพราะว่ากลุ่มตัวอย่างรักใน ท้องถิ่นของตน เมื่อมีการให้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ก็จะร่วมมือทำกิจกรรมนั้น ๆ ด้วยความเต็มใจ อีกทั้ง ยังให้ความสำคัญกับคณะกรรมการชุมชนของตนที่จะเป็นตัวแทนของตนในการติดต่อประสานงาน กับหน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้งบริหาร และพัฒนาชุมชนของตนเองให้ดียิ่งขึ้น ดังนั้นเมื่อมีการเลือกตั้ง จึงเข้ามามีส่วนร่วมในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชนมาก

การมีส่วนร่วมด้านการติดตามและประเมินผล ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการ มีส่วนร่วมใน ด้านนี้อยู่ในระดับต่ำ โดยมีค่าเฉลี่ย 2.42 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมใน ด้าน การประเมินผลประ โยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 2.80 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการเสนอเกณฑ์การประเมินผลกิจกรรมพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.41 เนื่องด้วยกลุ่มตัวอย่างนั้นมีความรู้ค่อนข้างต่ำ รวมทั้งกลุ่มตัวอย่างนั้น ไม่มีเวลา เพียงพอต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล เพราะต้องเลี้ยงบุตรและประกอบ อาชีพนอกบ้าน อีกทั้งกลุ่มตัวอย่างไม่เข้าใจผลที่ได้รับจากการประเมินผลในการทำกิจกรรมเท่าใด นัก ส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างไม่เห็นความสำคัญในการเข้ามามีส่วนร่วมใน ด้านนี้

11. ภาพรวมของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่ มีสถานภาพโสด มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยรวม 2.88

การมีส่วนร่วมด้านความต้องการของชุมชน ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.10 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านการสำรวจข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.54 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการจัดลำดับความต้องการของชุมชน อยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.33 เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับด้านนี้ โดยเฉพาะการสำรวจข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ด้วยการสำรวจจะมีการทำทุกปีตามครัวเรือน รวมทั้งประชาชนตระหนักถึงข้อมูลที่ได้รับจากการสำรวจนั้นจะส่งผลต่อการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเองต่อไป

การมีส่วนร่วมด้านการวางแผน ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.03 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านการลงมติเพื่อนำแผนไปดำเนินการ อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.46 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการกำหนดมาตรฐานของแผนการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.33 เนื่องด้วยกลุ่มตัวอย่างบางส่วนนั้นไม่มีเวลาเพียงพอต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น อีกทั้งยังขาดความรู้ความเข้าใจในการเมือง หรือความรู้ในด้านการพัฒนาต่าง ๆ จึงเป็นเพียงผู้ที่ให้ความร่วมมือทางด้านปฏิบัติมากกว่า ทั้งนี้ส่วนใหญ่จะมอบหมายหน้าที่ในการวางแผนพัฒนาชุมชนให้กับคณะกรรมการชุมชน ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ โดยตนเองนั้นเข้ามามีส่วนร่วมในด้านการลงมติเพื่อนำแผนการพัฒนามาปฏิบัติเท่านั้น

การมีส่วนร่วมด้านการร่วมมือปฏิบัติ ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.94 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.63 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการติดต่อประสานงานขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.08 กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญในด้านนี้ เพราะว่าการมีส่วนร่วมในท้องถิ่นของตน เมื่อมีการให้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ก็จะช่วยมือทำกิจกรรมนั้น ๆ ด้วยความเต็มใจ อีกทั้งยังให้ความสำคัญกับคณะกรรมการชุมชนของตนที่จะเป็นตัวแทนของตนในการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้งบริหาร และพัฒนาชุมชนของตนเองให้ดียิ่งขึ้น ดังนั้นเมื่อมีการเลือกตั้งจึงเข้ามามีส่วนร่วมในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชนมาก

การมีส่วนร่วมด้านการติดตามและประเมินผล ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับต่ำ โดยมีค่าเฉลี่ย 2.41 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านการประเมินผลกระทบจากการดำเนินการพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 2.83 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการเสนอเกณฑ์การประเมินผลกิจกรรมพัฒนาชุมชนอยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 1.83 เนื่องด้วยกลุ่มตัวอย่างนั้นมีความรู้ค่อนข้างต่ำ รวมทั้งกลุ่มตัวอย่างนั้นไม่มีเวลา

เพียงพอต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล เพราะประกอบอาชีพนอกบ้าน อีกทั้งกลุ่มตัวอย่างไม่เข้าใจผลที่ได้รับจากการประเมินผลในการทำกิจกรรมเท่าใดนัก ส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างไม่เห็นความสำคัญในการเข้ามามีส่วนร่วมในด้านนี้

12. ภาพรวมของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรสและอื่น ๆ มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยรวม 2.86

การมีส่วนร่วมด้านความต้องการของชุมชน ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.09 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านของการสำรวจข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.05 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการจัดลำดับความต้องการของชุมชน อยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.70 เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับด้านนี้ โดยเฉพาะการสำรวจข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ด้วยการสำรวจจะมีการทำทุกปีตามครัวเรือน รวมทั้งประชาชนตระหนักถึงข้อมูลที่ได้รับจากการสำรวจนั้นจะส่งผลต่อการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเองต่อไป

การมีส่วนร่วมด้านการวางแผน ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.84 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านการกำหนดแผนการพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 2.97 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้าน การกำหนดมาตรฐานของแผนการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.66 เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีโอกาสในการเข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการชุมชน จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างเข้ามามีส่วนร่วมในด้านนี้พอสมควร แต่ด้วยเหตุผลที่กลุ่มตัวอย่างนั้นยังขาดความรู้ความเข้าใจในการเมือง หรือความรู้ในด้านการพัฒนาต่าง ๆ จึงเป็นเพียงผู้ที่ให้ความร่วมมือทางด้านปฏิบัติมากกว่า ทั้งนี้ทั้งนี้ส่วนใหญ่จะมอบหมายหน้าที่ในการวางแผนพัฒนาชุมชนให้กับคณะกรรมการชุมชน

การมีส่วนร่วมด้านการร่วมมือปฏิบัติ ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.94 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.57 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการปรับปรุงกิจกรรมเพื่อทำให้กิจกรรมพัฒนาชุมชนมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.59 กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญในด้านนี้ เพราะว่าการกลุ่มตัวอย่างรักในท้องถิ่นของตน เมื่อมีการให้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ก็จะร่วมมือทำกิจกรรมนั้น ๆ ด้วยความเต็มใจ อีกทั้งยังให้ความสำคัญกับคณะกรรมการชุมชนของตนที่จะเป็นตัวแทนของตนในการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้งบริหาร และพัฒนาชุมชนของตนเองให้ดียิ่งขึ้น ดังนั้นเมื่อมีการเลือกตั้งจึงเข้ามามีส่วนร่วมในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชนมาก

การมีส่วนร่วมด้านการติดตามและประเมินผล ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.57 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในการประเมินผลประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรม อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 2.85 ส่วนการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบความก้าวหน้าของกิจกรรมพัฒนาชุมชนอยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.46 เนื่องด้วยกลุ่มตัวอย่างนั้นมีความรู้ค่อนข้างต่ำ รวมทั้งกลุ่มตัวอย่างนั้นไม่มีเวลาเพียงพอต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล เพราะต้องเลี้ยงบุตรและประกอบอาชีพนอกบ้าน อีกทั้งกลุ่มตัวอย่างไม่เข้าใจผลที่ได้รับจากการประเมินผลในการทำกิจกรรมเท่าใดนัก ส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างไม่เห็นความสำคัญในการเข้ามามีส่วนร่วมในด้านนี้

13. ภาพรวมของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่การศึกษาระดับประถมศึกษา มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยรวม 2.94

การมีส่วนร่วมในการค้นหาความต้องการของชุมชน ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.11 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านของการสำรวจข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.57 ส่วนการมีส่วนร่วมในการออกความคิดเห็นในการศึกษาความต้องการของชุมชน อยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.43 เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับด้านนี้ โดยเฉพาะการสำรวจข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ด้วยการสำรวจจะมีการทำทุกปีตามครัวเรือน รวมทั้งประชาชนตระหนักถึงข้อมูลที่ได้รับจากการสำรวจนั้นจะส่งผลต่อการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเองต่อไป

การมีส่วนร่วมในการวางแผน ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.86 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในการลงมติเพื่อนำแผนไปดำเนินการ อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.43 ส่วนการมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ในแผนการพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.43 เนื่องด้วยกลุ่มตัวอย่างบางส่วนนั้น ไม่มีเวลาเพียงพอต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น อีกทั้งยังขาดความรู้ความเข้าใจในการเมือง หรือความรู้ในด้านการพัฒนาต่าง ๆ จึงเป็นเพียงผู้ที่ให้ความร่วมมือทางด้านปฏิบัติมากกว่า ทั้งนี้ส่วนใหญ่จะมอบหมายหน้าที่ในการวางแผนพัฒนาชุมชนให้กับคณะกรรมการชุมชน ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ โดยตนเองนั้นเข้ามามีส่วนร่วมในการลงมติเพื่อนำแผนการพัฒนามาปฏิบัติเท่านั้น

การมีส่วนร่วมในการร่วมมือปฏิบัติ ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.04 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.00 ส่วนการมีส่วนร่วมในการติดต่อประสานงานขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อยู่ในระดับต่ำ

ที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.57 กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญในด้านนี้ เพราะว่าการมีส่วนร่วมอย่างรักในท้องถิ่นของตน เมื่อมีการให้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ก็จะร่วมมือทำกิจกรรมนั้น ๆ ด้วยความเต็มใจ อีกทั้งยังให้ความสำคัญกับคณะกรรมการชุมชนของตนที่จะเป็นตัวแทนของตนในการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้งบริหาร และพัฒนาชุมชนของตนเองให้ดียิ่งขึ้น ดังนั้นเมื่อมีการเลือกตั้งจึงเข้ามามีส่วนร่วมในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชนมาก

การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.73 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของกิจกรรมพัฒนาชุมชนและ การประเมินค่าใช้จ่ายในการดำเนินการพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.00 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการประเมินความเป็นไปได้ของแผนการพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.43 เนื่องด้วยกลุ่มตัวอย่างนั้นมีความรู้ค่อนข้างต่ำ รวมทั้งกลุ่มตัวอย่างนั้น ไม่มีเวลาเพียงพอต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล เพราะต้องเลี้ยงบุตรและประกอบอาชีพนอกบ้าน อีกทั้งกลุ่มตัวอย่างไม่เข้าใจผลที่ได้รับจากการประเมินผลในการทำกิจกรรมเท่าใดนัก ส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างไม่เห็นความสำคัญในการเข้ามามีส่วนร่วมในด้านนี้

14. ภาพรวมของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่การศึกษาในระดับมัธยมศึกษา มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยรวม 2.87 การมีส่วนร่วมในการค้นหาความต้องการของชุมชน ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.10 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านของการสำรวจข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.06 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการออกเสียงคัดค้านการศึกษาความต้องการของชุมชน อยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.67 เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับด้านนี้ โดยเฉพาะการสำรวจข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ด้วยการสำรวจจะมีการทำทุกปีตามครัวเรือน รวมทั้งประชาชนตระหนักถึงข้อมูลที่ได้รับจากการสำรวจนั้นจะส่งผลต่อการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเองต่อไป

การมีส่วนร่วมในการวางแผน ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้ อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.84 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านการแสดงความคิดเห็นในการจัดทำแผนการพัฒนา อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 2.92 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการกำหนดมาตรฐานของแผนการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.62 เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีโอกาสในการเข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการชุมชน จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างเข้ามามีส่วนร่วมในด้านนี้พอสมควร แต่ด้วยเหตุผลที่กลุ่มตัวอย่างนั้นยังขาดความรู้ความเข้าใจในการเมือง หรือความรู้ในด้านการพัฒนาต่าง ๆ จึงเป็นเพียงผู้ที่ให้

ความร่วมมือทางด้านปฏิบัติมากกว่า ทั้งนี้ทั้งนั้นส่วนใหญ่จะมอบหมายหน้าที่ในการวางแผนพัฒนาชุมชนให้กับคณะกรรมการชุมชน โดยจะมีการเข้าร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการจัดทำแผนการพัฒนาบ้าง เมื่อตอนนั้นมีความรู้ความสามารถในด้านนั้น ๆ

การมีส่วนร่วมในการร่วมมือปฏิบัติ ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.99 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.54 ส่วนการมีส่วนร่วมในการปรับปรุงกิจกรรมเพื่อทำให้กิจกรรมพัฒนาชุมชนมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.56 กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญในด้านนี้ เพราะว่าการมีส่วนร่วมในท้องถิ่นของตน เมื่อมีการให้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ก็จะร่วมมือทำกิจกรรมนั้น ๆ ด้วยความเต็มใจ อีกทั้งยังให้ความสำคัญกับคณะกรรมการชุมชนของคนที่จะเป็นตัวแทนของตนในการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้งบริหาร และพัฒนาชุมชนของตนเองให้ดียิ่งขึ้น ดังนั้นเมื่อมีการเลือกตั้งจึงเข้ามามีส่วนร่วมในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชนมาก

การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.55 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในการประเมินผลผลกระทบจากการดำเนินการพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 2.72 ส่วนการมีส่วนร่วมในการเสนอเกณฑ์การประเมินผลกิจกรรมพัฒนาชุมชนและด้านการประเมินค่าใช้จ่ายในการดำเนินการพัฒนาชุมชนอยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.39 เนื่องด้วยกลุ่มตัวอย่างนั้นมีความรู้ค่อนข้างน้อย รวมทั้งกลุ่มตัวอย่างนั้นไม่มีเวลาเพียงพอต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล เพราะต้องเลี้ยงบุตรและประกอบอาชีพนอกบ้าน อีกทั้งกลุ่มตัวอย่างไม่เข้าใจผลที่ได้รับจากการประเมินผลในการทำกิจกรรมเท่าใดนัก ส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างไม่เห็นความสำคัญในการเข้ามามีส่วนร่วมในด้านนี้

15. ภาพรวมของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่การศึกษาในระดับปริญญาตรี มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยรวม 2.84

การมีส่วนร่วมในการค้นหาความต้องการของชุมชน ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.06 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านของการสำรวจข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.26 ส่วนการมีส่วนร่วมในการออกเสียงคัดค้านการศึกษาความต้องการของชุมชน อยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.53 เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับด้านนี้ โดยเฉพาะการสำรวจข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ด้วยการสำรวจจะมีการทำทุกปีตามครัวเรือน รวมทั้งประชาชนตระหนักถึงข้อมูลที่ได้รับจากการสำรวจนั้นจะส่งผลต่อการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเองต่อไป

การมีส่วนร่วมในการวางแผน ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.96 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านการกำหนดเป้าหมายในแผนการพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.29 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการกำหนดมาตรฐานของแผนการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.47 เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีโอกาสในการเข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการชุมชน จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างเข้ามามีส่วนร่วมในด้านนี้พอสมควร แต่ด้วยเหตุผลที่กลุ่มตัวอย่างนั้นยังขาดความรู้ความเข้าใจในการเมือง หรือความรู้ในด้านการพัฒนาต่าง ๆ จึงเป็นเพียงผู้ที่ให้ความร่วมมือทางด้านปฏิบัติมากกว่า ทั้งนี้ทั้งนั้นส่วนใหญ่จะมอบหมายหน้าที่ในการวางแผนพัฒนาชุมชนให้กับคณะกรรมการชุมชน โดยจะมีการเข้าร่วมในการกำหนดเป้าหมายในแผนการพัฒนาชุมชนบ้าง เมื่อตอนนั้นมีความรู้ความสามารถในด้านนั้น ๆ

การมีส่วนร่วมในการร่วมมือปฏิบัติ ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.85 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.59 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการติดต่อประสานงานขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.11 กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญในด้านนี้ เพราะว่าการมีส่วนร่วมในท้องถิ่นของตน เมื่อมีการให้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ก็จะร่วมมือทำกิจกรรมนั้น ๆ ด้วยความเต็มใจ อีกทั้งยังให้ความสำคัญกับคณะกรรมการชุมชนของตนที่จะเป็นตัวแทนของตนในการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้งบริหาร และพัฒนาชุมชนของตนเองให้ดียิ่งขึ้น ดังนั้นเมื่อมีการเลือกตั้งจึงเข้ามามีส่วนร่วมในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชนมาก

การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับต่ำ โดยมีค่าเฉลี่ย 2.47 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านการประเมินผลประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมและด้านการประเมินปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 2.82 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการเสนอเกณฑ์การประเมินผลกิจกรรมพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.15 เนื่องด้วยรวมทั้งกลุ่มตัวอย่างนั้น ไม่มีเวลาเพียงพอต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล เพราะต้องเลี้ยงบุตรและประกอบอาชีพนอกบ้าน อีกทั้งกลุ่มตัวอย่างไม่เข้าใจผลที่ได้รับจากการประเมินผลในการทำกิจกรรมเท่าใดนัก ส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างไม่เห็นความสำคัญในการเข้ามามีส่วนร่วมในด้านนี้

16. ภาพรวมของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยรวม 3.07

การมีส่วนร่วมด้านความต้องการของชุมชน ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.29 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในการสำรวจข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.37 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการออกเสียงสนับสนุนการศึกษาความต้องการของชุมชนและการออกเสียงคัดค้านการศึกษาความต้องการของชุมชน อยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.95 เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับด้านนี้ โดยเฉพาะการสำรวจข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ด้วยการสำรวจจะมีการทำทุกปีตามครัวเรือน รวมทั้งประชาชนตระหนักถึงข้อมูลที่ได้รับจากการสำรวจนั้นจะส่งผลกระทบต่อวางแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเองต่อไป

การมีส่วนร่วมด้านการวางแผน ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.12 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในการกำหนด ผู้รับผิดชอบกิจกรรมในแผนการพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.26 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการกำหนดมาตรฐานของแผนการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.89 เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีโอกาสในการเข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการชุมชน จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างเข้ามามีส่วนร่วมในด้านนี้พอสมควร แต่ด้วยเหตุผลที่กลุ่มตัวอย่างนั้นยังขาดความรู้ความเข้าใจในการเมือง หรือความรู้ในด้านการพัฒนาต่าง ๆ จึงเป็นเพียงผู้ที่ให้ความร่วมมือทางด้านปฏิบัติมากกว่า ทั้งนี้ทั้งนั้นส่วนใหญ่จะมอบหมายหน้าที่ในการวางแผนพัฒนาชุมชนให้กับคณะกรรมการชุมชน โดยจะมีการเข้าร่วมในการกำหนดผู้รับผิดชอบกิจกรรมในแผนการพัฒนาชุมชน เพื่อเป็นตัวแทนของตนเองที่ตนเองเลือกด้วยความมั่นใจว่าจะสามารถนำแผนที่ได้วางไว้มาปฏิบัติได้สำเร็จตรงตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

การมีส่วนร่วมด้านการร่วมมือปฏิบัติ ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.08 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.11 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการติดต่อประสานงานขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.37 กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญในด้านนี้ เพราะว่าการร่วมมือกันในท้องถิ่นของตน เมื่อมีการให้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ก็จะร่วมมือทำกิจกรรมนั้น ๆ ด้วยความเต็มใจ อีกทั้งยังให้ความสำคัญกับคณะกรรมการชุมชนของคนที่จะเป็นตัวแทนของตนในการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้งบริหาร และพัฒนาชุมชนของตนเองให้ดียิ่งขึ้น ดังนั้นเมื่อมีการเลือกตั้งจึงเข้ามามีส่วนร่วมในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชนมาก

การมีส่วนร่วมด้านการติดตามและประเมินผล ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.79 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วม

ในด้านการประเมินผลประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรม อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.16 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการประเมินค่าใช้จ่ายในการดำเนินการพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.63 เนื่องด้วยกลุ่มตัวอย่างนั้นมีความรู้ค่อนข้างต่ำ รวมทั้งกลุ่มตัวอย่างนั้นไม่มีเวลาเพียงพอต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล เพราะต้องเลี้ยงบุตรและประกอบอาชีพนอกบ้าน อีกทั้งกลุ่มตัวอย่างไม่เข้าใจผลที่ได้รับจากการประเมินผลในการทำกิจกรรมเท่าใดนัก ส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างไม่เห็นความสำคัญในการเข้ามามีส่วนร่วมในด้านนี้

17. ภาพรวมของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยรวม 2.83

การมีส่วนร่วมด้านความต้องการของชุมชน ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.05 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านการสำรวจข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.11 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการออกเสียงคัดค้านการศึกษาความต้องการของชุมชนอยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.57 เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับด้านนี้ โดยเฉพาะการสำรวจข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ด้วยการสำรวจจะมีการทำทุกปีตามกรวัตร เรือน รวมทั้งประชาชนตระหนักถึงข้อมูลที่ได้รับจากการสำรวจนั้นจะส่งผลต่อการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเองต่อไป

การมีส่วนร่วมด้านการวางแผน ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.83 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านการลงมติเพื่อนำแผนไปดำเนินการ อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.01 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการกำหนดมาตรฐานของแผนการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.53 เนื่องด้วยกลุ่มตัวอย่างบางส่วนนั้นไม่มีเวลาเพียงพอต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น อีกทั้งยังขาดความรู้ความเข้าใจในการเมือง หรือความรู้ในด้านการพัฒนาต่าง ๆ จึงเป็นเพียงผู้ที่ให้ความร่วมมือทางด้านปฏิบัติมากกว่า ทั้งนี้ส่วนใหญ่จะมอบหมายหน้าที่ในการวางแผนพัฒนาชุมชนให้กับคณะกรรมการชุมชน ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ โดยตนเองนั้นเข้ามามีส่วนร่วมในด้านการลงมติเพื่อนำแผนการพัฒนามาปฏิบัติเท่านั้น

การมีส่วนร่วมด้านการร่วมมือปฏิบัติ ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการมีส่วนร่วมใน ด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.93 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.49 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาชุมชนอยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.24 กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญในด้านนี้ เพราะว่าการกลุ่มตัวอย่างรักในท้องถิ่นของตน เมื่อมีการให้ทำ

กิจกรรมต่าง ๆ ก็จะช่วยมือทำกิจกรรมนั้น ๆ ด้วยความเต็มใจ อีกทั้งยังให้ความสำคัญกับคณะกรรมการชุมชนของตนที่จะเป็นตัวแทนของตนในการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้งบริหาร และพัฒนาชุมชนของตนเองให้ดียิ่งขึ้น ดังนั้นเมื่อมีการเลือกตั้งจึงเข้ามามีส่วนร่วมในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชนมาก

การมีส่วนร่วมด้านการติดตามและประเมินผล ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับต่ำ โดยมีค่าเฉลี่ย 2.49 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านการประเมินผลประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรม อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 2.71 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการเสนอเกณฑ์การประเมินผลกิจกรรมพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.24 เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างนั้นมีความรู้ค่อนข้างต่ำ รวมทั้งกลุ่มตัวอย่างนั้นไม่มีเวลาเพียงพอต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล เพราะต้องเลี้ยงบุตรและประกอบอาชีพนอกบ้าน อีกทั้งกลุ่มตัวอย่างไม่เข้าใจผลที่ได้รับจากการประเมินผลในการทำกิจกรรมเท่าใดนัก ส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างไม่เห็นความสำคัญในการเข้ามามีส่วนร่วมในด้านนี้

18. ภาพรวมของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่ตั้งถิ่นฐานน้อยกว่า 5 ปี มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยรวม 2.74

การมีส่วนร่วมด้านความต้องการของชุมชน ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.02 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านของการสำรวจข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.24 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการออกเสียงคัดค้านการศึกษาความต้องการชุมชน อยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.56 เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับด้านนี้ โดยเฉพาะการสำรวจข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ด้วยการสำรวจจะมีการทำทุกปีตามครัวเรือน รวมทั้งประชาชนตระหนักถึงข้อมูลที่ได้รับจากการสำรวจนั้นจะส่งผลต่อการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเองต่อไป

การมีส่วนร่วมด้านการวางแผน ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.89 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านการกำหนดผู้รับผิดชอบกิจกรรมในแผนการพัฒนาชุมชนและการลงมติเพื่อนำแผนไปดำเนินการ อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.12 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการกำหนดมาตรฐานของแผนการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.48 เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีโอกาสในการเข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการชุมชน จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างเข้ามามีส่วนร่วมในด้านนี้พอสมควร แต่ด้วยเหตุผลที่กลุ่มตัวอย่างนั้นยังขาดความรู้ความเข้าใจในการเมือง หรือความรู้ในด้านการพัฒนาต่าง ๆ จึงเป็นเพียงผู้ที่ให้ความร่วมมือทางด้านปฏิบัติมากกว่า ทั้งนี้ทั้งนั้นส่วนใหญ่จะมอบหมายหน้าที่ในการวางแผนพัฒนาชุมชนให้กับคณะกรรมการชุมชน โดยจะมีการเข้า

มาร่วมในการกำหนดผู้รับผิดชอบกิจกรรมในแผนการพัฒนาชุมชน เพื่อเป็นตัวแทนของคนที่ตนเองเลือกด้วยความมั่นใจว่าจะสามารถนำแผนที่ได้วางไว้มาปฏิบัติได้สำเร็จตรงตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

การมีส่วนร่วมด้านการร่วมมือปฏิบัติ ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.75 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.16 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการปรับปรุงกิจกรรมเพื่อทำให้กิจกรรมพัฒนาชุมชนมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.20 กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญในด้านนี้ เพราะว่าการมีส่วนร่วมในท้องถิ่นของตน เมื่อมีการให้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ก็จะร่วมมือทำกิจกรรมนั้น ๆ ด้วยความเต็มใจ อีกทั้งยังให้ความสำคัญกับคณะกรรมการชุมชนของตนที่จะเป็นตัวแทนของตนในการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้งบริหาร และพัฒนาชุมชนของตนเองให้ดียิ่งขึ้น ดังนั้นเมื่อมีการเลือกตั้งจึงเข้ามามีส่วนร่วมในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชนมาก

การมีส่วนร่วมด้านการติดตามและประเมินผล ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับต่ำ โดยมีค่าเฉลี่ย 2.28 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านการประเมินผลประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรม อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 2.56 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการประเมินค่าใช้จ่ายในการดำเนินการพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 1.18 เนื่องด้วยกลุ่มตัวอย่างนั้นมีความรู้ค่อนข้างต่ำ รวมทั้งกลุ่มตัวอย่างนั้นไม่มีเวลาเพียงพอต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล เพราะต้องเลี้ยงบุตรและประกอบอาชีพนอกร้าน อีกทั้งกลุ่มตัวอย่างไม่เข้าใจผลที่ได้รับจากการประเมินผลในการทำกิจกรรมทำใดนัก ส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างไม่เห็นความสำคัญในการเข้ามามีส่วนร่วมในด้านนี้

19. ภาพรวมของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่ตั้งถิ่นฐานมากกว่า 5 ปี มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยรวม 2.90

การมีส่วนร่วมด้านความต้องการของชุมชน ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.11 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านของการสำรวจข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.13 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการออกเสียงคัดค้านการศึกษาความต้องการของชุมชน อยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.65 เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับด้านนี้ โดยเฉพาะการสำรวจข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ด้วยการสำรวจจะมีการทำทุกปีตามครัวเรือน รวมทั้งประชาชนตระหนักถึงข้อมูลที่ได้รับจากการสำรวจนั้นจะส่งผลต่อการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเองต่อไป

การมีส่วนร่วมด้านการวางแผน ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้ อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.87 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในการลงมติ เพื่อนำแผนไปดำเนินการ อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.02 ส่วนการมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานของแผนการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.62 เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างบางส่วนนั้น ไม่มีเวลาเพียงพอต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น อีกทั้งยังขาดความรู้ความเข้าใจในการเมือง หรือความรู้ในด้านการพัฒนาต่าง ๆ จึงเป็นเพียงผู้ที่ให้ความร่วมมือทางด้านปฏิบัติมากกว่า ทั้งนี้ส่วนใหญ่จะมอบหมายหน้าที่ในการวางแผนพัฒนาชุมชนให้กับคณะกรรมการชุมชน ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ โดยตนเองนั้นเข้ามามีส่วนร่วมในการลงมติเพื่อนำแผนการพัฒนามาปฏิบัติเท่านั้น

การมีส่วนร่วมด้านการร่วมมือปฏิบัติ ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้ อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.01 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.69 ส่วนการมีส่วนร่วมในการติดต่อประสานงานขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.56 กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญในด้านนี้ เพราะว่าการมีส่วนร่วมในท้องถิ่นของตน เมื่อมีการให้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ก็จะร่วมมือทำกิจกรรมนั้น ๆ ด้วยความเต็มใจ อีกทั้งยังให้ความสำคัญกับคณะกรรมการชุมชนของคนที่จะเป็นตัวแทนของตนในการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้งบริหาร และพัฒนาชุมชนของตนเองให้ดียิ่งขึ้น ดังนั้นเมื่อมีการเลือกตั้งจึงเข้ามามีส่วนร่วมในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชนมาก

การมีส่วนร่วมด้านการติดตามและประเมินผล ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่ต่อการมีส่วนร่วมในด้านนี้ อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.60 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในการประเมินผลประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรม อยู่ในระดับสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 2.84 ส่วนการมีส่วนร่วมในการเสนอเกณฑ์การประเมินผลจากการจัดกิจกรรม อยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.43 เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างนั้นมีความรู้ค่อนข้างต่ำ รวมทั้งกลุ่มตัวอย่างนั้น ไม่มีเวลาเพียงพอต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล เพราะต้องเลี้ยงบุตรและประกอบอาชีพนอกบ้าน อีกทั้งกลุ่มตัวอย่างไม่เข้าใจผลที่ได้รับจากการประเมินผลในการทำกิจกรรมเท่าใดนัก ส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างไม่เห็นความสำคัญในการเข้ามามีส่วนร่วมในด้านนี้

บทที่ 5

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน โดยแบ่งออกเป็นด้านต่าง ๆ ดังนี้ การมีส่วนร่วมด้านความต้องการของชุมชน การวางแผน การร่วมมือปฏิบัติ และการติดตามและประเมินผล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวม เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามแบบของไลเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 60 ข้อ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในด้านต่าง ๆ จำนวน 40 ข้อ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือประชากรที่อาศัยในเขตเทศบาลตำบลพนมสารคาม อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา

สรุปผลการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 สรุปผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ..

กลุ่มตัวอย่างที่สามารถเก็บข้อมูล ได้ เป็นเพศหญิงมีจำนวนมากกว่าเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 52.5 ส่วนเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 47.5 ทั้งนี้เนื่องจากประชากรในเขตเทศบาลตำบลพนมสารคาม อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา มีประชากรที่เป็นอัตราส่วนเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่ำกว่า 32 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.5 ซึ่งมีจำนวนมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุตั้งแต่ 32 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 72.5 สำหรับสถานภาพนั้น พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 20 มีจำนวนน้อยกว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรสและอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 80 การศึกษาของกลุ่มตัวอย่างนั้นสรุปได้ดังนี้ กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 5.84 การศึกษาระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 65.83 และ การศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 28.33 อาชีพหลักของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ 15.8 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ 84.2 การตั้งถิ่นฐานของกลุ่มตัวอย่างนั้น จะพบว่าส่วนใหญ่จะมีการตั้งถิ่นฐานมากกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 20.8 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีการตั้งถิ่นฐานน้อยกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 79.2

ตอนที่ 2

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 120 คน ในเขตเทศบาลตำบลพนมสารคาม อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่าการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนนั้นอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.87 โดยการมีส่วนร่วมในด้านความต้องการของชุมชนมีระดับการมีส่วนร่วมสูงสุด มีค่าเฉลี่ย 3.09 รองลงมาคือ ด้านการร่วมมือปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ย 2.95 ด้านการวางแผน มีค่าเฉลี่ย 2.88 และการมีส่วนร่วมในด้านการติดตามและประเมินผลอยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.54

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศพบว่า ในภาพรวมมีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.86 โดยเพศชายมีค่าเฉลี่ยรวม 2.72 ส่วนเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยรวม 3.00 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเพศชายมีส่วนร่วมในการค้นหาความต้องการของชุมชนอยู่ในระดับสูงสุด มีค่าเฉลี่ย 2.97 และมีส่วนร่วมในด้านการติดตามและประเมินผลอยู่ในระดับต่ำสุดโดย มีค่าเฉลี่ย 2.41 ส่วนกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงมีส่วนร่วมในการค้นหาความต้องการของชุมชนอยู่ในระดับสูงสุด มีค่าเฉลี่ย 3.29 และมีส่วนร่วมในด้านการติดตามและประเมินผลในระดับต่ำสุด มีค่าเฉลี่ย 2.65

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุพบว่า ในภาพรวมมีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.87 โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่ำกว่า 32 ปี มีค่าเฉลี่ยรวม 2.86 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุมากกว่า 32 ปี มีค่าเฉลี่ยรวม 2.87 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่ำกว่า 32 ปีมีส่วนร่วมในการค้นหาความต้องการของชุมชนอยู่ในระดับสูงสุด มีค่าเฉลี่ย 3.08 และมีส่วนร่วมในด้านการติดตามและประเมินผลอยู่ในระดับต่ำสุดโดย มีค่าเฉลี่ย 2.42 ส่วนกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงมีส่วนร่วมในการค้นหาความต้องการของชุมชนอยู่ในระดับสูงสุด มีค่าเฉลี่ย 3.09 และมีส่วนร่วมในด้านการติดตามและประเมินผลในระดับต่ำสุด มีค่าเฉลี่ย 2.58

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพ พบว่า ในภาพรวมมีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.87 โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพโสด มีค่าเฉลี่ยรวม 2.88 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรสและอื่น ๆ มีค่าเฉลี่ยรวม 2.86 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพโสดมีส่วนร่วมในการค้นหาความต้องการของชุมชนอยู่ในระดับสูงสุด มีค่าเฉลี่ย 3.10 และมีส่วนร่วมในด้านการติดตามและประเมินผลอยู่ในระดับต่ำสุดโดย มีค่าเฉลี่ย 2.41 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรสและอื่น ๆ มีส่วนร่วมในการค้นหาความต้องการของชุมชนอยู่ในระดับสูงสุด มีค่าเฉลี่ย 3.09 และมีส่วนร่วมในด้านการติดตามและประเมินผลในระดับต่ำสุด มีค่าเฉลี่ย 2.57

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ในภาพรวมมีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.88 โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีค่าเฉลี่ยรวม 2.94 กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีค่าเฉลี่ยรวม 2.87 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีค่าเฉลี่ยรวม 2.84 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษามีส่วนร่วมในการค้นหาความต้องการของชุมชนอยู่ในระดับสูงสุด มีค่าเฉลี่ย 3.11 และมีส่วนร่วมในด้านการติดตามและประเมินผลอยู่ในระดับต่ำสุดโดยมีค่าเฉลี่ย 2.73 กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษามีส่วนร่วมในการค้นหาความต้องการของชุมชนอยู่ในระดับสูงสุด มีค่าเฉลี่ย 3.10 และมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลในระดับต่ำสุด มีค่าเฉลี่ย 2.55 และกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีมีส่วนร่วมในการค้นหาความต้องการของชุมชนอยู่ในระดับสูงสุด มีค่าเฉลี่ย 3.06 และมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลในระดับต่ำสุด มีค่าเฉลี่ย 2.47

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพหลัก พบว่า ในภาพรวมมีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.95 โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพเกษตรกร มีค่าเฉลี่ยรวม 3.07 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม มีค่าเฉลี่ยรวม 2.83 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพเกษตรกรมีส่วนร่วมในการค้นหาความต้องการของชุมชนอยู่ในระดับสูงสุด มีค่าเฉลี่ย 3.29 และมีส่วนร่วมในด้านการติดตามและประเมินผลอยู่ในระดับต่ำสุดโดยมีค่าเฉลี่ย 2.79 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม มีส่วนร่วมในการค้นหาความต้องการของชุมชนอยู่ในระดับสูงสุด มีค่าเฉลี่ย 3.05 และมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลในระดับต่ำสุด มีค่าเฉลี่ย 2.49

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการตั้งถิ่นฐาน พบว่า ในภาพรวมมีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.82 โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีการตั้งถิ่นฐานน้อยกว่า 5 ปี มีค่าเฉลี่ยรวม 2.74 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีการตั้งถิ่นฐานมากกว่า 5 ปี มีค่าเฉลี่ยรวม 2.90 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่มีการตั้งถิ่นฐานน้อยกว่า 5 ปี มีส่วนร่วมในการค้นหาความต้องการของชุมชนอยู่ในระดับสูงสุด มีค่าเฉลี่ย 3.02 และมีส่วนร่วมในด้านการติดตามและประเมินผลอยู่ในระดับต่ำสุดโดยมีค่าเฉลี่ย 2.28 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีการตั้งถิ่นฐานมากกว่า 5 ปี มีส่วนร่วมในการค้นหาความต้องการของชุมชนอยู่ในระดับสูงสุด มีค่าเฉลี่ย 3.11 และมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลในระดับต่ำสุด มีค่าเฉลี่ย 2.60

จากข้อมูลดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการมีส่วนร่วมของกลุ่มตัวอย่างที่จำแนกออกเป็น เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก และการตั้งถิ่นฐาน โดยภาพอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามด้านต่าง ๆ จะเห็นได้ว่าในแต่ละด้านนั้นอยู่ในระดับปานกลางทั้งสิ้น

ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่าในภาพรวมของแต่ละด้าน การมีส่วนร่วมที่กลุ่มตัวอย่างเข้าไปมีส่วนร่วมมากที่สุดคือ ด้านความต้องการของชุมชน รองลงมาคือด้านการร่วมมือปฏิบัติ เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสนใจในการเข้าร่วม และสามารถเข้าร่วมได้ง่ายโดยปราศจากพิธีการต่าง ๆ อาทิเช่น การร่วมสำรวจข้อมูล จปฐ. หรือ การร่วมประชุมกับคณะกรรมการชุมชน เป็นต้น ส่วนที่กลุ่มตัวอย่างเข้ามามีส่วนร่วมน้อยนั้น คือ การติดตามและประเมินผล ทั้งนี้ที่กลุ่มตัวอย่างเข้ามามีส่วนร่วมน้อยนั้น เนื่องจากขั้นตอนต่าง ๆ ที่ซับซ้อน และกลุ่มตัวอย่างคิดว่าตนเองไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับด้านนี้มากนักเพราะเป็นเรื่องของทางการ จึงไม่ให้ความสำคัญกับทางด้านนี้มากนัก

ข้อเสนอแนะสำหรับเทศบาลตำบลพนมสารคาม

1. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมให้แก่ประชาชน โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติ ร่วมประเมินผล ตลอดจน ร่วมรับผลประโยชน์ โดยมีหลักการขั้นพื้นฐานที่ว่าประชาชนในท้องถิ่นเป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นนั้น ๆ เป็นระยะเวลานานย่อมจะรู้ถึงสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นตนเองเป็นอย่างดี นั้น ย่อมจะหมายความว่าควรจะวางแนวทางการดำเนินการพัฒนาต่าง ๆ หรือนโยบายต่าง ๆ นั้น น่าจะถูกรกำหนด หรือ เสนอมาจากระดับล่าง (ประชาชน) ขึ้นสู่ส่วนบน (เทศบาล) การทำงานในลักษณะนี้อาจออกมาในรูปแบบของประชาคม หรือเวทีชาวบ้าน โดยเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างประชาชนและหน่วยงานทางราชการ ทั้งนี้ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลพนมสารคามนั้นก็มีส่วนร่วมในระดับหนึ่งแล้วจึงควรกระตุ้นให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนมากขึ้น
2. ส่งเสริมทางการศึกษาให้ประชาชนมีการศึกษาที่สูงขึ้น การศึกษานั้นมีอิทธิพลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนเป็นอย่างมาก โดยจะเห็นได้ว่าประชาชนส่วนใหญ่นั้นมีความรู้ที่น้อย เนื่องจากต้องออกจากโรงเรียน เพราะไม่มีค่าใช้จ่ายในการเล่าเรียน และต้องออกมาประกอบอาชีพช่วยเหลือทางด้านค่าใช้จ่ายกับครอบครัว ทำให้มีความรู้ที่น้อยจึงไม่สามารถแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ในการพัฒนาแก่เทศบาลได้อย่างเต็มศักยภาพของตน หรือไม่กล้าที่จะแสดงความคิดเห็นด้วยความคิดว่าตนนั้นมีความรู้ไม่มากพอที่จะสามารถให้ความคิดเห็นแก่ข้าราชการหรือหน่วยงานในท้องถิ่นที่มีความรู้ความสามารถที่คิดว่าตนได้ จึงเป็นสาเหตุทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมไม่มากพอ จึงควรมีการส่งเสริมทางการศึกษาให้แก่ประชาชนมากขึ้น เช่น การให้ทุนการศึกษาเล่าเรียนแก่เด็ก อบรมวิชาชีพเพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่ครัวเรือนจะได้มีค่าเล่าเรียนให้แก่บุตร หรือ จัดหางานพิเศษให้แก่เยาวชนเพื่อนำมาเป็นค่าเล่าเรียนให้แก่ตนเอง เป็นต้น อีกทั้งส่งเสริมและความรู้ความเข้าใจแก่ประชากรในเขตเทศบาลในด้านการเมืองการปกครองส่วน

ท้องถิ่น เพื่อเป็นการเพิ่มบทบาท และศักยภาพในการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของตน

3. ส่งเสริมให้ประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลได้เข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลมากขึ้น อาจทำในรูปแบบการประชาสัมพันธ์ทั้งทางวิทยุกระจายเสียง การทำใบประกาศแจกตามครัวเรือน เป็นต้น ทั้งนี้ควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและความต้องการของประชาชนมากขึ้น เนื่องจากเทศบาลจะได้ทราบถึงปัญหาที่แท้จริงของประชาชน โดยมีประชาชนเองเป็นผู้ค้นหาเพื่อที่จะได้ตอบสนองตรงตามความต้องการของประชาชน อาทิเช่น การทำการสำรวจความคิดเห็นตามครัวเรือนถึงสภาพปัญหาและความต้องการ หรือการทำประชาคมทุกเดือน เป็นต้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งต่อไป ควรมีจำนวนที่มากขึ้นกว่าในครั้งนี้ และพื้นที่ในการเก็บรวบรวมแบบสอบถามควรครอบคลุมทั่วทั้งเขตเทศบาล
2. ควรทำการศึกษาถึงสาเหตุ ปัญหา หรืออุปสรรค ที่มีผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อที่จะเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาค้างต่อไป
3. ควรทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการติดตามและประเมินผลในครั้งต่อไป
4. ควรทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการค้นหาความต้องการในครั้งต่อไป

มหาวิทยาลัยบูรพา

บรรณานุกรม

Burapha University

บรรณานุกรม

- กรรณิกา ชมดี. การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ : ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการสารภี ต.ท่าช้าง อ.วารินชำราบ จ.อุบลราชธานี. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์บริหารศาสตรมหาบัณฑิต, คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2524
- งามตา สุขประเสริฐ. การมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการบริหารส่วนตำบล ศึกษาเฉพาะกรณี : องค์การบริหารส่วนตำบลเสม็ด อำเภอเมืองชลบุรี. ปัญหาพิเศษ (รปม.) มหาวิทยาลัยบูรพา, 2543.
- จุฑารัตน์ วุฒิสมนุรณี. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนย่อยในเขตเทศบาล ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลศรีราชา จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์บริหารศาสตรมหาบัณฑิต, คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2538.
- เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง. การระดมประชาชนเพื่อการพัฒนาชนบทในการบริหารงานพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2524.
- ฉ้ออัน วุฒิธรรมรักษา. ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการสร้างงานในชนบท : ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการที่ได้รับรางวัลดีเด่นของ ต.ทุ่งพยอม อ.บ้านโป่ง จ.ราชบุรี. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2526.
- ชูเกียรติ เปี่ยมศรี. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนใน การพัฒนาชุมชนย่อย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองระยอง จังหวัดระยอง. ปัญหาพิเศษ (รปม.) มหาวิทยาลัยบูรพา, 2543.
- ทวี ทิมขำ. การพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2518.
- ทวิทอง หงษ์วิวัฒน์. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศักดิ์โสภาคการพิมพ์, 2527.
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. กลวิธี แนวทาง วิธีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศักดิ์โสภาคการพิมพ์, 2527.

- บัวพันธุ์ พรรคทิง และคณะ. รายงานการวิจัยเนื่องในโอกาสครบรอบ 20 ปี เรื่อง การพัฒนาชนบท : การเข้าร่วมในกระบวนการพัฒนาของชาวบ้าน อำเภอลาดยาว จังหวัดนครสวรรค์. กรุงเทพฯ : สำนักบัณฑิตอาสาสมัคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2532.
- ปรีชญา เวสารัชช. การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมเพื่อการพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ : สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2528.
- พัฒน์ บุญรัตน์. แนวทางการดำเนินของกรมการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ : กองฝึกอบรม กรมพัฒนาชุมชน, 2517.
- ไพรัตน์ เตชะรินทร์. นโยบายและกลวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชนในยุทธศาสตร์การพัฒนาปัจจุบัน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศักดิ์โสภณาการพิมพ์, 2527.
- แพทยา แก้วพวง. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณี อ.ไชโย จ.อ่างทอง. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัย คณะพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2533.
- ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. หลักการพัฒนาชุมชนและพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ : ไทยอนุเคราะห์ไทย, 2526.
- วราภรณ์ ประชิตวีดิ. การมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี. ภาคนิพนธ์ (รปม.) มหาวิทยาลัยบูรพา, 2542.
- วันเพ็ญ วอกลาง. การมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัย คณะพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2534.
- สมทรง เขมะวิชานูวัต. การศึกษากับการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ทวีกิจการพิมพ์, 2521.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. การพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2515.
- คร. มรว. อคิน รพีพัฒน์. ทำไมต้องพูดถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพฯ : ศูนย์การศึกษานโยบายสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล, 2531.
- อำนาจ อนันตชัย. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ บริษัทวิศตอริ เพาเวอร์พอยท์ จำกัด, 2527.
- Batten, T.R. Directive Approach in Group and Community Work. London : Oxford University Press, 1967.
- Bryant C. and L.G. White. Managing Development in the third world. Boulder : Westview Press , Inc, 1982.
- Cohen, Bruce J. Introduction to Sociology. New York : Mc Graw – Hillbook, 1962.
- Dunham, William A. The Outlook for Community Development, The Social Welfare Forum, 1958.

Erwin, William. **Participation Management : Concept, Theory and Implementation**, Atlanta, Ga : Georgia State University, 1976.

Maslow, Abraham M. **Motivation and Personality**. New York : Harper and Brothers, 1954.

Reeders, William W. **Some Aspects of the Information Social Participation of Farm Fammilies in New York State**. New York : Cornel University, 1963.

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

มหาวิทยาลัยบูรพา

ภาคผนวก

Burapha University

แบบสอบถาม

เรื่อง การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน

กรณีศึกษา : เทศบาลตำบลพนมสารคาม อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ซึ่งผลการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ศึกษาในการจัดทำสารนิพนธ์ และเพื่อเป็นประโยชน์ในการวางแผนการพัฒนาชุมชนที่ดีต่อไป จึงใคร่ขอความกรุณาตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง โดยแบบสอบถามฉบับนี้มี 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชุมชน

ส่วนที่ 3 ปัญหา อุปสรรคและ ข้อเสนอแนะ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน ตามความเป็นจริง

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ ปี (โปรดระบุ)

3. สถานภาพ

โสด

สมรส และ อื่น ๆ

4. ระดับการศึกษา..... (โปรดระบุ)

5. อาชีพหลัก

เกษตรกรรม

นอกภาคเกษตรกรรม

6. การตั้งถิ่นฐาน

น้อยกว่า 5 ปี

มากกว่า 5 ปี

ส่วนที่ 2 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชุมชน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่กำหนดให้ตามความเป็นจริง

กิจกรรมการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ความต้องการของชุมชน					
1. สำรวจข้อมูล ทั่วประเทศ.					
2. เสนอความต้องการของชุมชน					
3. ค้นหาความต้องการที่แท้จริงของชุมชน					
4. ค้นหาสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการของชุมชน					
5. จัดลำดับความต้องการของชุมชน					
6. เสนอแนวทางการแก้ไขเพื่อสนองความต้องการของชุมชน					
7. ออกความคิดเห็นในการศึกษาความต้องการของชุมชน					
8. ให้ข้อเสนอแนะชุมชนในการศึกษาความต้องการของชุมชน					
9. ออกเสียงสนับสนุนการศึกษาความต้องการของชุมชน					
10. ออกเสียงคัดค้านการศึกษาความต้องการของชุมชน					
การวางแผน					
11. กำหนดวัตถุประสงค์ในแผนการพัฒนา					
12. กำหนดเป้าหมายในแผนการพัฒนาชุมชน					
13. กำหนดแผนการพัฒนาชุมชน					
14. เสนอกิจกรรมในแผนการพัฒนาชุมชน					
15. กำหนดวิธีการดำเนินงานในแผนการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน					
16. กำหนดมาตรฐานของแผนการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน					

กิจกรรมการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
17. กำหนดผู้รับผิดชอบกิจกรรมในแผนการพัฒนาชุมชน					
18. ลงมติเพื่อนำแผนไปดำเนินการ					
19. แสดงความคิดเห็นในการจัดทำแผนการพัฒนา					
20. ชักชวนผู้อื่นให้เข้าร่วมในขั้นตอนต่าง ๆ ในการจัดทำแผนพัฒนา					
การร่วมมือปฏิบัติ					
21. ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน					
22. ประชุมกับคณะกรรมการชุมชน					
23. ให้ความช่วยเหลือในการดำเนินการพัฒนาชุมชน					
24. บริจาคทรัพย์สินเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน					
25. บริจาคสิ่งของเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน					
26. ชักชวนผู้อื่นเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน					
27. ติดต่อประสานงานขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง					
28. ให้ข้อเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติงาน					
29. แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาชุมชน					
30. ปรับปรุงกิจกรรมเพื่อทำให้กิจกรรมพัฒนาชุมชนมีประสิทธิภาพ					
การติดตามและประเมินผล					
31. เป็นกรรมการติดตามการปฏิบัติงาน					
32. ตรวจสอบความก้าวหน้าของกิจกรรมพัฒนาชุมชน					
33. เสนอเกณฑ์การประเมินผลกิจกรรมพัฒนาชุมชน					

กิจกรรมการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
34. ตรวจสอบความถูกต้องของขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาชุมชน					
35. ประเมินผลประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรม					
36. ประเมินความเป็นไปได้ของแผนการพัฒนาชุมชน					
37. ประเมินปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการพัฒนาชุมชน					
38. ประเมินผลกระทบจากการดำเนินการพัฒนาชุมชน					
39. ประเมินค่าใช้จ่ายในการดำเนินการพัฒนาชุมชน					
40. ประชุมสรุปผลการดำเนินงานพัฒนาชุมชน					

ส่วนที่ 3 ปัญหา อุปสรรค และ ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

☀☀☀☀ ขอขอบพระคุณที่ให้ความร่วมมือ ☀☀☀☀

การประเมินผลการฝึกภาคปฏิบัติ

เกณฑ์การประเมิน	คะแนน				
	1	2	3	4	5
หมวดที่ 1 ความรู้และทักษะในการปฏิบัติงาน					
1.1 เป็นผู้ที่มีความรู้และความเข้าใจภารกิจโดยรวมของหน่วยงาน				✓	
1.2 เป็นผู้ที่มีทักษะในการนำหลักวิชามาใช้ในการปฏิบัติงาน					✓
1.3 เป็นผู้ที่มีทักษะในการสร้างสัมพันธ์ภาพในหน่วยงาน					✓
1.4 เป็นผู้ที่มีทักษะในการแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่เกิดจากการทำงาน				✓	
1.5 เป็นผู้ที่มีทักษะในการรับฟังและเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น					✓
1.6 เป็นผู้ที่มีทักษะในการใช้ภาษาสื่อสารที่เหมาะสม				✓	
หมวดที่ 2 จริยธรรม คุณธรรมในวิชาชีพและพฤติกรรมที่เหมาะสม					
2.1 เป็นผู้ที่มีความตั้งใจและความสนใจในการฝึกภาคปฏิบัติ					✓
2.2 เป็นผู้ที่มีระเบียบวินัยแต่งกายเรียบร้อย				✓	
2.3 เป็นผู้ที่ตรงต่อเวลา และมีความสม่ำเสมอในการปฏิบัติงาน					✓
2.4 เป็นผู้ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานในหน่วยงาน					✓

ความคิดเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษาภาคสนามต่อการฝึกภาคปฏิบัติของนิสิต

แสดงถึง ใจในทบทวนปฏิบัติงาน และนำประสบการณ์
มาปฏิบัติงานที่ฝึกที่ฝึกเป็นเวลา ๑๖ สัปดาห์ที่ผ่านมา
เพื่อใช้ในการเรียนการสอนที่

ลงชื่อ..... อรุณ อุทัย อาจารย์ที่ปรึกษาภาคสนาม
(นางสาวอรุณ อุทัย)

(หน่วยงานสาธารณสุข)
วันที่ 20 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2547

ผลการประเมิน

- ผ่าน
- ไม่ผ่าน

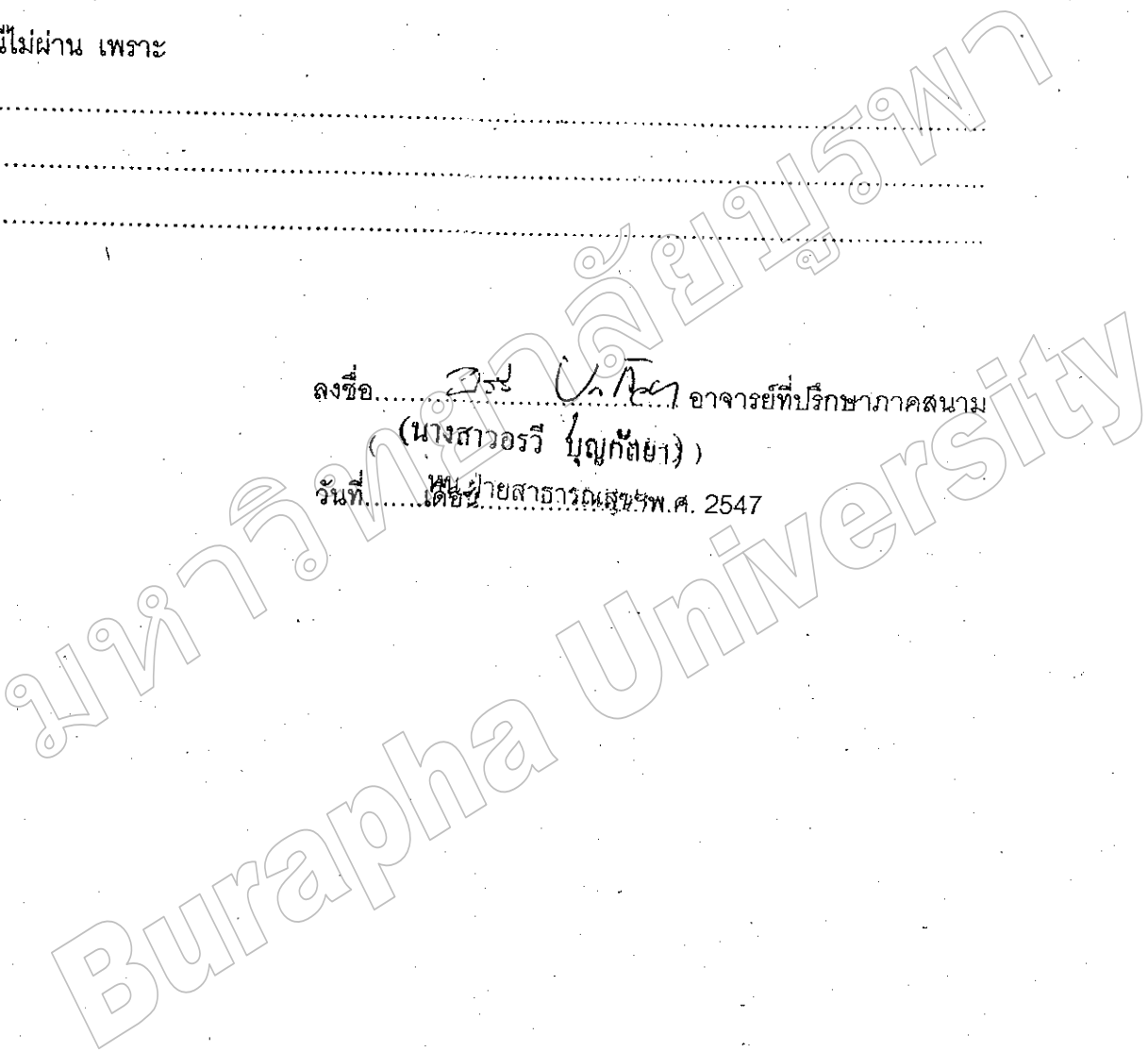
กรณีไม่ผ่าน เพราะ

.....

.....

.....

ลงชื่อ..... วิมล วิเศษ อาจารย์ที่ปรึกษาภาคสนาม
(นางสาวอรรี บุญกัษยา)
วันที่..... เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2547

แบบประเมินผลการฝึกงานสำหรับนิสิตเอกการพัฒนชุมชน
ภาควิชาสังคมวิทยา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา

ชื่อนิสิตฝึกงาน นางสาวอศรา สว่างศรี
ชื่อสารนิพนธ์ (ภาษาไทย) การมีส่วนร่วมในการพัฒนชุมชน
กรณีศึกษา : เทศบาลตำบลพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา
ชื่อสารนิพนธ์ (ภาษาอังกฤษ) Participation in Community Development
Case Study : Phanomsarakham Municipality ,
Chachoengsao Province.
ชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ อาจารย์บุญเดิม พันรอบ
ชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาภาคสนาม นางสาวอรวิ บุญกัลยา
ชื่อสถานที่ฝึกงาน เทศบาลตำบลพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา

คำชี้แจง นิสิตจะต้องฝึกงานในหน่วยงานที่ภาควิชากำหนด ไม่น้อยกว่า 2 เดือน ดังนี้รายละเอียด
ต่อไปนี้

วัน / เดือน / ปี	จำนวน ชั่วโมง	รายงานกิจกรรมที่ฝึกงาน	หมายเหตุ
22 / 3 / 47	8	- รายงานตัวเข้ารับการฝึกงาน - แนะนำตัวในสำนักงาน	
23 / 3 / 47	8	- รายงานตัวกับอาจารย์ที่ปรึกษาภาคสนาม - ศึกษาข้อมูลเอกสารเกี่ยวกับข้อมูล จปฐ. - ถ่ายเอกสาร - เข้าร่วมชุมชนช่วยชี้แจงข้อมูลในการเก็บข้อมูล จปฐ.	
24 / 3 / 47	8	- ลงภาคสนามเก็บข้อมูล จปฐ.	
25 / 3 / 47	8	- ลงภาคสนามเก็บข้อมูล จปฐ. - จัดทำโครงการสำรวจข้อมูล จปฐ. - จัดทำแผนที่ชุมชนเพื่อทำการสำรวจข้อมูล	

วัน / เดือน / ปี	จำนวน ชั่วโมง	รายงานกิจกรรมที่ฝึกงาน	หมายเหตุ
26 / 3 / 47	8	- ศึกษางานที่ศูนย์การเรียนรู้และจำหน่ายผลิตภัณฑ์ - ปรับเปลี่ยน โครงการสำรวจข้อมูล จปฐ. - ช่วยงานในสำนักงาน	
29 / 3 / 47	8	- จัดป้ายนิทรรศการ - ออกภาคสนามเก็บข้อมูล จปฐ. - ถ่ายเอกสาร - ช่วยลงทะเบียนการส่งสุกร / โค มาที่โรงฆ่าสัตว์ ของเทศบาล	
30 / 3 / 47	8	- จัดป้ายนิทรรศการ - ช่วยงานในสำนักงาน	
31 / 3 / 47	8	- ช่วยงานในสำนักงาน - ลงทะเบียนรับหนังสือราชการ	
1 / 4 / 47	8	- ลงทะเบียน โครงการควบคุมและป้องกัน โรคพิษ สุนัขบ้า	
2 / 4 / 47	8	- ลงทะเบียน โครงการควบคุมและป้องกัน โรคพิษ สุนัขบ้า	
5 / 4 / 47	8	- ศึกษาข้อมูลต่าง ๆ ของเทศบาล - ส่งหนังสือราชการให้กับอำเภอ	
6 / 4 / 47	8	- วันหยุด (วันจักรี)	
7 / 4 / 47	8	- ศึกษาข้อมูลต่าง ๆ ของเทศบาล - ถ่ายเอกสาร - ประชุมกับคณะกรรมการชุมชน	
8 / 4 / 47	8	- ลงทะเบียนการส่งสุกร / โค มาที่โรงฆ่าสัตว์ของ เทศบาล	
9 / 4 / 47	8	- ลงทะเบียนการส่งสุกร / โค มาที่โรงฆ่าสัตว์ของ เทศบาล	
12 / 4 / 47	8	- ลงทะเบียนการส่งสุกร / โค มาที่โรงฆ่าสัตว์ของ เทศบาล	

วัน / เดือน / ปี	จำนวน ชั่วโมง	รายงานกิจกรรมที่ฝึกงาน	หมายเหตุ
14 / 4 / 47	8	- ช่วยงานวันสงกรานต์ของเทศบาล	
15 / 4 / 47	8	- ช่วยงานวันสงกรานต์ของเทศบาล	
16 / 4 / 47	8	- ลาป่วย	
19 / 4 / 47	8	- ช่วยงานในสำนักงาน - ถ่ายเอกสาร	
20 / 4 / 47	8	- ลงทะเบียนค่าธรรมเนียมเก็บขยะ - รับผิดชอบเรื่องการรับสมัคร จปฐ. - ลงบันทึกข้อมูล จปฐ.	
21 / 4 / 47	8	- ช่วยงานในสำนักงาน - ลงบันทึกข้อมูล จปฐ.	
22 / 4 / 47	8	- ลงบันทึกข้อมูล จปฐ. - ร่วมประชุมกับคณะกรรมการชุมชน	
23 / 4 / 47	8	- ช่วยงานวันเทศบาล - ร่วมแข่งขันกีฬาวันเทศบาล	
26 / 4 / 47	8	- ช่วยลงทะเบียนค่าธรรมเนียมเก็บขยะ - ลงทะเบียนรับหนังสือ - ลงบันทึกข้อมูล จปฐ.	
27 / 4 / 47	8	- ลงภาคสนามเก็บข้อมูล จปฐ. - ลงบันทึกข้อมูล จปฐ. - ร่วมแข่งขันกีฬาเปตอง	
28 / 4 / 47	8	- ลงทะเบียนรับหนังสือ - ลงภาคสนามเก็บข้อมูล จปฐ. - ลงบันทึกข้อมูล จปฐ. - ร่วมแข่งขันกีฬาเปตอง	
29 / 4 / 47	8	- ลงทะเบียนรับหนังสือ - ถ่ายเอกสาร - ช่วยลงทะเบียนการส่งสุกร / โค มาที่โรงฆ่าสัตว์ ของเทศบาล	

วัน / เดือน / ปี	จำนวน ชั่วโมง	รายงานกิจกรรมที่ฝึกงาน	หมายเหตุ
30/4/47	8	- ช่วยลงทะเบียนการส่งสุกร / โค มาที่โรงฆ่าสัตว์ ของเทศบาล	
3/5/47	8	- ช่วยลงทะเบียนค่าธรรมเนียมเก็บขยะ	
4/5/47	8	- ถ่ายเอกสาร - ลงทะเบียนส่งหนังสือราชการ - ช่วยงานในสำนักงาน - จัดทำโครงการจัดตั้งชุมชนย่อยในเขตเทศบาล	
6/5/47	8	- ถ่ายเอกสาร - ช่วยลงทะเบียนค่าธรรมเนียมเก็บขยะ - ลงทะเบียนรับหนังสือราชการ	
7/5/47	8	- จัดทำแบบสอบถาม / พบอาจารย์ที่ปรึกษา	
8/5/47	8	- แก้ไขแบบสอบถาม - พบอาจารย์ที่ปรึกษา	
10/5/47	8	- ถ่ายเอกสาร - สรุปผลข้อมูล จปฐ. - ช่วยลงทะเบียนการส่งสุกร / โค มาที่โรงฆ่าสัตว์ ของเทศบาล - ลงภาคสนามเก็บข้อมูล (แจกแบบสอบถาม)	
11/5/47	8	- สรุปผลข้อมูล จปฐ. และจัดพิมพ์ข้อมูลในแต่ละ ชุมชน - ลงภาคสนามเก็บข้อมูล (แจกแบบสอบถาม)	
12/5/47	8	- สรุปสภาพปัญหาและความต้องการของแต่ละ ชุมชนและจัดพิมพ์จากข้อมูล จปฐ. - จัดเตรียมเอกสารสำรวจสภาพปัญหาและความ ต้องการของชุมชน	

วัน / เดือน / ปี	จำนวน ชั่วโมง	รายงานกิจกรรมที่ฝึกงาน	หมายเหตุ
13 / 5 / 47	8	<ul style="list-style-type: none"> - สรุปสภาพปัญหาและความต้องการของแต่ละชุมชนและจัดพิมพ์จากข้อมูล จปฐ. - ช่วยเจ้าหน้าที่เทศบาลแจกแบบสำรวจความคิดเห็น 	
14 / 5 / 47	8	<ul style="list-style-type: none"> - จัดพิมพ์สภาพปัญหาและความต้องการของแต่ละชุมชนจากข้อมูล จปฐ. - ลงภาคสนามช่วยเจ้าหน้าที่สัมภาษณ์เรื่องปัญหาและความต้องการของประชากรในเขตเทศบาล - เก็บแบบสำรวจความคิดเห็นที่ไปแจกไว้กับเจ้าหน้าที่ 	
17 / 5 / 47	8	<ul style="list-style-type: none"> - ช่วยลงทะเบียนค่าธรรมเนียมเก็บขยะ - รวบรวมข้อมูลสภาพปัญหาจากข้อมูล จปฐ. และจัดพิมพ์ - จัดพิมพ์หนังสือเชิญประชุม 	
18 / 5 / 47	8	<ul style="list-style-type: none"> - ถ่ายเอกสาร / ช่วยงานในสำนักงาน - ลงทะเบียนรับ - ส่ง หนังสือราชการ 	
19 / 5 / 47	8	<ul style="list-style-type: none"> - จัดทำแผนที่และรวมเล่มข้อมูลสภาพปัญหาและความต้องการรวมทั้งข้อเสนอแนะ - พิมพ์เอกสารบันทึกข้อความ - ช่วยลงทะเบียนการส่งสุกร / โคน มาที่โรงฆ่าสัตว์ของเทศบาล - ลงทะเบียนรับหนังสือราชการ 	
20 / 5 / 47	8	<ul style="list-style-type: none"> - รวบรวมข้อมูลแบบสำรวจความคิดเห็นความต้องการประชาชนในเขตเทศบาล - วิเคราะห์สภาพปัญหาต่างๆ - วิเคราะห์ทำ SWOT 	
21 / 5 / 47	8	<ul style="list-style-type: none"> - จัดทำรูปเล่มสภาพปัญหาที่ได้วิเคราะห์เสนอต่อปลัดเทศบาล 	

โครงการฝึกงานภาคฤดูร้อน

ชื่อสารนิพนธ์ (ภาษาไทย)

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน

กรณีศึกษา : เทศบาลตำบลพนมสารคาม ตำบลพนมสารคาม
อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา

ชื่อสารนิพนธ์ (ภาษาอังกฤษ)

Participation in Community Development

Case Study : Phanomsarakham Municipality ,
Chachoengsao Province.

ชื่อนิติฝึกงาน

นางสาวอัสรา สว่างศรี

ชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

อาจารย์บุญเดิม พันรอบ

ชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาภาคสนาม

นางสาวอรวิ บุญกัลยา

ชื่อสถานที่ฝึกงาน

เทศบาลตำบลพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา

ระยะเวลาฝึกงาน

22 มีนาคม 2547 ถึง 21 พฤษภาคม 2547

หลักการและเหตุผล

เนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตราที่ 76 กำหนดว่า รัฐบาลต้องส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง รวมทั้งการตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐ ในทุกระดับ รัฐบาลจึงต้องเริ่มวางแผนพัฒนาด้านสังคมและคุณภาพชีวิตขึ้น และตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 (2530-2534) รัฐได้ให้ความสำคัญแก่คน คือประชาชนในพื้นที่ที่ยังไม่ได้รับประโยชน์จากการพัฒนา จนกระทั่งปัจจุบัน ผลพวงของการพัฒนาจะทำให้ปัญหาสำคัญ ๆ ของชุมชนได้รับการแก้ไข จนประชาชนมีคุณภาพชีวิต ความสะดวกสบายในการดำรงชีวิตมากขึ้น แต่ปัญหาอื่น ๆ ในชุมชนที่เป็นปัญหาพื้นฐานก็ยังเหลืออยู่ในบางพื้นที่ และปัญหาใหม่ ๆ ก็ทวีมากขึ้น และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (2540-2545) จึงเน้นการนำเอาปัญหาของคนในชุมชน โดยมุ่งเน้นให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมและมีบทบาทในการแก้ปัญหาของตนและชุมชนมากขึ้น

ถึงแม้ว่าจะมีความพยายามสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาก็ตาม แต่ภาครัฐก็ยังเป็นแกนหลักในการพัฒนา ประชาชนเป็นเพียงผู้เข้าร่วมสนับสนุนหรือทำตามความต้องการเท่านั้น เพราะยังยึดติดอยู่กับความคิดที่ว่า การพัฒนาประเทศหรือการพัฒนาท้องถิ่น เป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องหยิบยื่นให้แต่เพียงฝ่ายเดียว ประชาชนเป็นเพียงผู้รับผลของการพัฒนา

จึงมักมีการรวมกลุ่มเรียกร้องขอความช่วยเหลือและประโยชน์จากรัฐอยู่เสมอ

ดังนั้น การที่จะทำให้ปัญหาในการพัฒนาท้องถิ่นนั้น ๆ ลดลง ก็จะต้องเน้นให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม ในการเสนอความคิดเห็น ปัญหาและความต้องการต่าง ๆ ที่ชุมชนนั้น ๆ ต้องการอย่างแท้จริง เพื่อจะสามารถนำสิ่งต่าง ๆ ที่เสนอมานั้น นำมาปรับเปลี่ยนแผนปฏิบัติ เพื่อ แก้ไขปัญหาได้ตรงความต้องการของชุมชนที่เสนอมานั่น ซึ่งเทศบาลตำบลพนมสารคาม อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นอีกหน่วยงานหนึ่งให้ความสำคัญในการเข้ามามีส่วนร่วม ในด้านต่าง ๆ ในระดับล่างสุดอย่างแท้จริง ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลพนมสารคาม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลพนมสารคาม อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลพนมสารคาม อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงระดับของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน เทศบาลตำบลพนมสารคาม เพื่อจะได้นำมาใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลพนมสารคามต่อไป
2. เมื่อทราบปัญหาอุปสรรคของประชาชน ในการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนแล้ว จะได้นำมาใช้เป็นข้อมูลในการหาแนวทางการแก้ไขปัญหาอุปสรรคของประชาชน เพื่อให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนมากยิ่งขึ้น

แผนการฝึกงาน

ระหว่างวันที่ 22 มีนาคม 2547 – 21 พฤษภาคม 2547

การฝึกงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน							
	22 มีนาคม 2547				21 มีนาคม 2547			
	1	2	3	4	5	6	7	8
1. ศึกษาเอกสารของหน่วยงานเพื่อนำมาใช้ใน การทำสารนิพนธ์	↔							
2. ฝึกงานในสำนักงาน	↔							
3. เก็บข้อมูลในการออกแบบสอบถามและใช้ ประกอบสารนิพนธ์					↔			
4. ออกแบบสอบถาม						↔		
5. เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม							↔	

ที่ ศธ 0528.05/ C 266

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา ต. แสนสุข
อ. เมือง จ. ชลบุรี 20131

4 กุมภาพันธ์ 2547

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตฝึกงาน

เรียน นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลพนมสารคาม

ด้วยภาควิชาสังคมวิทยา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา มีนโยบายส่งเสริมนิสิตเข้ารับการฝึกงานตามหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้นิสิตมีโอกาสเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ในการทำงานภาคปฏิบัตินอกเหนือจากทฤษฎีที่ได้ศึกษามา อีกทั้งยังเป็นการปูพื้นฐานทางด้านอาชีพให้กับนิสิตอีกด้วย จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดพิจารณารับนิสิตเข้าฝึกงานในระหว่างวันที่ 22 มีนาคม 2547 ถึงวันที่ 21 พฤษภาคม 2547 คือ นางสาวอัสรา สว่างศรี วิชาเอกการพัฒนาชุมชน ชั้นปีที่ 3

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งที่จะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในการรับนิสิตเข้าฝึกงาน และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จรัส ฤกรรจ์แดง)

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

สำนักงานเลขานุการคณะฯ

โทร. 0-3874-5900 ต่อ 2310, 2311

โทรสาร 0-3839-0355

เลตงาน 47/18

ร่าง.....
ฉันทน์ จักคน

ที่ ฉช 62101/ 115

สำนักงานเทศบาลตำบลพนมสารคาม

ถนนพนมพัฒนา ฉช 24120

11 กุมภาพันธ์ 2547

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นิติฝึกงาน

เรียน คณะบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

อ้างถึง หนังสือคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ที่ ศธ 0528.05/0266 ลงวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2547

ตามที่ ท่านขอความอนุเคราะห์ให้เทศบาลตำบลพนมสารคามพิจารณารับ นางสาวอัครา สว่างศรี นิติภาควิชาสังคมวิทยา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เข้าฝึกงานในระหว่างวันที่ 22 มีนาคม 2547 - วันที่ 21 พฤษภาคม 2547 นั้น

เทศบาลตำบลพนมสารคาม ขอเรียนว่ายินดีรับ นางสาวอัครา สว่างศรี เข้ารับการฝึกงาน โดยให้ฝึกงานที่งานพัฒนาชุมชน สำนักปลัดเทศบาล และมอบหมายให้นางสาวอรวิ บุญกัลยา รักษาการในตำแหน่งนักพัฒนาชุมชน งานพัฒนาชุมชน เป็นผู้ควบคุมและดูแลการฝึกงาน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นางอุทมพร ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา)

ปลัดเทศบาล ปฏิบัติหน้าที่

นายกเทศมนตรีตำบลพนมสารคาม

สำนักปลัดเทศบาล

งานการเจ้าหน้าที่

โทร 0-03855-1551

โทรสาร 0-3855-1881

สำนักงานเทศบาลตำบลพนมสารคาม
ถนนพนมพัฒนา อช 24120

๒๐ พฤษภาคม ๒๕๔๗

เรื่อง ส่งตัวนิสิตที่เข้ารับการฝึกงานกลับมหาวิทยาลัย

เรียน คณะบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

อ้างถึง หนังสือคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่ ศษ 0528.05/0474
ลงวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2547

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบประเมินผลการฝึกภาคปฏิบัติ จำนวน 1 เล่ม

ตามที่ท่านได้ส่งตัว นางสาวอศรา สว่างศรี นิสิตภาควิชาสังคมวิทยา คณะมนุษยศาสตร์
และสังคมศาสตร์ วิชาเอกการพัฒนาชุมชน ชั้นปีที่ 3 เข้ารับการฝึกงาน ณ สำนักงานเทศบาลตำบล -
พนมสารคาม ในระหว่างวันที่ 22 มีนาคม 2547 - 21 พฤษภาคม 2547 นั้น

บัดนี้ ระยะเวลาการฝึกงานได้สิ้นสุดลงแล้ว เทศบาลตำบลพนมสารคามจึงขอส่งตัว
นางสาวอศรา สว่างศรี กลับมหาวิทยาลัย พร้อมนี้เทศบาลได้ประเมินผลการฝึกภาคปฏิบัติและส่งมา
ด้วยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นางอุทุมพร ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา)

ปลัดเทศบาล ปฏิบัติหน้าที่

นายกเทศมนตรีตำบลพนมสารคาม

สำนักปลัดเทศบาล

งานการเจ้าหน้าที่

โทร 0 - 3855 - 1551

โทรสาร 0 - 3855 - 1881

Miss Assara Swangsri

41/2 M.7 T.Nongyao A.Phanomsarakham

Chachoengsao 24120 Thailand

Mobile No: 06-152284

tuta_zar@yahoo.com / khaotu_13@hotmail.com

Personal Information

- ▶ Date of birth 13 October 1983
- ▶ Age 22 years old
- ▶ Religion Buddhism
- ▶ Nationality Thai
- ▶ Marital Status Single

Education

- ▶ Watthaguen "Sai-Utid" School, Chachoengsao, Thailand 1994
 - ▶ Phanomsarakham "Phanom Adun Witthaya" School, Chachoengsao, Thailand 2000
 - ▶ Burapha University, Chonburi, Thailand 2004
- Bachelor's Degree in Humanities and Social Science
Major: Community Development
Minor: Economics

Experience

- ▶ Staff of Northeast Cultural Camp of Burapha University. 2001
- ▶ Local supervisor for charity Community Development Project of Burapha University. 2001
- ▶ Staff of Community Development's Children Day Camp of Burapha University. 2002
- ▶ A representative for Burapha University in an inter-university seminar. 2002
- ▶ Passed leadership training 2002
- ▶ Community study at Srisa-a-sok, Srisaked Province 2002
- ▶ Staff of ASA camps in charity Community Development Project of Burapha University 2002-2004
- ▶ Chairman of ASA club 2003
- ▶ Supervisor for Destroy Liquor and Cigarette Project of Youth Reader for World Peace Club. 2003
- ▶ Staff of Humanities and Social Science Day of Humanities and Social Science Faculty 2003
- ▶ Being the participating of "Learn together. To build the community year 2003 Project" of government 2003
- ▶ Field study of Social Problems at Mabtapud, Rayong. 2003
- ▶ Intership at Phanomsarakham District Administration Organization.(Community Development Coordinator) and Research "The Participations of Community Development Case Study: Phanomsarakham Municipality, Chachoengsao Province". 2003
- ▶ Community study to study herbals at srakeaw. 2004
- ▶ Coordinator for final year student class project. 2004
- ▶ Being the participating of "Memorial Service" memory the victims who lost their life from Tsunami Disaster at Pang-nga. 2004

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ-นามสกุล นางสาวอัสรา สว่างศรี
วัน เดือน ปีเกิด 13 ตุลาคม 2526
ศาสนา พุทธ
เชื้อชาติ/สัญชาติ ไทย/ไทย
ที่อยู่ 41/2 ม.7 ต.หนองยาว อ.พนมสารคาม จ.ฉะเชิงเทรา 24120
โทรศัพท์ 06-1522844
E-mail tuta_zar@yahoo.com / khaotu_13@hotmail.com

การศึกษา

พ.ศ.2532-2537 ระดับประถมศึกษา โรงเรียนวัดท่าเกวียน “สัวยุทิส” จังหวัดฉะเชิงเทรา
พ.ศ.2538-2543 ระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนพนมสารคาม “พนมอดุลวิทยา” จังหวัดฉะเชิงเทรา
พ.ศ.2544-2547 ระดับปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา วิชาเอกการพัฒนาชุมชน
วิชาโทเศรษฐศาสตร์

ประสบการณ์

พ.ศ.2544 ร่วมกิจกรรมการออกค่ายกับชมรมวัฒนธรรมอีสาน มหาวิทยาลัยบูรพา
ร่วมกิจกรรมค่ายอาสาพัฒนา มหาวิทยาลัยบูรพา
ร่วมกิจกรรมค่ายวันเด็กของเอกการพัฒนารวมชน มหาวิทยาลัยบูรพา
ฝึกอบรมผู้นำเยาวชน “โครงการก้าวไกลด้วยหัวใจผู้นำ”
พ.ศ.2545-2547 คณะกรรมการค่ายอาสาพัฒนาฯ ชมรมอาสาพัฒนาและบำเพ็ญประโยชน์ มหาวิทยาลัยบูรพา
พ.ศ.2545 จัดกิจกรรมค่ายวันเด็กของเอกการพัฒนารวมชน มหาวิทยาลัยบูรพา
ร่วมกิจกรรมค่ายเยาวชนสัมพันธ์ระหว่าง 5 มหาวิทยาลัยในเครือข่ายศรีนครินทร์วิโรฒ
ร่วมกิจกรรมค่ายแนะแนวการศึกษาที่มูลนิธิรัฐบุรุษ
เข้าร่วม “โครงการเรียนรู้ร่วมกัน สรรค์สร้างชุมชน ปี2546” ของรัฐบาล
พ.ศ.2546 ประธานชมรมอาสาพัฒนาและบำเพ็ญประโยชน์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ประธานค่ายอาสาฯ มหาวิทยาลัยบูรพา
ร่วมกิจกรรมในโครงการ “เทเหล้า เมาบุญหรี” ชมรมผู้นำเพื่อสันติภาพโลก
จัดกิจกรรมงานบุญ-สังคัมของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
ศึกษาชุมชนศิระะอโศก จังหวัดศรีสะเกษ
ศึกษาปัญหาสังคมที่นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด จังหวัดระยอง
เก็บข้อมูลการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลบ้านบึง จังหวัดฉะเชิงเทรา
เก็บข้อมูลสมุนไพร จังหวัดสระแก้ว
พ.ศ.2547 เข้าร่วมกิจกรรม “บำเพ็ญกุศลและไว้อาลัยแก่ผู้ประสบภัยคลื่นสึนามิ” จังหวัดพังงา
พ.ศ.2547-2548 ฝึกงานที่เทศบาลตำบลพนมสารคาม อ.พนมสารคาม จ.ฉะเชิงเทรา
ทำหน้าที่เก็บข้อมูลชุมชน ศึกษาชุมชน และร่วมวางแผนการพัฒนา
ทำวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมในการพัฒนารวมชน กรณีศึกษา เทศบาลตำบลพนมสารคาม
อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา”